

ΗΛΙΑΣ Ε. ΜΠΙΤΣΑΝΗΣ

28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1935

Το Συνέδριο
Γαργαλιάνων σταθμός
στο σταφιδικό κίνημα

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2024

Φωτογραφία εξωφύλλου

«Το προεδρείον του συνεδρίου φωτογραφούμενον εις την είσοδον της αιθούσης του “Αττικόν”.
Εις το μέσον διακρίνεται ο γραμματεύς κ. Θ. Κορμάς» («Ακρόπολις» 30/7/1935)

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση: Γιάννης Σακκάς
Εφημερίδα «Ελευθερία», Γεωργούλη 26 Καλαμάτα, 2721 0 21421

ΗΛΙΑΣ Ε. ΜΠΙΤΣΑΝΗΣ

28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1935
Το Συνέδριο Γαργαλιάνων
σταθμός στο σταφιδικό κίνημα

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2024

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Το Σταφιδικό Συνέδριο Γαργαλιάνων που πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιουλίου 1935, αποτελεί μια σημαντική σελίδα στην πορεία του κινήματος των σταφιδοπαγωγών στην Πελοπόννησο.

Εκ των πραγμάτων είναι η «γέφυρα» ανάμεσα στην κινητικότητα που εμφανίστηκε τα προηγούμενα χρόνια η οποία έγινε πολύ πιο έντονη την αυγή της δεκαετίας του 1930 καθώς ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική κρίση, με τη μεγάλη κοινωνική εξέγερση στη Δυτική Μεσσηνία τον Αύγουστο του 1935. Στην έκδοση αυτή περιλαμβάνεται όλο το διαθέσιμο υλικό κυρίως από τις εφημερίδες (τοπικές, πελοποννησιακές, αθηναϊκές) έτσι ώστε να υπάρχει πλήρης (κατά το δυνατόν) περιγραφή των όσων διαδραματίστηκαν και των διαφορετικών απόψεων που εκφράστηκαν στην πορεία προετοιμασίας και κατά τη διεξαγωγή του. Φυσικά έχει την προσωπική οπτική στα γεγονότα όπως αυτή διαμορφώθηκε μέσα από την ενδελεχή διερεύνηση του σταφιδικού κινήματος σε όλη τη διάρκεια του μεσοπολέμου.

Η παρουσίαση των κειμένων ολοκληρωμένα στην αρχική τους μορφή και όχι αποσπασμάτων, έχει ως σκοπό να δώσει τη δυνατότητα σε κάθε μελετητή να τα διαβάσει με τη δική του οπτική και να καταλήξει στα δικά του συμπεράσματα. «Το Συνέδριο των Γαργαλιάνων σταθμός στο σταφιδικό κίνημα» παραδίδεται στους αναγνώστες με την ελπίδα ότι μπορεί να συμβάλει σε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση της τοπικής ιστορίας και του αγροτικού κινήματος.

ΣΤΑΦΙΔΑ, ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Η μαύρη σταφίδα και η καλλιέργειά της αποτελούν πυλώνα της συλλογικής μνήμης για τη Μεσοπνία. Γενιές και γενιές στην ύπαιθρο έζησαν τον κόπο, τις αγωνίες και τα αποτελέσματα της καλλιέργειας. Η οποία βρίσκεται πλέον σε τροχιά εξαφάνισης καθώς «γονάτισε» από τον ανταγωνισμό ομοειδών προϊόντων και την εισαγωγή νέων, χρηματοδοτήθηκε η εγκατάλειψη και όχι ο εκσυγχρονισμός της και τελικά μπήκε στη «μαύρη λίστα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την ίδια ώρα «ανακαλύπτουμε» και πάλι τη μαύρη σταφίδα ως «ελληνική υπερτροφή» και καταβάλλονται σοβαρές προσπάθειες από παραγωγούς και συλλογικότητες για να διασωθεί το προϊόν. Περισεύουν τα προβλήματα, περισεύουν και οι μνήμες των εποχών που η Βόρεια και Δυτική Πελοπόννησος έδιναν μάχες στα σταφιδάμπελα και τα αλώνια για τη σοδειά. Και οι παραγωγοί ξεχύνονταν στις πλατείες και τους δρόμους διεκδικώντας λύσεις στα μεγάλα προβλήματα που τους απασχολούσαν, εκφράζοντας την οργή τους για την άγρια εκμετάλλευση από κράτος, εμπόρους, βιομήχανους, τράπεζες, τοκογλύφους και κάθε είδους μεσάζοντες. Διαμορφώνοντας ένα κοινωνικό κίνημα που έπαιρνε όλο και περισσότερο πολιτικά χαρακτηριστικά όσο βάθαινε η παγκόσμια οικονομική κρίση που κορυφώθηκε τη δεκαετία του 1930. Για τη Μεσοπνία και ειδικότερα τη δυτική περιοχή της, οι μεγάλες στιγμές του σταφιδικού κινήματος ήταν το καλοκαίρι του 1935 όταν οι κινητοποιήσεις πήραν μορφή εξέγερσης που η καταστολή της έγινε δυνατή με την κήρυξη στρατιωτικού νόμου και την κινητοποίηση ισχυρών δυνάμεων χωροφυλακής και στρατού. Σε αυτές τις στιγμές θα επικεντρωθεί το ανά χειράς βιβλίο με τίτλο «Από το συνέδριο των Γαργαλιάνων στη μεγάλη εξέγερση». Πριν αρ-

χίσει η εξιστόρηση, θα ήταν χρήσιμο ένα περίγραμμα της κατάστασης των σταφιδοπαραγωγών στην περίοδο του μεσοπολέμου και της «διαδρομής» του σταφιδικού κινήματος.

Ο μεσοπόλεμος αποτελεί μια σημαντική περίοδο στην ιστορία της χώρας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που σημάδεψαν σε σημαντικό βαθμό την πορεία της. Στη διάρκεια του η Πελοπόννησος συγκλονίστηκε από μεγάλες κινητοποιήσεις των σταφιδοπαραγωγών καθώς η καλλιέργεια βρέθηκε στη δίνη βαθιάς κρίσης με πολλαπλά αίτια. Και με επιπτώσεις στη ζωή τόσο των σταφιδοπαραγωγών, όσο και των επαγγελματιών και εμπόρων.

Η αναφορά επικεντρώνεται στη Μεσοπνία με παράλληλες αναφορές σε όλη την Πελοπόννησο καθώς υπήρξε έντονη αλληλεπίδραση παράλληλα με τις αντιθέσεις που καλλιέργησε η πολιτική των κυβερνήσεων, τόσο των λαϊκών όσο και των βενιζελικών. Στην περίοδο αυτή εμφανίζονται νέα δεδομένα και αναπτύσσονται παράγοντες που διαφοροποιούν το σταφιδικό κίνημα από το αντίστοιχο που είχε εκδηλωθεί μετά τη μεγάλη σταφιδική κρίση τη δεκαετία του 1890.

Θα μπορούσαμε να εντοπίσουμε τα βασικά στοιχεία που συγκροτούν το “νέο” της υπόθεσης που “γέννησε” το σταφιδικό κίνημα:

1. Η χώρα και η οικονομία βγαίνουν από πολυετή πόλεμο με βαριά τραύματα που επηρέασαν τη ζωή και την παραγωγή.

2. Οι συνεταιρισμοί αναπτύσσονται και παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στο χωριό, αλλά ταυτόχρονα δημιουργούνται αντιθέσεις.

3. Εντείνονται οι αναζητήσεις για πολιτική έκφραση των αγροτών με τη δημιουργία του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδας και τις διαρκείς μεταμορφώσεις του.

4. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας οργα-

νώνεται και κάνει αισθητή την παρουσία του στις σταφιδοπαραγωγικές περιοχές ενώ η πολιτική του αγγίζει τους απελπισμένους αγρότες.

5. Εμφανίζονται αγροτικές συλλογικότητες που προσπαθούν να “γεμίσουν” το πολιτικό κενό που δημιουργεί η απογοήτευση από τον “δικομματισμό” βενιζελικών-λαϊκών στους κόλπους των σταφιδοπαραγωγών.

Όλα αυτά άλλοτε μαζί και άλλοτε παράλληλα, συναντούν προϋπάρχουσες καταστάσεις:

1. Η σταφίδα αποτελεί την “παραγωγική αγελάδα” για το κράτος με τη βαριά φορολογία, αλλά και για ένα πλήθος ομάδων που κερδίζουν από αυτή: Μεσάζοντες, μεγαλέμποροι, εξαγωγείς, εφοπλιστές, εισαγωγείς και βιομήχανοι έχουν διασφαλισμένο το δικό τους κέρδος. Στον παραγωγό φθάνει ό, τι περισσέψει.

2. Η τοκογλυφία ανθεί ανεπίσημα και ενισχύεται με τον πολιτική των τραπεζών, απειλώντας τη ζωή αλλά και την περιουσία των χρεωμένων παραγωγών.

3. Οι παραγωγοί στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι μικροκαλλιεργητές και η διαρκής συμπίεση του εισοδήματος εντείνει το αίσθημα της αδικίας.

4. Τα καλλιεργητικά μέσα είναι υποτυπώδη ενώ δεν υπάρχουν μέσα προστασίας από δυσμενείς καιρικές συνθήκες με αποτέλεσμα οι παραγωγοί να είναι κυριολεκτικά στο έλεος του καιρού.

Στο έδαφος αυτών των παραγόντων η μεγάλη οικονομική κρίση του 1929 πολλαπλασιάζει τα προβλήματα, εντείνει την εκμετάλλευση και συνδυαστικά με τους παράγοντες που προαναφέρθηκαν οδηγεί σε μεγάλες κινητοποιήσεις και αιματηρές συγκρούσεις με τις δυνάμεις καταστολής.

* Η διαχείριση της σταφίδας από το 1905 είχε περάσει τα χέρια της “Ενιαίας” με σύμβαση μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και της Τράπεζας Αθηνών. Η πολιτική της είχε προκαλέσει πλήθος αντιδράσεων που πήραν ακόμη μεγαλύτερη έκταση στην αρχή του μεσοπολέμου. Σε μια περίοδο κατά την οποία πολλαπλασιά-

ζονται οι συνεταιρισμοί και αυξάνεται ο ρόλος και η επιρροή τους στην ύπαιθρο, συνέρχεται το Μάιο του 1924 στην Αθήνα το Γ’ Πανελλήνιο Αγροτικό Συνέδριο. Σε αυτό οι αντιπρόσωποι των σταφιδικών οργανισμών και η πανελλήνια ομοσπονδία αγροτικών συνεταιρισμών ζητούν την κατάργηση της “Ενιαίας” και την ανάθεση διαχείρισης της σταφίδας στις συνεταιριστικές οργανώσεις των παραγωγών του προϊόντος. Αντί γι’ αυτό όμως ανατίθεται στην Εθνική Τράπεζα το 1924 και ένα χρόνο αργότερα ιδρύεται ο ΑΣΟ, στη διοίκηση του οποίου συμμετέχουν ως μειοψηφία και εκπρόσωποι των σταφιδοπαραγωγών. Στη Μεσοπνία οι συνεταιρισμοί στη μεγάλη τους πλειοψηφία τάσσονται υπέρ της ίδρυσης του ΑΣΟ, αλλά υπάρχουν σφοδρές αντιδράσεις από ένας μέρος τους αλλά κυρίως από μη συνεταιρισμένους παράγοντες. Γίνονται αλληπάλληλα συλλαλητήρια από το 1926 μέχρι το 1928, τόσο από την πλευρά των υποστηρικτών του ΑΣΟ όσο και από την πλευρά των αντιπάλων του, μερικές φορές επεισοδιακά. Της κίνησης των συνεταιρισμών ηγείται ένας σημαντικός παράγοντας και ιδρυτής της Κεντρικής Αγροτικής Τράπεζας, ο Χρήστος Τερζάκης, συμμετέχουν και πολλοί πρόεδροι συνεταιρισμών. Στην άλλη πλευρά πρωτοστατεί ο Παναγιώτης Τσίτουρας από το Ασάναγα (Αρι) που οργανώνει αλληπάλληλα συνέδρια στην Ανω Μεσοπνία, το Νησί (Μεσοπνή) και τα σταφιδοπαραγωγικά χωριά του κάμπου. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι τον Οκτώβριο του 1926 πραγματοποιούνται ταυτόχρονα στο Νησί (Μεσοπνή) δύο συνέδρια και των δύο πλευρών με τη μια να στηρίζει τον ΑΣΟ και την άλλη να ζητεί την κατάργησή του. Παράλληλα με τα συλλαλητήρια και τις συγκρούσεις σχετικά με τον ΑΣΟ πραγματοποιούνται και συλλαλητήρια με αιτήματα προστασίας του προϊόντος και καθορισμού ικανοποιητικής τιμής, με πρώτο αυτό στην Πύλο τον Αύγουστο του 1924, στο οποίο πρωταγωνιστεί ο Λούλης Τσικλητήρας. Ο ίδιος μαζί με τον Τάση Κουλαμπά και τον Ζαχαρία Κουρέτα έχουν δημιουργήσει ένα ιδιότυπο Αγροτικό Κόμμα που πήρε μέρος

κόλπους της Συνομοσπονδίας εμφανίζονται συγκρούσεις, η ηγεσία της δέχεται επιθέσεις από τον Τύπο και με απόφαση του Πρωτοδικείου διαλύεται την άνοιξη του 1930 ενώ οι ηγέτες της δικάζονται “επί κομμουνισμών”. Τελευταίος γενικός γραμματέας της συνομοσπονδίας εμφανίζεται ο δικηγόρος Θόδωρος Κορμάς.

* Η οικονομική κρίση που ξεσπά το 1929 έχει σημαντικές επιπτώσεις στη σταφίδα, τα προβλήματα των σταφιδοπαραγωγών μεγαλώνουν και στον Πύργο πραγματοποιείται το καλοκαίρι του 1930 το Β΄ Πανσταφιδικό Συνέδριο. Ενώ ακολουθεί ένα μεγάλο συλλαλητήριο στην πρωτεύουσα της Ηλείας με τη συμμετοχή και αγροτικών στελεχών της δυτικής Μεσσηνίας όπως ο Λούλης Τοικλητήρας.

Το ζήτημα των τιμών της σταφίδας έχει πλέον κυρίαρχο ρόλο στα αιτήματα και στη Μεσσηνία πραγματοποιείται αρχές Αυγούστου στο Νησί μεγάλο αγροτικό συλλαλητήριο με τη συμμετοχή χιλιάδων σταφιδοπαραγωγών στο με πρωτοβουλία αγροτιστών και συνεταιριστών. Στο συλλαλητήριο καταφέρνει να μιλήσει ο Τάσος Κουλαμπάς, ο οποίος όμως συλλαμβάνεται, δικάζεται και καταδικάζεται με το “ιδιώνυμο”.

Στους κόλπους του ΑΣΟ ξεσπάει κρίση και αποσύρουν τους αντιπροσώπους τους σειρά από Ενώσεις μεταξύ των οποίων Μεσσήνης, Κυπαρισσίας, Αμαλιάδας, Αγιαλείας, Βοστίτσας.

* Το 1931 στη δύσκολη κατάσταση που επικρατεί ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγούς έρχεται να προστεθεί μια τρομακτικής έκτασης καταστροφή από πάγο, καθώς χιόνισε σε όλη την Πελοπόννησο στις 27 Μαρτίου. Από την πρώτη στιγμή οι σταφιδοπαραγωγοί βγήκαν στους δρόμους ζητώντας αποζημίωση και τα συλλαλητήρια διαδέχονταν το ένα το άλλο. Μήνες ολόκληρους οι σταφιδοπαραγωγοί σε αναστάτωση, συνέδρια, συλλαλητήρια και ανεκπλήρωτες κυβερνητικές υποσχέσεις. Ετσι φθάνουμε στον Οκτώβριο χωρίς να δοθούν αποζημιώσεις. Με πρωτοβουλία συνεταιριστών και αγροτιστών οργανώνεται μεγάλο συλλαλητήριο στην Καλαμάτα. Η πόλη στρατοκρατείται από

άκρου σε άκρο, επιτρέπεται η πραγματοποίηση συγκέντρωσης στις παρυφές της, εκεί που είναι σήμερα το δημαρχείο. Κάπου 15 χιλιάδες σταφιδοπαραγωγοί συγκεντρώνονται στο Ασπρόχωμα και από εκεί κινούνται προς την Καλαμάτα, μεταξύ αυτών και εκατοντάδες έφιπποι με επικεφαλής τον Τοικλητήρα που έφθασαν από τα χωριά της Πυλίας. Οι αποζημιώσεις τελικά δίνονται με μεγάλες περικοπές οι οποίες οδηγούν σε έναν νέο κύκλο συλλαλητηρίων κάπου 10 μήνες μετά την καταστροφή.

* Το συναλλαγματικό παρακράτημα, η φορολογία της σταφίδας μέσα από διάφορους δρόμους, η τιμή της σταφίδας και η διεκδίκηση των χρημάτων που οφείλει η Τράπεζα Αθηνών είναι ορισμένα από τα αιτήματα με τα οποία ξεδιπλώνονται οι κινητοποιήσεις το καλοκαίρι του 1932.

Αρχίζουν από τους Γαργαλιάνους και τη Μεσσήνη με πρωτοστάτη τον Τοικλητήρα και άλλους αγροτιστές διαφόρων αποχρώσεων, ενώ συμμετέχουν και αγροτικά στελέχη των λαϊκών. Στο στόχαστρο μπαίνει για πρώτη φορά και η κατασπατάληση πόρων από τους διοικούντες τον ΑΣΟ. Ως αποτέλεσμα της ενεργής συμμετοχής του στο σταφιδικό κίνημα, ο Λούλης Τοικλητήρας εκλέγεται βουλευτής με το Αγροτικό Κόμμα στα τέλη Σεπτεμβρίου αυτού του χρόνου.

* Η άρνηση του ΑΣΟ να παραλάβει έγκαιρα και ολόκληρη την παραγωγή της χλωρής σταφίδας είναι η αφορμή για την πρώτη μεγάλη κινητοποίηση του 1933 στο Ασάναγα (Αρι). Οι ζημιές από διάφορες αιτίες (χαλάζι, περονόσπορος) έχουν προκαλέσει ήδη ζημιά στην παραγωγή. Μεγάλης έκτασης και έντασης βροχοπτώσεις προκαλούν πολύ μεγάλες ζημιές σε Αχαΐα, Αιγιαλεία, Κορινθία, Μεσσηνία και κυρίως Ηλεία. Οι βροχές σε ορισμένες περιοχές κρατούν ολόκληρες ημέρες, ένα μέρος της παραγωγής παρασύρεται από τα νερά, ενώ ένα άλλο μεγάλο μέρος της βρέχεται καθώς δεν υπήρχαν μέσα προστασίας ακόμη στις περισσότερες περιοχές. Εκδηλώνονται κινητοποιήσεις, εξαγγέλλεται η αγορά της βρεγμένης σταφίδας

αλλά το ύψος τους προκαλεί έντονες αντιδράσεις ιδιαίτερα στη Μεσσηνία καθώς αυτές της Ηλείας είναι μεγαλύτερες. Στη Μεσσήνη με πρωτοβουλία αγροτιστών και πολιτευτών των λαϊκών συγκροτείται συλλαλητήριο, αλλά ήδη οι περισσότερες ποσότητες βρεγμένης σταφίδας είχαν αγοραστεί από τους εμπόρους. Εκτοτε καλλιεργείται ένα κλίμα αντιπαλότητας ανάμεσα στους παραγωγούς των δύο νομών (πρέπει να σημειωθεί ότι η επαρχία Ολυμπίας ανήκε στη Μεσσηνία) λόγω της Ηλειακής καταγωγής του υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας Στεφανόπουλου, με απόφαση του οποίου πάρθηκαν τα μέτρα.

* Την επόμενη χρονιά, το 1934, όμως ξεσπά η αντιπαλότητα ανάμεσα στους παραγωγούς “ευγενών” και “κατώτερων” ποιοτήτων όπως χαρακτηρίζονταν με επίκεντρο την κατάργηση του παρακρατήματος. Οργανώσεις και παράγοντες της Βόρειας Πελοποννήσου τάσσονται υπέρ της κατάργησης του παρακρατήματος. Πραγματοποιούνται συλλαλητήρια στην Πάτρα και το Αίγιο, ενώ οι πολιτικοί παράγοντες Αχαΐας και Κορινθίας τάσσονται υπέρ της κατάργησης. Της Μεσσηνίας και Ηλείας τάσσονται υπέρ της διατήρησης του παρακρατήματος.

Στον Πύργο αυθόρμητα συγκροτείται μεγάλο συλλαλητήριο χιλιάδων παραγωγών που είχαν φθάσει εκεί προκειμένου να πληροφορηθούν τα μέτρα. Η επιτροπή που συγκροτείται ζητά με ψήφισμα τη διατήρηση του παρακρατήματος και την εξαγορά των πλεονασμάτων σε 3.600 δραχ. το χιλιόλιτρο. Μετά από λίγες ημέρες συγκροτείται ένα δεύτερο ακόμη μεγαλύτερο συλλαλητήριο στον Πύργο και ακολουθούν άλλα στην Αμαλιάδα, τα Κρέσταινα και το Βαρθολομίο. Κάτω από την πίεση ο ΑΣΟ αποφασίζει τη διατήρηση του θεσμού του παρακρατήματος αλλά καθορίζει τιμή 3.000 το χιλιόλιτρο. Με συνθήματα κατά του ΑΣΟ και του παρακρατήματος πραγματοποιείται μεγάλο συλλαλητήριο στο Αίγιο. Χιλιάδες παραγωγοί από τη γύρω περιοχή διασπούν το “φράγμα” των αστυνομικών και μπαίνουν στην πόλη. Εξω από τα γραφεία του ΑΣΟ οι χωροφύλακες πυροβολούν προς το

πλήθος, υπάρχουν πολλοί τραυματισμοί και δύο σταφιδοπαραγωγοί χάνουν τη ζωή τους. Την ίδια ημέρα στη Θουρία πραγματοποιείται ογκώδες συλλαλητήριο με ομιλητή το στέλεχος του Αγροτικού Κόμματος δικηγόρο Γιώργο Δάλλα και κύριο αίτημα την αύξηση της τιμής πλεονασμάτων. Συλλαλητήρια πραγματοποιούνται σε Βαλύρα, Φιλιατρά, Κυπαρισσία, Πύργο, Αμαλιάδα, Κακόβατο, Λεχαινά, Ζαχάρω.

Με σύνθημα “3.400 ή θάνατος” πραγματοποιείται μεγάλο συλλαλητήριο στη Μεσσήνη με τη συμμετοχή χιλιάδων παραγωγών από όλη τη Μεσσηνία, με κεντρικούς ομιλητές το Γιώργο Δάλλα, τον εκπρόσωπο της Πυλίας το Χρήστο Κουβελιώτη και άλλους αγροτιστές και συνεταιριστές.

Οι σταφιδοπαραγωγοί απαιτούν την παραίτηση των βουλευτών, σε όλη τη Μεσσηνία συγκροτούνται “επιτροπές σταφιδικής άμυνας” και εκλέγονται αντιπρόσωποι για το συνέδριο που θα πραγματοποιηθεί στην Κυπαρισσία. Το συνέδριο είναι επεισοδιακό καθώς επεμβαίνει η χωροφυλακή και συλλαμβάνει συνέδρους που θεωρεί κομμουνιστές και επικρατεί αναστάτωση στην πόλη. Το συνέδριο έχει κομβική σημασία τόσο για το χρόνο που διεξάγεται, όσο και για τον προανατολισμό του παρά το πολύχρωμο της συμμετοχής. Στις αποφάσεις του επιρρίπτεται ευθύνη στην κυβέρνηση για τη διαίρεση του σταφιδικού κόσμου σε αντιμαχόμενα στρατόπεδα και διαπιστώνει ότι αιτίες των προβλημάτων είναι η κεφαλαιοκρατική πολιτική που εφάρμοζαν τα κόμματα τα οποία εναλλάσσονταν στην κυβέρνηση

* Το 1935 έχουμε την κορύφωση των κινητοποιήσεων μέσα από μια ευρεία συμμαχία στελεχών του ΚΚΕ και του Αγροτικού Κόμματος, αλλά και αγροτιστών που κινούνται πέρα από την αριστερά. Ενώ συμβαίνει το τραγικό γεγονός της αυτοκτονίας του Τσικλητήρα, το βράδυ των εκλογών στις οποίες είχε κατέλθει ως υποψήφιος με το ψηφοδέλτιο των Μεταξικών. Το συνέδριο των Γαργαλιάνων στις 28 Ιουλίου υιοθετεί ένα σύνολο αιτημάτων με κύριο τον καθορισμό τιμής σταφίδας στις 3.600 δραχμές

το χιλιόλιτρο και σειρά άλλων για την ελάφρυνση των βαρών των σταφιδοπαραγωγών, η κυβέρνηση τα απορρίπτει και οργανώνονται μεγάλα συλλαλητήρια σε όλα τα σταφιδικά κέντρα Πυλίας και Τριφυλίας. Το αρχικό σχέδιο προβλέπει ταυτόχρονες κινητοποιήσεις και κάθοδο των παραγωγών στην Καλαμάτα μέσα από δύο δρόμους. Με την κατάληψη τραινών στην Κυπαρισσία που θα έφερναν κόσμο και θα κινητοποιούσαν και την Ανω Μεσσηνία και με την πορεία εφίππων και πεζών από την Πύλο. Στη διάρκεια των κινητοποιήσεων στις 26 Αυγούστου στην Πύλο, η χωροφυλακή επιτίθεται στους παραγωγούς με αποτέλεσμα να υπάρχουν νεκροί και τραυματίες. Χιλιάδες παραγωγοί στους δρόμους σε Γαργαλιάνους, Φιλιατρά, Κυπαρισσία και άλλα σημεία, οι συγκρούσεις επεκτείνονται σε όλη την περιοχή, η κυβέρνηση κηρύσσει στρατιωτικό νόμο, επιβάλλει λογοκρισία στον τοπικό τύπο, φθάνουν ισχυρότατες δυνάμεις στρατού και χωροφυλακής (μέχρι αντιτορπιλικό κινητοποιήθηκε) και η εξέγερση καταστέλλεται.

* Το 1936 οι κινητοποιήσεις κορυφώνονται με σταφιδικό συνέδριο στον Πύργο στις 28 Ιουνίου που οργάνωσε η Εκτελεστική Επιτροπή του Συνεδρίου Γαργαλιάνων. Επικρατεί κλίμα άγριας τρομοκρατίας, συλλαμβάνονται πολλοί από τους οργανωτές του συνεδρίου και ορισμένοι από αυτούς εξορίζονται. Η δικτατορία του Μεταξά στις 4 Αυγούστου, σήμανε και το τέλος του σταφιδικού κινήματος στο μεσοπόλεμο.

* Από τα όσα σε συντομία αναφέρθηκαν,

προκύπτει ότι το σταφιδικό κίνημα στο μεσοπόλεμο αναπτύχθηκε πολύμορφα στη βάση των πλέον διαφορετικών προβλημάτων, με ιδιαίτερες επιδιώξεις κατά περιοχές και σκληρές αντιπαραθέσεις, ενώ εκφράστηκε μέσα από διαφορετικούς δρόμους. Και πήρε πολιτικά αντικεφαλαιοκρατικό προσανατολισμό στο πέρας των χρόνων, με την όξυνση των προβλημάτων και την οργανωτική και πολιτική ισχυροποίηση των δυνάμεων του ΚΚΕ και του Αγροτικού Κόμματος.

[Η τιμή της σταφίδας προσδιοριζόταν σε χιλιόλιτρα ενετικές λίτρες. Η ενετική λίτρα, αποτελούσε ειδική μονάδα βάρους στο εμπόριο σταφίδας, ίση προς 477,05 γραμμάρια. Το χιλιόλιτρο αντιστοιχούσε σε 477 περίπου κιλά και η τιμή των 3.000 το χιλιόλιτρο σε 6,3 δραχμές το κιλό]

** Τα στοιχεία προέρχονται από τη σειρά 327 εβδομαδιαίων δημοσιεύσεων στην εφημερίδα «Ελευθερία» με τίτλο «Ο Τάσης Κουλαμπάς και το σταφιδικό κίνημα» η οποία ξεκίνησε στις 25/10/2015 και ολοκληρώθηκε στις 18/4/2022... βασανίζοντας για 6,5 χρόνια τους αναγνώστες με εκτενέστατη αναφορά σε όσα έγιναν από το 1922 μέχρι το 1936. Το κείμενο παρουσιάστηκε ως εισήγηση στο 1ο Σταφιδικό Συνέδριο το οποίο πραγματοποιήθηκε 1-2 Οκτωβρίου 2021 στο Αίγιο και είχε σαν θέμα “Η κοινωνική διάσταση της μαύρης σταφίδας”. Το συνέδριο οργανώθηκε σε συνεργασία του Δήμου Αιγιαλείας, της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Αιγιαλείας και της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας “Πριμαρόλια”.*

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Το 1935 κορυφώνεται η σταφιδική κρίση. Η οργή των σταφιδοπαραγωγών συσσωρεύεται διαρκώς και η κατάσταση βρίσκεται σε «σημείο ανάφλεξης». Το αυθόρμητο και τυχαίο σταδιακά έχει αντικατασταθεί από την οργανωμένη προσπάθεια. Η Δυτική Μεσσηνία είναι ο χώρος στον οποίο μετακινείται πλέον το κέντρο βάρους των κινητοποιήσεων. Γεωγραφικά η περιοχή καλύπτει την Πυλία, την Τριφυλία και την Ολυμπία (που διοικητικά ανήκε ακόμη στη Μεσσηνία). Πρόκειται για μια μεγάλη περιοχή με κοινά χαρακτηριστικά και ιδιαίτερους κοινωνικούς δεσμούς. Η καλλιέργεια της σταφίδας αποτελεί το μοναδικό εισόδημα για δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους. Σε αυτό τον άξονα έχουν δημιουργηθεί μικρές οργανώσεις του ΚΚΕ, δραστηριοποιούνται οι αγροτικές πολιτικές οργανώσεις (κάτι σαν αγροτικό κόμμα), ενώ στις διεργασίες συμμετέχουν και ανεξάρτητοι αγροτιστές. Οι Γαργαλιάνοι βρίσκονται στο «κέντρο» αυτής της περιοχής και ταυτοχρόνως κοντά σε πόλεις με σχετικά μεγάλες συγκεντρώσεις πληθυσμού. Και επιλέγονται ως το σημείο από το οποίο θα ξεκινήσουν οι μεγάλες κινητοποιήσεις των σταφιδοπαραγωγών. Με την οργάνωση ενός Σταφιδικού Συνεδρίου χωρίς την «κπεμονία» του Κράτους και του ΑΣΟ. Το ρόλο του συντονιστή των κινήσεων παίζει ο Τάσης Κουλαμπάς ο οποίος έχει την εμπειρία ανάλογων οργανωμένων προσπαθειών στη Θεσσαλία. Σε ένα ημιτελές αυτοβιογραφικό κείμενο, ο ίδιος εξηγεί πως οργανώθηκε το συνέδριο στους Γαργαλιάνους: «Το 1934 απ' τη Θεσσαλία κατέβηκα στη Μεσσηνία για να βοηθήσω γενικά και με αντικειμενικό στόχο να οργανώσω ένα πανσταφιδικό συνέδριο. Εφθάσα στην Καλαμάτα το Σεπτέμβριο του 1934 και σε λίγο χρονικό διάστημα άρχισα τη δουλειά με κατεύθυνση

τη δημιουργία του συνεδρίου. Στην πορεία της δουλειάς και με τη σχετική πείρα που είχα δημιουργήσαμε ένα καλούτσικο επιτελείο αποτελούμενο από εμένα, Θεοδ. Κορμά, Χρ. Κουβελιώτη, Ζαχαρία Κουρέτα, Στέλιο Διακουμογιαννόπουλο και Σωτήρη Καλογερόπουλο (Χαλαζόνι Φιλιατρών). Δουλέψαμε χωριό – χωριό και βγάλαμε αντιπροσώπους για το συνέδριο. Δίπλα στο επιτελείο αυτό δραστηριοποιήσαμε και πολλούς άλλους που πήραν μέρος στο συνέδριο και βοήθησαν γενικότερα όπως ο Δάλλας Γεωργ. Από τη Θουρία, Γιάννης Παπαμικρούλης, Θεοδ. Καυκαλός (Χαρακοποιό), Γεωργ. Αργυράκης (Πύργος), Γεωργ. Μπτάς (Αμαλιάδα), ο γιατρός Τζενάκης (Γαργαλιάνους), Γεωργ. Μαστοράκης (Γαργαλιάνους), ο γέρο Λουπινάς (Κυπαρισσία) φιλελεύθερος βουλευτής και τίμιος άνθρωπος και άλλοι πολλοί. Εκανα μια ολονύχτιο σύσκεψη στους Γαργαλιάνους με 100 σχεδόν σταφιδοπαραγωγούς, στο σπίτι του καλού μου και αξέχαστου φίλου Πλάτου. Η επιτυχία αυτή ωφειλόταν και στην προσπάθεια του γιατρού»⁽¹⁾.

Όπως φαίνεται από την αφήγηση, έχει δημιουργηθεί μια συμμαχία ανάμεσα σε κομμουνιστές και αγροτιστές τους οποίους “απελευθέρωσε” η στάση και η αυτοκτονία του Τσικλητήρα⁽²⁾. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι στην υπόθεση πρωταγωνιστεί ο Ζαχαρίας Κουρέτας, “δεξί χέρι” του Τσικλητήρα στις αγροτικές πολιτικές οργανώσεις της Πυλίας, αλλά και ο Θόδωρος Κορμάς που είχε συγκρουσθεί σφοδρά με τον Τσικλητήρα.

Οι διεργασίες για την οργάνωση του συνεδρίου κορυφώνονται στα τέλη Ιουνίου με σύσκεψη που γίνεται στο Μεσοχώρι στην οποία συμμετέχουν πολλοί συνεταιρισμοί ενώ συμμετέχει και εκπρόσωπος της Σταφιδικής Επιτροπής Τριφυλίας: «Εν Μεσοχωρίω σήμερον

την 28ην Ιουνίου ημέραν Παρασκευήν και ώραν 9ην π. μ. συνήλθον οι συνεταιρισμοί των περιφερειών Μεθώνης, Καινούργιου Χωριού, Πηδάσου, Μεσοχωρίου, Χωματάδας κλπ. Παρισταμένου και αντιπροσώπου της Σταφιδικής Επιτροπής Τριφυλίας, εν των Γραφείω του Γεωργικού Ταμείου Μεσοχωρίου προς σύσκεψιν και λήψιν αποφάσεων από του σταφιδικού ζητήματος.

Μετά συζήτησιν αποφασίζουσιν ομοφώνως την σύγκλησιν Πανσταφιδικού Συνεδρίου εν Γαργαλιάνοις την 21ην Ιουλίου ε.έ. ημέραν Κυριακήν και ώραν 9 π.μ. προς λεπτομερή εξέτασιν του σταφιδικού ζητήματος και λήψιν αποφάσεων επ' αυτού.

Καλούμεν όπως αντιπροσωπευθώσιν δι' αντιπροσώπων τους άπαντες οι Συνεταιρισμοί, Ενώσεις, Κοινότητες, χωρία και δήμοι όλων των σταφιδοφόρων περιφερειών Καλαμών, Μεσσήνης, Πυλίας, Τριφυλίας, Ολυμπίας, Πύργου, Πατρών, Αιγίου, Κορίνθου κλπ. διότι πιστεύομεν ότι εις την βάση τα συμφέροντα όλου του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου είναι τα αυτά. Επίσης καλούμεν τους κ.κ. Νομάρχας και τους κ.κ. πληρεξουσίους βουλευτάς όλων των σταφιδοφόρων περιφερειών. Οι αντιπρόσωποι δέον να είναι εφοδιασμένοι διά πληρεξουσίων υπογεγραμμένων υπό των Ενώσεων ή των Συνεταιρισμών ή Δήμων ή Κοινοτήτων ή υπό δέκα τουλάχιστον υπογραφών σταφιδοπαραγωγών.

Διά την Οργανωτικήν Επιτροπήν
Ο πρόεδρος Ζαχαρίας Κουρέτας»⁽³⁾.

ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΥΡΕΤΑ

Η γνωστοποίηση της οργάνωσης του συνεδρίου θορυβεί ορισμένους κύκλους και με ανυπόγραφο άρθρο η εφημερίδα "Μεσσηνία" επιτίθεται στον Ζαχαρία Κουρέτα για το γεγονός ότι είναι αντιπρόσωπος εταιρείας λιπασμάτων, και εκείνος απαντά με καυστική απαντητική επιστολή που δημοσιεύεται στο "Θάρρος":

«Εις την εφημερίδα "Μεσσηνία" εδημοσιεύθη άρθρον στρεφόμενον εναντίον μου, διότι ως λέγει ο εν λόγω κ. αρθρογράφος, υπέγραψα το

ανακοινωθέν ως πρόεδρος της Επιτροπής διά το συγκληθησόμενον εν Γαργαλιάνοις Σταφιδικόν Συνέδριον. Και απορεί πώς συνέβη αυτό, διότι τυγχάνω αντιπρόσωπος των λιμασμάτων "Άμμο Φως". Ερωτά δε τι δουλειά έχουν οι πρακτορίσκοι αυτοί με το σταφιδικόν ζήτημα; Μήπως διά να πλασάρουν τα λιπάσματά τους; Συνεχίζει μερικούς από τους γελοίους ξιφουλκισμούς και υπογράφει "σταφιδοπαραγωγός".

Του απαντώ λοιπόν τα εξής: Υπέγραψα ως πρόεδρος της επιτροπής το ανακοινωθέν διά την σύγκλησιν του σταφιδικού συνεδρίου, εκλεγείς ως τοιούτος από τους συνελθόντες και αποφασίσαντας προς τούτο συνεταιρισμούς.

Το ότι τυγχάνω αντιπρόσωπος των λιμασμάτων "Άμμο Φως" από το 1934 είναι γεγονός, αλλ' αυτό δεν είναι αρκετό διά να με κατατάξω εις τας τάξεις που ανήκει προφανώς ο κ. αυτός σταφιδοφάγος στην πραγματικότητα και όχι σταφιδοπαραγωγός ως υπογράφει, αλλ' είμαι πραγματικός σταφιδοπαραγωγός. Όλος δε ο αγροτικός κόσμος της επαρχίας Πυλίας γνωρίζει κάλλιστα τους αγώνας μας εν τω μέτρω των δυνάμεών μου επάνω εις τα αγροτικά ζητήματα μίαν ολόκληρον δεκαετίαν και είναι εις θέσιν να κρίνη και τους σκοπούς του θρασύδειλου αυτού αρθρογράφου που δεν σέβεται ούτε αυτό το όνομά του, το οποίον είχε υποχρέωσιν να βεβαιώσῃ ότι γράφει και πιο προσεκτικά να συστήσῃ στους σταφιδοπαραγωγούς ως σταφιδοπαραγωγός που λέει ότι είναι, τι πρέπει να κάνουν διά την υποστήριξιν του προϊόντος των. Μα δεν τολμά να βγάλῃ την λεοντήν διότι θα φανή τι είναι και τότε αλλοίμονόν του.

Μα και διά τα λιπάσματα, πότε έπαψα να διακηρύττω παντοιοτρόπως εις τους αγρότας την άγριαν εκμετάλλευσιν που υφίστανται παρά των διαφόρων εταιρειών και πολύ περισσότερον παρά της Ελληνικής Εταιρείας Λιπασμάτων, μαχόμενος παρά το πλευρόν των διά την κατάργησιν των δασμών και λοιπών φορολογιών ίνα προμηθεύονται αυτά εις μικροτέρας τιμάς; Ή μήπως δεν συμφέρει και τούτο εις τον κύριον αυτόν;»⁽⁴⁾.

ΔΙΩΓΜΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ

Η κατάσταση στην ύπαιθρο Μεσοπνία είναι δύσκολη και υπάρχουν καταγγελίες για διωγμό οφειλετών του Δημοσίου:

«Κατά πληροφορίας μας εκ της υπαίθρου ο αγροτικός κόσμος της Μεσοπνίας τελεί εν ζωηροτάτη εξεγέρσει αλλά και αγανακτήσει λόγω του απηνούς διωγμού τον οποίον υφίστανται όσοι εξ αυτών καθυστερούν φόρους ή παλαιάς οφειλάς προς το Δημόσιον, υπό των χωροφυλάκων και των δημοσίων εισπρακτόρων. Οι τελευταίοι ούτοι πιάζουν αφορηώς τους ατυχείς αγρότας διά να εξοφλήσουν τα εντάλματά των.

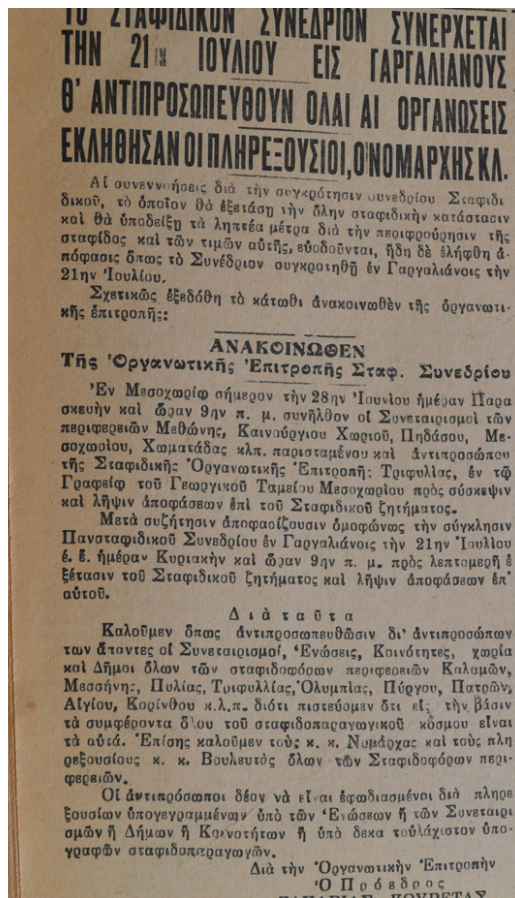
Οι δυστυχείς αγρόται, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι ευρίσκονται εις την εποχήν της καλλιέργειας και συγκομιδής των προϊόντων, φυσικόν είναι να στερούνται χρημάτων και να μην είναι εις θέσιν να εκπληρώσουν τας οικονομικάς υποχρεώσεις των. Διά τον λόγον αυτόν όταν πληροφορούνται την άφιξιν κανενός δημοσίου εισπράκτορος εις τα χωρία των, εγκαταλείπουν τρομοκρατημένοι τας οικίας των και καταφεύγουν εις τους αγρούς των διά να αποφύγουν φυλακίσεις λόγω καθυστερουμένων χρεών.

Εις τα πλείστα ιδίως χωριά του τέως Δήμου Θουρίας, η καταδίωξις των οφειλετών αγροτών γίνεται κατά τρόπον συστηματικώτερον. Οι εισπράκτορες καταδιώκουν τους οφειλέτας και εις τους αγρούς ακόμη. Η κατάσταση αυτή έχει εξάψει τα πνεύματα των αγροτικών πληθυσμών εναντίον της κυβερνήσεως μέχρι του σημείου ώστε να μην αποκλείεται γενικωτέρα εξέγερσις κατ' αυτής»⁽⁵⁾.

ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΑΣΟ

Η ανησυχία για τα μέτρα που ληφθούν από τον ΑΣΟ είναι πλέον έκδηλη στην ύπαιθρο. Σε ρεπορτάζ η εφημερίδα "Θάρρος" επικαλείται τους σταφιδοπαραγωγούς για να υποδείξει την ανάγκη να ανακοινωθούν άμεσα τα μέτρα, καθώς η συγκομιδή πλησιάζει και ο πρωθυπουργός προγραμματίζει να πάει για λουτροθεραπεία στη Γερμανία:

«Ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος της υπαίθρου

Η πρώτη ανακοίνωση της σύγκλησης του Πανσταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων («Θάρρος» 4/7/1935)

Μεσοπνίας διατελεί εν ζωηροτάτη εξεγέρσει εναντίον του Υπουργού της Εθνικής Οικονομίας κ. Στεφανοπούλου διότι, μολοντί ούτος διαχειρίζεται υπευθύνως ως αρμόδιος υπουργός της Εθνικής Οικονομίας το σταφιδικόν ζήτημα εις ουδεμίαν ενέργειαν προέβη εισέτι διά την λήψιν από τούδε των ενδεικνυομένων μέτρων τα οποία θα εξασφαλίσουν την καλύτεραν διάθεσιν της εφετεινής εσοδείας της σταφίδος αφ' ενός και την απαλλαγίν του προϊόντος εκ των διαφόρων υποτιμητών του αφ' ετέρου.

Οι σταφιδοπαραγωγοί δεδομένου ότι ο κ. Πρωθυπουργός εντός των ημερών αναχωρεί εις Γερμανίαν προς λουτροθεραπείαν, όπου ως

γνωστόν θα παραμείνει μέχρι των αρχών του προσεχούς Σεπτεμβρίου, έχουν την γνώμην ότι, πρωτοβουλία του κ. Στεφανοπούλου, θα έπρεπεν εντός των ημερών προ της αναχωρήσεως του κ. Τσαλδάρη, να συγκληθεί μια ειδική σύσκεψις υπό την προεδρίαν του και τη συμμετοχή των πληρεξουσίων των σταφιδοφόρων περιφερειών καθ' ην θα εξετασθή το όλον σταφιδικόν ζήτημα ως εμφανίζεται εφέτος και να ληφθούν αποφάσεις επί των μέτρων τα οποία επιβάλλεται να λάβη ο ΑΣΟ διά την απόδοσιν εις τους σταφιδοπαραγωγούς ικανοποιητικών τιμών. Την άποψιν ταύτην οι σταφιδοπαραγωγοί στηρίζουν εις το γεγονός ότι κατά τους μήνας της απουσίας του κ. Πρωθυπουργού, ότε αρχίζει η σταφιδική κίνησις, είναι ενδεχόμενον να έχη δημιουργηθή οξύτατον σταφιδικόν ζήτημα διά την αντιμετώπισιν του οποίου θα εκχρειάζετο η λήψις σειράς μέτρων τα οποία φυσικά άνευ της παρουσίας του κ. Τσαλδάρη δεν είναι ευχερές να ληφθούν. Διά τον λόγον αυτόν οι παραγωγοί έχουν την γνώμην ότι ο κ. Στεφανόπουλος, ο οποίος επαγγέλλεται τον σωτήρα της σταφιδοπαραγωγής, εφ' όσον πραγματικά ενδιαφέρεται δι' αυτήν θα έπρεπε να φροντίση διά την λήψιν εγκαίρως μέτρων ούτως ώστε να μετριασθούν οι κίνδυνοι οι οποίοι απειλούν και την εφετεινήν εσοδείαν της σταφίδος»⁽⁶⁾.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΑΣΟ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Και ενώ έχει δρομολογηθεί το Συνέδριο των Γαργαλιάνων, ο ΑΣΟ ανακοινώνει την πραγματοποίησιν την ίδια ημέρα της ετήσιας γενικής συνέλευσης στην Καλαμάτα, όπως αναφέρεται στο ίδιο ρεπορτάζ της εφημερίδας: «Την 28ην τρέχοντος μηνός θα συνέλθη εις το Νομαρχιακόν κατάστημα η Γενική συνέλευσις του ΑΣΟ υπό την προεδρίαν πιθανώς του κ. Νομάρχου. Η συνεδρίασις θα αρχίση την 9ην πρωινήν, θα ληφθούν δ' αποφάσεις επί των κάτωθι θεμάτων της ημερησίας διατάξεως:

1) Ανακοίνωσις εκθέσεων ελεγκτών εποπτικού συμβουλίου σταφιδικών χρήσεων 1931-1932 και 1932-1933

2) Ανακοίνωσις εκθέσεως πεπραγμένων και

απολογισμού σταφιδικής χρήσεως 1933-1934».

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»

Η ανακοίνωσις του συνεδρίου των Γαργαλιάνων γίνεται δεκτή με επιφυλακτικότητα από το "Ριζοσπάστη", στον οποίο "από την Πάτρα συνεργάτης γνώστης των σταφιδοπαραγωγικών ζητημάτων" προχωρεί σε παρατηρήσεις και προτείνει την αναβολή για καλύτερη προετοιμασία του συνεδρίου:

«Στις 21 του Ιούλη σύμφωνα με το ανακοινωθέν της οργανωτικής επιτροπής γίνεται στους Γαργαλιάνους της Μεσσηνίας το σταφιδοπαραγωγικό συνέδριο της Πελοποννήσου.

Μερικά σημεία του ανακοινωθέντος στα οποία διαφωνούμε είναι τα εξής: Λέει το ανακοινωθέν ότι στο συνέδριο μπορούν να πάρουν μέρος αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών, των κοινοτήτων, των δήμων και κείνοι που θα τους εκλέξουν τουλάχιστον 10 σταφιδοπαραγωγοί. Συμφωνούμε να πάρουν μέρος οι αντιπρόσωποι συνεταιρισμών κλπ. με τη διαφορά όμως ότι αυτοί πρέπει να εκλέγονται από γενικές συνελεύσεις και όχι να εκλέγονται από το συμβούλιο και πολλές φορές ούτε αυτό να γίνεται.

Επίσης στο συνέδριο καλούνται οι νομάρχες και οι βουλευτές των σταφιδοπαραγωγικών περιφερειών. Ξέρουμε από πείρα ότι οι κύριοι αυτοί θα αρχίσουν την πολιτικολογία και θα πούνε λόγια παχειά. Αν θέλουν μπορούν να πάνε στο συνέδριο και αν ενδιαφέρονται για τους σταφιδοπαραγωγούς ας ακούσουν τις αποφάσεις και ας ενδιαφερθούν για την πραγματοποίησή τους, καθένας στον κύκλο της αρμοδιότητάς των. Ακόμα έχω να κάνω τις εξής παρατηρήσεις: 1) Το ανακοινωθέν δεν τονίζει τα ζητήματα που θα συζητηθούν στο συνέδριο. 2) Η οργανωτική επιτροπή έπρεπε να κυκλοφορήσει προκηρύξεις αναλυτικές. 3) Προτείνω να αναβληθεί μια βδομάδα το συνέδριο για να πάρει πιο μαζικό χαρακτήρα»⁽⁷⁾.

Στην επιστολή προστίθεται και ένα πλαίσιο αιτημάτων που εκφράζει την πολιτική του

ΚΚΕ, ενώ στο ρεπορτάζ αναφέρεται ότι «στον Πήδασο έγινε σύσκεψη με 35 σταφιδοπαραγωγούς που αφού συζήτησαν για τα ζητήματά τους και τον τρόπο της διεκδίκησής τους, εξέλεξαν και δύο αντιπροσώπους για το σταφιδικό συνέδριο».

Αναλυτικά όμως το πλαίσιο που προωθεί το ΚΚΕ καταγράφεται σε ρεπορτάζ του Νίκου Κόκκινου, ο οποίος περιοδεύει στην Πελοπόννησο και μεταδίδει συνεχώς ρεπορτάζ από διαφορετικούς τόπους. Στο μεταξύ έχει μετατεθεί η σύγκληση του συνεδρίου Γαργαλιάνων στις 28 Ιουλίου «κατ' απαίτησιν των σταφιδοπαραγωγών Πύργου, Πάτρας διά την καλυτέραν προπαρασκευήν»: «Με χίλιους τρόπους, από χίλια ακάθαρτα χέρια, από τα πιο λαίμαργα γουρλωμένα μάτια, από τους πελονέχτες και αχόρταστους λύκους περνάει το βιος του σταφιδοπαραγωγού. Κι αν ήταν δυνατό στον σταφιδοπαραγωγό να πήγαινε μοναχός του το πράμα του από το χωριό του ως το τελωνείο, κι' εκεί να βγαίνανε όλοι οι ληστές του ιδρώτα του, όλα εκείνα τ' αρπαχτικά όρνια και να ζητούσανε εκείνο του το αρπάζουνε κάθε χρόνο τι θα αντίκρυζε; 1) Ο ΑΣΟ πρώτος και φοβερώτερος θα του φώναζε: Δος μου τη μισή σου σταφίδα, εδώ είναι το παρακράτημά μου, είναι ο φόρος του αίματος! 1800 δραχμές... ακόμα η εξαγωγική εισφορά άλλες 750 δραχμές και για χαλαζόπληκτους και παγόπληκτους 100-400 δραχμές. 2) Το κράτος θα ζητούσε 3-19% συναλλαγματικό παρακράτημα. 3) Για τοπικούς φόρους 140-270 δραχμές, άλλη δηλαδή επιβάρυνση με 3000-3500 δραχμές. 4) Οι σταφιδέμποροι θα ζητούσανε κι' αυτοί 1500-2000 δραχμές υπέρογκα έξοδα.

Και με τη σειρά τους θάρθουν τα ακτοπλοϊκά τρασ, οι τοκογλύφοι, οι χοντρομπακάληδες δανειστές, οι αργόμισθοι του ΑΣΟ, οι φόροι στο οινόπνευμα, οι ληστείες στη δημιουργία των ποιοτήτων και όλα τα κοράκια που πέφτουν με δίψα να πιούνε το αίμα του φτωχού παραγωγού. Θάβλεπε τότε πως από τις 9000, το κατώτερο, που θα πουληθεί η σταφίδα στο εξωτερικό, στα ροζιασμένα του χέρια μονάχα θα

τούμεναν 2000-2800 δραχμές το χιλιόλιτρο.

Με τη σκέψη που να πρωτοδώσει, που έχει χρέη στην τράπεζα, στον τοκογλύφο και το μπακάλη του, θα θόλωνε το μυαλό του. Ακόμα όταν συλλογιστεί πως το ψωμί ακριβαίνει ολόένα, πως η ζάχαρη του έγινε είδος πολυτελείας και κοντεύει να μην έχει μια κούφτα αλάτι στο σπίτι του, ε, τότε πια, αρχίζει να βράζει το αίμα του.

Η ληστεία όμως που παραπάνω αναφέραμε γίνεται με το γάντι. Γίνεται “χέρι-χέρι” όπως λένε οι παπατζήδες, όταν ο πρώτος που θαρπάξει το πορτοφόλι το πασάρει στον άλλον, κι' ο άλλος στον άλλον... κι έτσι ούτε ο ένοχος βρίσκεται, και το πορτοφόλι γίνεται καπνός.

Μα εδώ πια τους λωποδύτες τους ξέρουμε. Χρόνια τους πιάνουμε στην κλεψιά και χρόνια τους έχουμε στην καμπούρα μας. Τι πρέπει να γίνει; Η αλήθεια είναι ότι κάποτε οι ληστές του ιδρώτα των δουλευτάδων της σταφίδας θα πληρώσουν με τα κεφάλια τους τα επίχειρα της κακίας τους. Μα για να φτάσουμε εκεί, για ν' ανοίξουνε μια μέρα μάτι και να ξανασάνουν λεύτερα οι ηρωικοί σταφιδοπαραγωγοί, που τόσο βασανίζονται σήμερα, πρέπει ν' αγωνιστούνε συστηματικά και σκληρά. Ν' αρχίσουν να συσπειρώνουν τις δυνάμεις τους και ενωμένοι ν' αγωνιστούνε. Να πάρουν μέρος όλες οι περιφέρειες και να μη μείνει χωριό που να μη στείλει αντιπρόσωπο στο συνέδριο που γίνεται στους Γαργαλιάνους στις 28 του Ιούλη, κι εκεί ν' αποφασίσουν:

Με συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις που θα καθοδηγούνται από επιτροπή αγώνα σε κάθε χωριό και περιφέρεια, με συλλαλητήρια και καθόδους στις πόλεις ν' απαιτήσουν:

1) Να καταργηθεί ο ΑΣΟ. 2) Να καταργηθεί το παρακράτημα. 3) Να δοθεί αμέσως 500δραχμη ενίσχυση μέχρι 20 χιλιόλιτρα παραγωγή στους σταφιδοπαραγωγούς. 4) Να ρευστοποιηθεί η περιουσία του ΑΣΟ και να μοιραστεί στους φτωχούς και κατεστραμμένους σταφιδοπαραγωγούς. 5) Να καταργηθεί ο έγγειος σταφιδικός φόρος, η εξαγωγική εισφορά και το συναλλαγματικό παρακράτημα. 6) Να καταργηθούν οι

τοπικοί φόροι (λιμενικοί, κοινοτικοί, δημοτικοί, γεωργικών επιμελητηρίων και λοιπών ιδρυμάτων). 7) Ν' απαλλαγούν οι εργαζόμενοι σταφιδοπαραγωγοί που έχουν μέχρι 50 χιλιάδες δραχμές εισόδημα από κάθε φόρο. 8) Προοδευτική φορολογία των πλουσιοκτηματιών, οιοκαρχαριών και σταφιδεμπόρων. 9) Σβήσιμο των χρεών των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών προς τους τοκογλύφους, τράπεζες και σταφιδεμπόρους. 10) Ατοκες μακροπρόθεσμες πιστώσεις στον καιρό της καλλιέργειας και συγκομιδής μέχρι την πούληση της σταφίδας, για να γλυτώσουν οι φτωχομεσαίοι παραγωγοί απ' τους εκβιασμούς και τις ληστείες των τοκογλύφων σταφιδεμπόρων και τραπεζών. 11) Κατάργηση του φόρου και του μονοπωλίου στο οινόπνευμα, για να γίνει μεγαλύτερη κατανάλωση. 12) Οικονομικές ενισχύσεις στους κατεστραμμένους από θεομηνίες (χαλάζι, πάγους, ασθένειες, κρίση και τα λοιπά) εργαζόμενους σταφιδοπαραγωγούς σε βάρος των πολεμικών κονδυλίων, των ξένων ομολογιούχων και ντόπιων τοκογλύφων. 13) Λεύτερη φύτεψη, πώληση, απόσταξη, βιομηχανοποίηση της σταφίδας δίχως κανένα περιορισμό και δέσμευση. 14) Ατοκες κρατικές πιστώσεις για την κατασκευή και προμήθεια τεχνικών μέσων (υπόστεγα, τσιβιέρες, σταφιδόπανα κλπ.). 15) Αδασμολόγητο θειάφι, χαλκό, τσίγκο, τοιμέντο, σύρμα, πανιά, λιπάσματα, εργαλεία κλπ. δίχως μονοπώληση και εκβιασμούς από την Αγροτική Τράπεζα, τον ΑΣΟ, την Εταιρεία Λιπασμάτων. 16) Ελάττωση των δικαιωμάτων των σέμπιρκων κτημάτων προς τους μεγαλοκτηματίες στα 25%. 17) Κατάργηση των μοναστηριακών δικαιωμάτων (νόβολο κλπ.) 10-30% στις σταφιδικές περιφέρειες Αιγιαλείας (Μεγάλο Σπήλαιο, Ταξιάρχη), Ζακύνθου κλπ. 18) Κατάργηση των δασμών και κάθε φόρου στο σάρι και όλα τα είδη πρώτης ανάγκης. Εισαγωγή ρούσικου φτηνού σταριού. 19) Κατασκευή τοπικών λιμανιών σ' όλες τις σταφιδικές περιφέρειες σε βάρος των πολεμικών κονδυλίων. 20) Αναθεώρηση της εκτίμησης των ζημιών δίχως 200δραχμο και άμεση πραγματική αποζημίωση

των καλαζοπλήχτων. 21) Διορισμός γεωπόνων σε κάθε σταφιδική περιοχή. 22) Αποφυλάκιση των κρατούμενων σταφιδοπαραγωγών της Αιγιαλείας. Ισόβια σύνταξη στις οικογένειες των θυμάτων του σταφιδικού αγώνα. Αυστηρή τιμωρία των δολοφόνων και υπευθύνων για τα γεγονότα του Αιγίου.

- Δημοκρατικές ελευθερίες και κατάπαυση της φασιστικής τρομοκρατίας που εξασκείται σε βάρος των εργαζομένων.

- Διάλυση των ψευτοεθνοσυνελεύσεων και διενέργεια λεύτερων εκλογών με αναλογική ψηφοφορία.

Οι σταφιδοπαραγωγοί μονάχα με μια πάλη σκληρή, μονάχα με την ένωσή τους, μονάχα με τον όγκο τους και τη δύναμή τους και με τη βοήθεια των εργατών και όλης της φτωχολογίας θα περισώσουν το ψωμί των παιδιών τους και τις ελευθερίες τους που σήμερα κινδυνεύουν, όχι μόνον από τον κροταλία ΑΣΟ και τους ομοίους του αλλά κι' από το τέρας του μοναρχοφασισμού»⁽⁸⁾.

Ο ΘΟΔΩΡΟΣ ΚΟΡΜΑΣ ΣΤΟ «ΕΜΠΡΟΣ»

Για την υποστήριξη του Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων, ο δικηγόρος Θόδωρος Κορμάς εκ των πρωταγωνιστών της κίνησης, εκδίδει την εφημερίδα «Εμπρός» στο πρώτο φύλλο της οποίας δημοσιεύεται κείμενο σχετικά με αυτό, το οποίο υπογράφεται με ψευδώνυμο (κατά τη συνήθη πρακτική των εφημερίδων της εποχής). Οπως μπορεί να διαπιστώσει κάποιος, πρόκειται για ένα «καθοδηγητικό κείμενο» που περιγράφει τόσο το χαρακτήρα του συνεδρίου όσο και τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες θα πρέπει να φτάσουν οι σταφιδοπαραγωγοί σε αυτό και την οργάνωση της πάλης τους στη συνέχεια: «Μέχρι σήμερα έγιναν πολλά σταφιδοπαραγωγικά συνέδρια και πήραν πολλές αποφάσεις, δώσαν άφθονες υποσχέσεις στους παραγωγούς και όταν κυττάσουμε τι ωφέλη έδωσαν αυτά τα συνέδρια στους παραγωγούς θα πρέπει να βγάλουμε το συμπέρασμα ότι δεν ήσαν συνέδρια εξυπηρέτησης των σταφιδοπαραγωγών αλλά συνέδρια εξαπάτησης

και ξεθυμάσματος της αγανάκτησης των φτωχομεσαίων σταφιδοπαραγωγών.

Αυτό σο συμπέρασμα δεν μπορεί κανείς να το διαψεύσει διότι αμέσως θα τον παραπέμψουμε στους οργανωτές αυτών των συνεδρίων, στα οικονομικά ζητήματα που ζητούσαν και έγιναν εμπόδιο στον αποφασιστικό αγώνα των σταφιδοπαραγωγών και τους πούλησαν.

Όλα τα συνέδρια είχαν οργανωθή από τα πάνω από τους διάφορους συνεταιρισμούς που στην πλειοψηφία τους είναι εισπράκτορες των ληστρικών κεφαλαιοκρατικών οικονομικών οργανισμών, απ' τους πλούσιους σταφιδοπαραγωγούς και τους διάφορους αγροτοπατέρες πολιτικάντηδες.

Ηταν πολύ φυσικό που πήραν αποφάσεις που δεν εξυπηρετούν τα συμφέροντα των φτωχομεσαίων σταφιδοπαραγωγών, που οι τελευταίοι χωρίς να το καταλάβουν βρίσκονταν αλυσοδεμένοι στα διάφορα οικονομικά συγκροτήματα.

Οι διάφοροι συνεταιρισμοί που θεοποιήθηκαν και έκαναν τους αγρότες να πιστέψουν ότι μ' αυτούς θα σωθούν τα βάσανά τους και θα γίνουν κύριοι της παραγωγής τους, του ιδρώτα τους, διαψεύστηκαν γρήγορα γιατί επικεφαλής μπήκαν άνθρωποι εχθροί των φτωχομεσαίων σταφιδοπαραγωγών και όργανα του ΑΣΟ. Σε πολλούς συνεταιρισμούς υπάρχουν και φτωχομεσαίοι σταφιδοπαραγωγοί αλλά η καθυστέρησή των, η άγνοιά των απ' τα πραγματικά συμφέροντά των, δεν μπόρεσαν να βρουν το σωστό δρόμο και να παλέψουν αποφασιστικά, να ξεσκεπάσουν το ρόλο των διαφόρων οργανισμών ΑΣΟ, Αγροτική και Εθνική Τράπεζα που τους εκμεταλλεύονται αισχρά. Οι σταφιδοπαραγωγοί δεν θα πρέπει να ξαναπέσουν σε τέτοιες παγίδες και αυταπάτες ότι οι συνεταιρισμοί θα ενδιαφερθούν για τα οικονομικά τους αιτήματα, γιατί οι άνθρωποι που κάθονται στις διοικήσεις έχουν συμφέρο να παραμένει αυτή η κατάσταση.

Δεν πρέπει να ξεγελαστούν και να περιμένουν να εκτελεστούν οι παχυλές προεκλογικές υποσχέσεις των βουλευτών που ζητήσανε και ανα-

δείξανε, ούτε αυτή την αντιλαϊκή κυβέρνηση Τσαλδάρη-Κονδύλη, ας μην ξεχνούν ότι η ίδια κυβέρνηση Τσαλδάρη-Κονδύλη έβαψε τα χέρια της με αίμα των σταφιδοπαραγωγών δια τα περσινά συλλαλητήρια.

Οι φτωχομεσαίοι σταφιδοπαραγωγοί δεν πρέπει να εμπιστευθούν σ' αυτούς, την σταφίδα τους, τη ζωή τους, αλλά να αναλάβουν μόνοι τους με την οργανωμένη τους δύναμη και να επιβληθούν για να βελτιώσουν τη ζωή τους.

Η πρωτοβουλία που πήραν απ' τα κάτω οι φτωχομεσαίοι σταφιδοπαραγωγοί για την οργάνωση σταφιδοπαραγωγικού συνεδρίου στο Νομό Μεσσηνίας είναι αξιέπαινη και πρέπει να τραβήξουν αποφασιστικά, και να προσέξουν τις δολοπλοκίες των καλοθελητών πολιτικάντηδων και το ενδιαφέρον των κυρίων υπουργών για να πνίξουν το σωστό σας αγώνα.

Αυτοί θα θελήσουν να τους χορτάσουν με παχειά λόγια όπως πάντοτε και να παραπέμψουν τα ζητήματά τους σε ειδικές και κοινοβουλευτικές επιτροπές για να την αρπάξουν και φέτο τη σταφίδα τζάμπα.

Η εφημερίδα μας σαν πραγματικό όργανο εξυπηρέτησης των εργατών και αγροτών θα βοηθήσει όσο μπορεί περισσότερο τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών και το συνεργόμενο συνέδριο, θα δώσει ανάλυση σε κάθε οικονομική απαίτηση και σωστό προσανατολισμό στον αγώνα τους.

Θα συνδέσει την πάλη τους με την πάλη των εργατών και θα έχουν πάντοτε την υλική και ηθική υποστήριξη αναμεταξύ τους. Ο συνδυασμός της πάλης αυτής των εργατών και των αγροτών είναι απαραίτητος και εκ των προτέρων αποτελεσματικός και νικηφόρος όταν σωδιαστή σωστά.

Πως πρέπει να οργανωθή το συνέδριο. Η αρχή του φαίνεται να είναι σωστή. Εκείνο που επιστούμε εμείς την προστασίαν των οργανωτών είναι ότι πρέπει να αγκαλιάσει το συνέδριο την πλειοψηφία, την ολότητα των σταφιδοπαραγωγών ανεξαρτήτως πολιτικών πεποιθήσεων και ν' αντιπροσωπευθούν όλοι οι συνεταιρισμοί και κάθε τι που θέλει πραγματικά ν' αγωνισθή

για τα συμφέροντα των σταφιδοπαραγωγών.

Στη βάση του το συνέδριο πρέπει να στηριχθεί στους φτωχομεσαίους σταφιδοπαραγωγούς που λιώνουν στην αξίνα και όταν φέρνουνε τη σταφίδα στο αλώνι την αρπάζουνε τζάμπα τα παράσιτα του ΑΣΟ, οι φορατζήδες και οι τοκογλύφοι.

Για να πάρη τέτοια βάση το συνέδριο πρέπει παντού και στο πιο μικρό χωριό να γίνουν συγκεντρώσεις, να δηλώσουν τη συμμετοχή τους στο συνέδριο, να βγάλουν τους αντιπροσώπους τους που θα τους εκπροσωπήσουν, να οργανώσουν εράνους για τα έξοδα των αντιπροσώπων και για τον αγώνα τους. Να ζητήσουν οικονομικές ενισχύσεις απ' τους συνεταιρισμούς, απ' τα κοινοτικά συμβούλια για τα έξοδα του αγώνα, την αποστολή των αντιπροσώπων στο συνέδριο, να εκδώσουν προκηρύξεις κλπ., να πάνε οργανωτές στα χωριά για να διαφωτίσουν τους παραγωγούς.

Κάθε κίνηση να γίνεται μελετημένα και να εκλέγουν ανθρώπους για κάθε υπεύθυνη δουλειά. Εμπίστους και αποφασιστικούς, να τους παρακολουθούν στην όλη δουλειά και όταν δεν εκπληρώνουν τις εντολές τους να τους καθαιρούν.

Το Συνέδριο δεν είναι εκείνο που δια μαγείας θα λύση τα ζητήματα των σταφιδοπαραγωγών, αυτό θα ξεδιαλύνη τη σύγχυση που έχουν οι σταφιδοπαραγωγοί, να ξέρουν όλοι τι ζητάνε, θα ενώση τον αγώνα και την απόφαση όλων των σταφιδοπαραγωγών σε μια ενιαία διεύθυνση του αγώνα.

Θα βγάλει κεντρικό όργανο, την Κεντρική Σταφιδική Επιτροπή Αγώνος. Το Συνέδριο όσο σωστές αποφάσεις και αν πάρει δεν θα μπορέση να τις εκπληρώση εάν εμείς δεν πάρουμε τα οργανωτικά μας μέτρα, αν δεν βγάλουμε τα όργανα πάλης που θα πάνε να εφαρμόσουνε τις αποφάσεις αυτές. Γιαυτό επιβάλλεται στις συγκεντρώσεις που θα καλούμε σε κάθε χωριό πρέπει να βγάλουμε τις Σταφιδικές Επιτροπές Αγώνα που θ' αναλάβουν να κινητοποιήσουν τους σταφιδοπαραγωγούς με υπομνήματα, ψηφίσματα και συγκεντρώσεις για τη λύση των

προβλημάτων τους.

Την περίοδο αυτή οι σταφιδοπαραγωγοί βρίσκονται σε μεγάλη αγωνία και περιμένουν να καθωρίσουν την τιμή του ΑΣΟ και οι έμποροι, οι οποίοι καιροφυλακτούν και μετρούν τις διαθέσεις των παραγωγών, και με διάφορους ανώνυμους οργανωτές ρίχνουν ρουκέτες παντού για την τιμή της σταφίδας που σκοπό έχουν να τους πείσουν να παραιτηθούν από κάθε απαίτηση αύξησης της τιμής και την κατάργηση των φορολογικών βαρών.

Οι σταφιδοπαραγωγοί να μην τα πιστέψουν αυτά, και πρέπει μόνοι οι σταφιδοπαραγωγοί σε κάθε περιφέρεια να ορίσουν την τιμή της σταφίδας, το συνέδριο θα ξεδιαλύνει κάθε διαφορά.

Πρέπει να απαιτήσουν την κατάργηση όλων των φορολογικών βαρών, την κατάργηση του παρακρατήματος, της εξαγωγικής εισφοράς κλπ.

Οι φτωχομεσαίοι σταφιδοπαραγωγοί και γενικά οι αγρότες και επαγγελματίες πρέπει να αγωνισθούν για να απαλλαγί από κάθε φόρο απ' το χρονιάτικο εισόδημά τους κάτω των 50.000 δραχμών. Πάνω απ' το ποσό αυτό να τεθή προοδευτική φορολογία και βαργιά στους πλούσιους της πόλης και του χωριού»⁽⁹⁾.

«ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ»

Η αναγγελία του Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων προκαλεί έντονες συζητήσεις στη Μεσοπνία, καθώς η οργάνωσή του δεν ελέγχεται από τους διάφορους μηχανισμούς και υπάρχει ανησυχία σχετικά με την απήχηση που μπορεί να έχει στους σταφιδοπαραγωγούς.

Με αφορμή το θόρυβο που δημιουργήθηκε ο πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής Ζαχαρίας Κουρέτας στέλνει επιστολή στο "Θάρρος" στην οποία αναφέρεται στους δύο κόσμους που συγκρούονται γύρω από το σταφιδικό ζήτημα:

«Μεγάλος θόρυβος εδημιουργήθη γύρω από την σύγκληση του Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων. Η ανησυχία και η νευρικότης είνε απολύτως δικαιολογημένη, διότι δημιουργείται

μια κατάσταση που προοιωνίζει νέους ορίζοντας κατ' επιταγήν της ανάγκης. Η ανησυχία αυτή αποκρυσταλλώνεται εις δύο διαφόρους μορφάς που παρουσιάζουν δύο αντίθετες καταστάσεις προστατευόμενες από διάφορους κόσμους.

Από τη μια μεριά ξεπροβάλλει μεσ' από τα μαύρα σύννεφα που τόσα χρόνια τον πλάκωνε, ο απόκληρος των αγαθών της δουλειάς των σταφιδοπαραγωγών αξινάς και υπό το φως της αλήθειας γυρεύει με πείσμα ό,τι δικαιούται. Ελεύθερος μελετά τα περασμένα. Τα ίδια και τα ίδια. Κάθε χρόνο που αρχίζει το μάζεμα της σταφίδας ξεχύνονται από όλα τα σημεία σαν κόρακες οι διάφοροι εκμεταλλευταί του και του τραγουδάν παρήγορα τραγούδια. Ενοιασου, εμείς θα φροντίσουμε. Συνέρχονται Κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Το Συμβούλιον του ΑΣΟ. Μεγάλο το ενδιαφέρον τους, ως που να σκώσουν υπό τα μαύρα φτερά τους την σταφίδα των και ούτε φωνή πια ούτε ακρόασις.

Από την άλλη μεριά είναι οι ίδιοι οι εκμεταλλευτές με τα ίδια παρήγορα τραγούδια, ως και ο Υπουργός της Εθνικής Οικονομίας κ. Στεφανόπουλος δηλώνει ότι τα οικονομικά του ΑΣΟ είναι καλύτερα από πέρυσι. Και αυτό λύει το σταφιδικό ζήτημα; Που είναι οι περυσινές άλλως τε υποσχέσεις του; Και διά να πετύχουν καλύτερα του σκοπού των επεστράτευσαν όλες τας δυνάμεις που έχουν και μέσα στο σταφιδικό κόσμο, Πρόεδρους Ενώσεων Συνεταιρισμών κλπ. διά την διατήρησιν της παρούσης καταστάσεως σαν κεκτημένο πιά δικαίωμά τους ή το πολύ να κάμουν μίαν μικράν υποχώρησιν. Με τους πράκτοράς των αυτούς υποκινούν αφελείς για να μην τους πούμε και αυτούς εκμεταλλευτές, προέδρους συνεταιρισμών και ρίχνουν το σύνθημα: "Βγάλτε από όλους τους συνεταιρισμούς επιτροπές να πάνε στην Αθήνα πριν ο κ. Τσαλδάρης φύσει στο εξωτερικόν να τον ικετεύσωμεν μαζί και τους κ. κ. Πληρεξουσίους μας και υπουργούς κ. κ. Ράλλην και Σκινάν να βάλλουν όριον εξαγοράς πλεονασμάτων 3.500 δραχμές".

Δεν εοκέφθησαν λοιπόν οι κυβερνήται μας μέχρι τώρα, διά την σταφίδα, τους σταφιδοπα-

ραγωγούς, από τους οποίους άλλως τε αντλούν την δύναμιν της εξουσίας των; Και αν δεν τους προλάβουμε; Εμείς θα έχουμε το άδικο. Δεν έπρεπε όμως να μας θυμηθούν αυτοί; Να ικετεύσουμε να μας δώσουν. Από πού; Δεν γυρεύουμε ζητιανιά. Αλλ' αν μας έχουν ανάγκη, γιατί να ικετεύσουμε;

Αλλά και αν κατά τον κ. Αγγελινά Πρόεδρος Γεωργιού Πιστωτικού Συνεταιρισμού Κυπαρισσίας ικετεύσουμε και μας δώσουν 100 δραχμές, αυτό θα λύσει το σταφιδικό ζήτημα;

Μα οι σταφιδοπαραγωγοί τώρα με ανοικτά τα μάτια διαδηλώνουν την απόφασίν τους, να κτυπήσουν όλους τους εκμεταλλευτές τους και να δώσουν μόνοι τους μια λύσι που πρέπει στο ζήτημά τους, αλλοιώς πεθαίνουν, ζητούν μια λύση σταθερή και προς το δικαίόν τους. Δεν μπορούν πια να ζητιανεύουν τα δικαιώματά τους. Μέσα δε από τον αγώνα αυτόν θα αναδειχθούν νικηταί γιατί είναι η μάζα των εκατομμυρίων και έχουν το δίκαιο με το μέρος τους. Είνε ανάγκη να αλλάξη η κατάσταση»⁽¹⁰⁾.

Μετά από λίγες ημέρες το "Θάρρος" αναφέρει ότι γίνονται προσπάθειες από κυβερνητικούς παράγοντες να ματαιωθεί το Σταφιδικό Συνέδριο Γαργαλιάνων το οποίο προβλέπει ότι θα έχει επιτυχία. Στο σχετικό δημοσίευμα περιλαμβάνεται και επιστολή-κάλεσμα του Ζαχαρία Κουρέτα που θέτει και ένα πλαίσιο δράσης με πολιτικές θέσεις γύρω από το σταφιδικό, ενώ καλεί στην εκλογή αντιπροσώπων από όλα τα χωριά και τη δημιουργία επιτροπών αγώνα:

«Μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών της υπαίθρου συνεχίζονται αι συεννοήσεις διά την καλύτεραν οργάνωσιν του σταφιδικού συνεδρίου Γαργαλιάνων το οποίον θα συνέλθη την προσεχή Κυριακήν 28ην τρέχοντος. Καθ' όλες τας προβλέψεις παρά τας απεγνωσμένας προσπάθειάς τας οποίας καταβάλλουν ωρισμένοι κυβερνητικοί παράγοντες διά την ματαίωσιν του συνεδρίου, τούτο θα σημειώση εξαιρετικήν επιτυχίαν, θα συμμετάσχουν δ' εις αυτό ανά εις ή δύο αντιπρόσωποι εξ εκάστης σταφιδικής περιφέρειας.

Σχετικώς με την σύγκλισιν του συνεδρίου εκυκλοφόρησε χθες μεταξύ των σταφιδοπα-

γωγών και η κάτωθι προκήρυξις:

Σταφιδοπαραγωγόι,

Σαράντα πέντε χρόνια παλεύουμε για να γλυτώσουμε από τα νύχια των εκμεταλλευτών μας. Κάθε χρόνο και στην περίοδο αυτή που από τη βαρεία εκμετάλλευσι ξεχειλίζει η αγανάκτησίς μας, παρουσιάζοντο ωρισμένοι δημαγωγοί σταφιδοσωτήρες (Πεσματζόγλου, Βουρλούμης, Χαρίλαος κλπ.) και μας σερβίριζαν διάφορα μέσα και μηχανές λεπλασίας για τη σωτηρία της σταφιδοπαραγωγής. Όλους τους οργανισμούς τον έναν κατόπιν του άλλου που σέρβιραν (Παρακράτημα, Σταφιδική Τράπεζα, Ενιαία, ΑΣΟ) σκοπό είχαν πώς να καλμάρουν την αγανάκτησίν μας, να εκφυλίσουν τους δικαίους αγώνας μας και πως να μας εκμεταλλεύονται συστηματικώτερα το μαύρο χρυσάφι, τη σταφίδα μας.

Εμείς οι ανύποπτοι σταφιδοπαραγωγοί σε κάθε ψευτοϋπόσχεσί τους αδιαμαρτύρητα εδεχόμασταν τους λογής λογής εκμεταλλευτικούς αυτούς οργανισμούς. Κατ' αυτόν τον τρόπον κατάφεραν οι εκμεταλλευταί μας τη ανοχή του κράτους να μας παίρνουν κάθε χρόνο τη σταφίδα μας και σε μας να μένη η σαρωματίνα με τα κόρτσала. Εφέτος βλέποντας ο ΑΣΟ το ξύπνημα των σταφιδοπαραγωγών έδωσε φαίνεται εντολή στους Διευθυντάς των Ενώσεων να σαμποτάρουν με κάθε τρόπον το Πανσταφιδικόν Συνέδριον Γαργαλιάνων και για να πάρουν βραβείο της προδοσίας, πρώτοι εσήκωσαν την σημαία εναντίον του συνεδρίου οι κ. κ. Βούρλας, Δεληγιάννης κλπ.

Σταφιδοπαραγωγοί,

Συνεταιρισμένοι και μη, περιφρονήστε τους τέτοιου είδους προδοτές και να περιφρουρήστε το Συνέδριό σας. Από κάθε χωριό στείλτε δύο – τρεις αντιπροσώπους στις 28 Ιουλίου στο Συνέδριο Γαργαλιάνων. Βγάλτε σταφιδικές επιτροπές και διεκδικήστε από τώρα την κατάργησιν όλων των φορολογικών βαρών της σταφίδος, ήτοι: εγγείου φορολογίας, εξαγωγικής εισφοράς κλπ.

Διά τις σταφιδικές επιτροπές Πυλίας, Τριφυλίας, Μεσσηνίας

Ο Πρόεδρος

Ζαχαρίας Κουρέτας»⁽¹¹⁾.

ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ Γ. ΔΑΛΛΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΣΟ

Με επιστολή του στο “Θάρρος” ο Γιώργος Δάλλας θέτει μια σειρά σοβαρά θέματα που θα έπρεπε να απασχολήσουν τη γενική συνέλευση του ΑΣΟ και καυτηριάζει τη στάση των αντιπροσώπων παραγωγής:

«Μόλις δύο ημέραι μας χωρίζουν από την ετήσιαν Γενικήν Συνέλευσιν του ΑΣΟ. Η συνέλευσις των εκλεκτόρων του ΑΣΟ και όλων των διαχειριζομένων υπευθύνως την τύχην του ατυχούς αυτού προϊόντος, λαμβάνουσα πάντοτε δυστυχώς την όψιν οικογενειακής απλής των συγκεντρώσεως δεν εφάνη ποτέ αξία της αποστολής της και ουδέποτε εμελετήθησαν και κατεστρώθησαν σοβαρά και μελετημένα σχέδια, προς γενικωτέραν και ριζικωτέραν λύσιν του όλου σταφιδικού ζητήματος. Μόνιμον διακριτικόν γνώρισμα και έργον της Συνελεύσεως ταύτης είναι, η άνευ αντιρρήσεως έγκρισς όλων των πεπραγμένων, η αδιαφορία των και η έκδηλος ανεπάρκειά των προς αντιμετώπισιν κατά στήθος ζητήματος τόσον κεφαλαιώδους, δι’ ολόκληρον αναξιοπαθούντα κόσμον και διά την εθνικήν οικονομίαν γενικώτερον.

Αν ποτέ εκ της εν σιγή εγκρίσεως όλων των ενεργειών των και πράξεών των, εις όλως πλαδαρόν και άτονον ύφος και τρόπον, εξετάζουν την αντιμετώπισιν των αναγκών της επερχόμενης εσοδείας, δεν έπεται ότι οι κύριοι αυτοί σοβαρώς πράγματι εφρόντισαν διά την τύχην της σταφίδος. Διότι το ζήτημα δεν είναι εάν θα πάρουν κατ’ έτος οι σταφιδοπαραγωγοί 200 ή 300 δραχμές παραπάνω διά την τιμήν των δελτίων. Και μάλιστα ούτε αυτό πέρυσι κατώρθωσαν να επιτύχουν παρά τους σκληρούς αγώνας των. Οχι βέβαια, είναι αφελές και ανόητο να υποστηριχθεί αυτό το αψυχολόγητον και ίσως επιζήμιον μέτρον. Το ζήτημα είναι γενικωτέρας σημασίας και ουσιαστικώτερον πρέπει να κριθή.

Οφείλει η Συνέλευσις να εξετάση και να πα-

ρακολουθήση ενδελεχώς την πολιτική των αρμοδίων και τας συνεπείας ταύτης επί της ευνοϊκωτέρας και συμφερωτέρας εξελίξεως του όλου ζητήματος.

Οφείλουν να ζητήσουν επιμόνως και ζωηρώς γενικόν έλεγχο επί της όλης διαχειριστικής κινήσεως του ΑΣΟ, διότι κατεκλύσθη η ύπαιθρος από φήμας σπαταλών, και ανομιών των αρμοδίων διαχειριστών του ζητήματος και τίμιον και επιβεβλημένον είναι να συσταθή επιτροπή εκ σταφιδοπαραγωγών προς λεπτομερή έλεγχο και κολασμόν των τυχόν αποκαλυπτομένων σπαταλών και οιασδήποτε φύσεως λοβιτουρών ή ανωμαλιών.

Οφείλουν να ζητήσουν λεπτομερή κατάλογο των υπαλλήλων και να ερωτήσουν τους συμβούλους της παραγωγής και όλους τους υπευθύνους, πώς δικαιολογείται αυτός ο εσμός των αργομίσθων.

Να δημοσιευθούν αναλυτικώς οι προϋπολογισμοί και απολογισμοί και να δικαιολογηθούν οι κύριοι αυτοί, διά την υπερβολική πολυτέλειαν των μυρίων αδικαιολογήτων δαπανών και εν γένει διά την καταπληκτική αύξησιν των εξόδων διοικήσεως. Τι έχουν να ειπουν οι σύμβουλοι της παραγωγής δι' αυτάς;

Αλλά δεν είναι μόνον αυτά. Τι έκαμαν διά την κατά στρέμμα αύξησιν της αποδόσεως και ποίαν πολιτική καλλιερεύσεως της ποιότητος έχουν να μας επιδείξουν;

Απολύτως τίποτε και όλοι γνωρίζομεν ότι αυτά θα έπρεπε να συγκεντρώνουν κυρίως τας προσπάθειάς όλων μας. Μήπως εφρόντισαν δι' εξεύρεσιν νέων καταναλωτικών αγορών ή τουλάχιστον προς διατήρησιν εις τας γνωστάς ήδη αγοράς και ιδίως του Λονδίνου μιας καλής θέσεως και γνώμης επί τέλους, διά την Ελληνικήν σταφίδα, παρά τα μεγάλα κονδύλια με

τα οποία χρεώνουν εις τα χαρτιά την μερίδα της διαφημίσεως;

Μήπως εφρόντισαν να μειώσουν τους υψηλούς ναύλους της σταφίδος; Μήπως διένειμαν σταφιδόπανα; Αλλά τι θα τολμήσουν να ειπουν όταν ερωτηθούν τι έκαμαν διά την ελάφρυνσιν της βαρυτάτης φορολογίας του προϊόντος ασκούσης ως γνωστόν ολεθρίαν επίδρασιν, αφού εμποδίζει την τόσον επαχθώς βεβαρυμένην σταφίδα μας να συναγωνισθή ευκόλως τας σταφίδας των ξένων χωρών;

Οφείλομεν όλοι να αξιώσομεν από τους αρμοδίους, από το Κράτος, το τόσον άστοργον διά τους σταφιδοπαραγωγούς, την πολυειδή φορολογίαν να μειώση εις το ελάχιστον, προς όφελος των παραγωγών και αυτού του ίδιου, το οποίον τόσον κακώς διαχειριζόμενον το σταφιδικόν και βοηθούμενον από τους ανικάνους συμβούλους της παραγωγής εξαναγκάζει πάντοτε τους σταφιδοπαραγωγούς να κατέρχονται εις σκληρούς και απεγνωσμένους αγώνας να πίπτουν ακόμη υπό τας δολοφονικάς σφαίρας του αναλγήτου Κράτους το οποίον φυσικά αντιμετωπίζει ζητήματα διαταράξεως της δημοσίας ασφαλείας, και γενικώτερον και ανδρικώτερον να αντιμετωπίση το όλον ζήτημα προς ριζικήν και ενδεδειγμένην λύσιν υπέρ των παραγωγών, η οποία πιστεύομεν ότι είναι ευκολωτάτη και πολλάκις την υπεδείξαμεν οι σταφιδοπαραγωγοί αλλά πάντοτε συναντήσαμε τα σκώμματα, την αδιαφορίαν και την απειλήν ακόμη των ισχυρών, διότι τα σκοτεινά και ύποπτα συμφέροντα τούτων και των γύρωθεν αυτών ευρισκομένων και συμπαρισταμένων επιτηδείων και μεσαζόντων είναι εκ διαμέτρου αντίθετα προς τας υποδείξεις και τας απεγνωσμένας κραυγάς των δυστυχών σταφιδοπαραγωγών»⁽¹²⁾.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

Μια ανάλυση «ανταποκριτή» στην προσκείμενη στο Λαϊκό Κόμμα «Σημαία» της Καλαμάτας, δίνει μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση της πραγματικότητας που διαμορφώνεται ενόψει του συνεδρίου και τις τάσεις που υπάρχουν: «Η σύγκλιση του πανσταφιδικού συνεδρίου των Γαργαλιάνων, συμπίπτουσα χρονικώς προς την κρίσιμωτέραν εποχήν δια την λήψιν μέτρων προς αντιμετώπισιν της εφετεϊνής εσοδείας, θ' αποτελέσει την κυριωτέραν αφετηρίαν δια τους μελλοντικούς αγώνας των σταφιδοπαραγωγών της Μεσσηνίας προς καλύτερευσιν της οικονομικής των καταστάσεως. Κρίνοντες από τα μεσολαμβάναντα μέχρι τούδε γεγονότα και από τας ευρείας προσυνομιλιακάς συζητήσεις είναι δυνατόν να διαγράψωμεν από τούδε τα όρια εντός των οποίων μέλλει να κινηθεί το συνέδριο των Γαργαλιάνων.

Είναι, εν πρώτοις, γνωστόν ότι η οργάνωσις επιχειρείται από πρόσωπα τα οποία εκπροσωπούν από οικονομικής απόψεως τους περισσότερον δοκιμαζόμενους σταφιδικούς πληθυσμούς. Από της απόψεως αυτής το συνέδριον προεκάλεσε την δυσπιστίαν μερικών παραγόντων, οι οποίοι εκδηλούντες κατ' αμελέτητον τρόπον την προσήλωσίν των προς τας θεμελιώδεις αρχάς του σημερινού συστήματος της σταφιδικής διαχειρίσεως, εξεδήλωσαν αδικαιολόγητον αντίδρασιν κατά του συνεδρίου. Αλλ' επιτέλους είναι βέβαιον ότι το σταφιδικόν συνέδριον Γαργαλιάνων θα συγκροτηθεί την προσεχή Κυριακήν 28ην τρέχοντος.

Τοιουτοτρόπως κατά το συνέδριον των Γαργαλιάνων θα εκδηλωθούν δύο τάσεις, επί των μέτρων τα οποία πρέπει να εφαρμοσθούν δια να εξασφαλισθή η καλύτερευσις της καταστάσεως των Μεσσηνίων σταφιδοπαραγωγών. Αι δύο αύται τάσεις, συνιστάμεναι εις αντιλήψεις

κατά βάσιν αντιθέτας είναι οι εξής:

Υπό της μεγαλύτερας μερίδος των αντιπροσώπων θα ζητηθή η λήψις διαφόρων μέτρων, χωρίς να θίγεται η ύπαρξις του ΑΣΠ, την οποία θεωρούν οι σταφιδοπαραγωγοί απαραίτητον δια την βελτίωσιν της καταστάσεώς των. Η μερίς αυτή των αντιπροσώπων θα ζητήσῃ να εφαρμοσθούν μέτρα βελτιώσεως των τιμών και καλλιτερεύσεως της ποιότητος.

Αντιθέτως προς τας ανωτέρω αντιλήψεις ετέρα μερίς αντιπροσώπων εν τω συνεδρίω θα ζητήσῃ την λήψιν μέτρων τα οποία δύνανται να συνοψισθούν εις τα κάτωθι αιτήματα:

- Κατάργησις του ΑΣΟ και του παρακρατήματος
- Ελευθέρα βιομηχανοποίησις της σταφίδος.
- Καλλιτέρευσις ποιότητος (παροχή μέσω αποξηράνσεως, σταφιδοπάνων, τζιβιερών κλπ.)
- Κατάργησις της εγγείου φορολογίας της σταφίδος, της φορολόγησις επί του οινοπνεύματος και όλων των άλλων βαρών της σταφίδος.
- Παροχή εις οποιανδήποτε στιγμήν του σταφιδικού έτους δανείων εκ μέρους της Αγροτικής με μικρόν τόκον
- Κατάπαυσις κάθε διώξεως της Αγροτικής εναντίον των οφειλετών
- Να γίνουν όλοι οι λιμένες εξαγωγικοί
- Απαλλαγή κάθε σταφιδοπαραγωγού όστις έχει ετήσιον εισόδημα κάτω των 50.000 δραχμών από κάθε φορολογία και επιβολή βαρείας φορολογίας εις βάρος των πλουσίων
- Απόσβεσις όλων των αγροτικών χρεών
- Φθινό ψωμί και φθινά είδη πρώτης ανάγκης
- Κατάργησις του συναλλαγματικού παρακρατήματος
- Ελευθέρα φυτουργία της σταφίδος
- Αμειωσις αποζημιώσεως των καταστραφέντων

ΤΟ ΠΑΝΣΤΑΦΙΔΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ ΑΙ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΙΑ ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ Η ΥΠΑΡΞΙΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ.— (του άναποκριτού μας) 'Η σύγκλησις του πανσταφιδικού συνεδρίου των Γαργαλιάνων, συμπιπτούσα χρονικώς προς την κρισιμωτέραν εποχήν διά την λήψιν μέτρων προς αντιμετώπισιν της έφειτεινής έσοδείας, θ' άποτιέσση την κυριωτέραν άφειτηριαν διά τούς μελλόντικούς άγωνας των σταφιδοπααραγωγών της Μεσσηνιας προς καλύτερευσιν της οικονομικής των καταστάσεως. Άκρίνοντες άπό τή μεσολαβήσαντα μέχρι τούδε γεγονότα και άπό τήσ εφείας προσυνεδριακάς συζητήσεσις είναι δυνατόν να διαγράψωμεν άπό τούδε τή όρια εντός των όποιων μέλλει να κινηθή το συνέδριον των Γαργαλιάνων.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

Είναι, έν πρώτοις, γνωστόν ότι ή όργάνωσις του συνεδρίου έπιγυριέται άπό πρόσωπα τή όποια έκπροσωπούν άπό οικονομικής άπόψεως τούς περισσότερον δοκιμαζόμενους σταφιδικούς πληθυσμούς. 'Από τής

άπόψεως τούττης το συνέδριον προεκάλεσε την δυσπιστιαν μερικων παραγόντων, οι όποιοι έκδηλωόντες κατ' άμελέτητον τρόπον την προσήλωσιν των προς τός θεμελιώδεις άρχάς του σημερινού συστήματος τής σταφιδικής διαχειρίσεως, έξεδήλωσαν άδικαιολόγητον αντίδρασιν κατά του συνεδρίου. 'Αλλ' έπί τέλους είναι βέβαιον ότι το σταφιδικόν συνέδριον των Γαργαλιάνων θά συγκροτηθή την προσοχή Κυριακήν, 28ην τρέχοντος.

ΤΑ ΔΥΟ ΡΕΥΜΑΤΑ

Τοιοιτοτρόπως κατά το συνέδριον των Γαργαλιάνων θά έκδηλωθουν δύο τάσεις, έπί των μετρων τή όποια πρέπει να εφαρμοσθουν διά να έξασφαλισθή ή καλύτερευσις τής καταστάσεως των Μεσσηνιαών σταφιδοπααραγωγών. Αί δύο αυτά τάσεις, συνιστάμεναι εις αντίληψεις κατά βάσιν αντίθετας είναι αι έξής:

'Υπό τής μεγαλυτέρας μερίδος των αντιπροσώπων θά ζητηθή ή λήψις διαφόρων μέτρων, χωρίς να θίγεται ή ύπαρξις του ΑΣΟ, την όποιαν θεωροϋν οι σταφιδοπααραγωγοί

άπαραίτητον διά την βελτίωσιν τής καταστάσεώς των. 'Η μερις αυτή των αντιπροσώπων θά ζητήση να εφαρμοσθουν μέτρα βελιώσεως των τιμών και καλύτερεύσεως την ποιότητος.

ΤΟΛΜΗΡΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ

'Αντιθέτως προς τήσ άνωτέρω αντίληψεις έτέρα μερις αντιπροσώπων έν τώ συνεδρίω θά ζητήση την λήψιν μετρων, τή όποια δύνανται να συνοψισθουν εις τή κάτωθι αιτήματα:

- 1) Κατάργησις του Α.Σ.Ο και του παρακρατήματος.
- 2) 'Ελευθέρα βιομηχανοποίησις τής σταφίδος.
- 3) Καλύτερευσις ποιότητος (παροχή μέσων άποξηράνσεως, σταφιδοπάνων, τζ.βιετών κ.λ.π.).
- 4) Κατάργησις τής έγγείου φορολογίας τής σταφίδος, τής φορολογίας έπί του οινοπνεύματος και όλων των άλλων βαρών τής σταφίδος.
- 5) Παροχή εις όποιανδήποτε στιγμήν του σταφιδικού έτους δανείων έκ μέρους τής 'Αγορτικής με μικρόν τόκον.
- 6) Κατάπαυσις κάθε διώξεως τής 'Αγορτικής έναντιόν των άφειτελών.

7) Να γίνουσι όλοι οι λιμένες έξεγωγικοί.

8) 'Απαλλαγή κάθε σταφιδοπαραγωγού όστις έχει έτήσιον εισόδημα κάτω των 50.000 δραχμών άπό κάθε φορολογία και έπιβολή βαρείας φορολογίας εις βάρος των πλουσίων.

9) 'Απόσβεσις όλων των άγροτικών χρεών.

10) Φθηνό ψωμί και φθηνά είδη πρώτης ανάγκης.

11) Κατάργησις του συναλλαγματού παρακρατήματος

12) 'Ελευθέρα φυτουργία τής σταφίδος.

13) 'Αμεσος άποζημίωσις των καταστραφέντων άπό χαλάζι και πάγο σταφιδοπαραγωγών.

Έκ των αιτημάτων αυτών καταφαίνεται σαφέστατα ή διαφορά, ή όποια χωρίζει τήσ δύο μερίδας των αντιπροσώπων.

ΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Μεταξύ των σταφιδοπααραγωγών όλων των περιφερειών διενεμήθησαν προκηρύξεις τής όργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου. Λιά των προκηρύξεων αυτών καλούνται οι σταφιδοπαραγωγοί να άποστείλουν αντιπροσώπους εις το συνέδριον.

Αναπόκριση από Γαργαλιάνους για τις «τάσεις» που διαμορφώνονται ενόψει του συνεδρίου («Σημεία» 25/7/1935)

από χαλάζι και πάγο σταφιδοπαραγωγών.

Έκ των αιτημάτων αυτών φαίνεται σαφέστατα η διαφορά, η οποία χωρίζει τας δύο μερίδας των αντιπροσώπων.

Μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών όλων των περιφερειών διενεμήθησαν προκηρύξεις της οργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου. Δια των προκηρύξεων αυτών καλούνται οι σταφιδοπαραγωγοί να αποστείλουν αντιπροσώπους εις το συνέδριον»⁽¹³⁾.

«ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΟ» ΣΕΝΑΡΙΟ

Ο «Ελεύθερος Άνθρωπος» από το αντιβενιζελικό στρατόπεδο, εν γνώσει των διαφορών που υπάρχουν σχετικά με τον προσανατολισμό των αποφάσεων, κινδυνολογεί παρουσιάζοντας

ένα «τρομοκρατικό σενάριο»: «Κατά τηλεγραφήματα εκ των διαφόρων επαρχιακών κέντρων της Μεσσηνιας, μεταξύ των τάξεων των σταφιδοπαραγωγών παρατηρείται ζωηρά κινήσις εξ αφορμής του συγκροτούμενου την Κυριακή Πανσταφιδικού Συνεδρίου εις Γαργαλιάνους. Εις το συνέδριον θα μετάσχουν αντιπρόσωποι 250 σταφιδικών συνεταιρισμών. Επίσης από διαφόρους σταφιδοπαραγωγικές περιφερειάς θα κατέλθουν ομάδες εφίππων σταφιδοπαραγωγών δια να επιβάλουν, έστω και δια της βίας, τας άπόψεις των, σχετικώς με την εξαγοράν των πλεονασμάτων.

Λόγω της επικρατούσης νευρικότητας, κατά την διάρκειαν του Σταφιδικού Συνεδρίου δεν θα καταστή δυνατόν ν' αποφευχθούν επεισόδια

ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΜΑΣ

ΣΗΜΕΡΟΝ ΣΥΝΕΡΧΕΤΑΙ ΕΙΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΥΣ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΜΕ ΠΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΘΑ ΑΣΧΟΛΗΘΗ ΤΟΥΤΟ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ Α. Σ. Ο.

ΚΑΛΑΜΑΙ, 27 'Ιουλίου. (Τοῦ ἀναποκρίτου μας).— Ἀθροῖν συνέρχεται εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ νομαρχιακοῦ καταστήματος ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν παραγωγῶν εἰς τὸν Α.Σ.Ο. πρὸς ἔγκρισιν τῶν ἀπολογισμῶν καὶ προϋπολογισμῶν τῶν δύο τελευταίων σταφιδικῶν χρόνων.

Ἡ συνέλευσις προκαλεῖ μέγιστον ἐνδιαφέρον. Πρόκειται δὲ κατ' αὐτὴν νὰ συζητηθῇ τὸ ὅλον σταφιδικὸν ζήτημα. Ἡδὴ ἐδῆλξαν ὅτι θὰ παρακολουθήσουν τὴν συνέλευσιν πλὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν σταφιδοπαραγωγῶν ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως καὶ οἱ πληρεξούσιοι τῶν σταφιδοπαραγωγῶν περιφερειῶν.

ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Ἐπίσης αὖριον (σήμερον) τὴν πρῶταν ἀρχίζουσιν εἰς Γαργαλιάνους αἱ ἐργασίαι τοῦ πανσταφιδικοῦ συνεδρίου, τὸ ὅποιον θὰ ἀσχοληθῇ μὲ ὅλα τὰ φλέγοντα ζητήματα τῶν σταφιδοπαραγωγῶν.

Εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο, τὸ ὅπου ἡ ἐπιτυχία εἶναι ἀπολύτως ἐξασφαλισμένη, θὰ μετασχηματισθῶσιν ἀντιπρόσωποι εἰς ὄλους τῶν σταφιδοφόρων περιφερειῶν.

Ἡ σύγκλησις τοῦ συνεδρίου σηματοδοτεῖται χρονικῶς πρὸς τὴν κρισιμητέραν ἐποχὴν διὰ τὴν λήσιν μέτρων ἀντιμεταπίσεως τοῦ ζητήματος τῆς διαθέσεως τῆς ἐρεθιστικῆς ἰσοδότης, θ' ἀποτελεῖ ἀμφιβόλος τὴν κυριωτέραν ἀμφερίβωλον διὰ τοὺς μελαντικὸς ἀγῶνας τῶν σταφιδοπαραγωγῶν πρὸς βελτίωσιν τῆς οικονομικῆς τῶν καταστάσεως.

Κατὰ τὸ συνέδριον τῶν Γαργαλιάνων θὰ ἐδῆλωσθον δύο τάσεις. Ἐπὶ τῶν μέτρων τὰ ὅποια δεῖν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν διὰ τὴν καλλιτέριστον τῆς θέσεως τῶν σταφιδοπαραγωγῶν.

Ὅπως ἡ μία μερὶς θὰ πιστεύῃ τὴν λήσιν μέτρων χωρὶς νὰ βιγεται ὁ Α.Σ.Ο.

καὶ σφικτικῶς τὴν λήσιν μέτρων βελτιώσεως τῶν τιμῶν καὶ καλλιτερέσεως τῆς ποιότητος.

Ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἀντιλήψεις ἕτερα μερὶς ἀντιπροσώπων ἐν τῷ συνεδρίῳ θὰ ζητήσῃ τὴν λήσιν μέτρων, τὰ ὅποια δύνανται νὰ συνομιηθῶσιν εἰς τὰ κάτωθι αἰτήματα:

- 1) Κατάργησις τοῦ ΑΣΟ καὶ τοῦ παρακρατήματος,
- 2) ἐλευθέρωσις τῶν σταφιδῶν (παροχὴ μίαν ἀποζημίωσιν, σταφιδοπῶν, ἐξιβερῶν κλπ.),
- 4) κατάργησις τῆς ἀγγεῖου φορολογίας τῆς σταφίδος, τῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ οἰκονομίσματος καὶ ὄλων τῶν ἄλλων βαρῶν τῆς σταφίδος,
- 5) παροχὴ εἰς οἰκονομίστην τὸν σταφιδικὸν ἔτους δανειῶν ἐκ μέρους τῆς Ἀγροτικῆς μὲ μικρὸν τόκον,
- 6) καταπονοίς κάθε διώξεως τῆς Ἀγροτικῆς ἐναντίον τῶν ἀειλετιῶν,
- 7) νὰ γίνουσιν ὅλοι οἱ λιμένες ἐξαγωγικοί,
- 8) ἀπαλλαγὴ κάθε σταφιδοπαραγωγῷ ὅστις ἔχει ἔτησον εἰσόδημα κατὰ τῶν 50.000 δραγμῶν ἀπὸ κάθε φοτῶν τῶν 50.000 καὶ ἐπιβόλῃ βαρεῖας φορολογίας εἰς βάρος τῶν πλουσίων,
- 9) ἀπόβεσις ὄλων τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν,
- 10) φθηνὸν φημὶ καὶ φθηνὰ εἶδη πρώτης ἀνάγκης,
- 11) κατάργησις τοῦ συναλλαγματικοῦ παρακρατήματος,
- 12) ἐλευθέρωσις τῆς σταφίδος,
- 13) ἄμεσος ἀποζημίωσις τῶν καταστραφέντων ἀπὸ τὸ χαλάζι καὶ πᾶν σταφιδοπαραγωγῶν.

Σχετικῶς μὲ τὸ πανσταφιδικὸν συνέδριον, ἐλάβουεν γῆρας καὶ τὴν κατωτέρω ἀποκρίσιν ἐκ Πύλου:

ΠΥΛΟΣ, 27 'Ιουλίου.— Μία ζωηρὰ καὶ ἀσυνήθη κίνησις παρατηρεῖται μέσα σ' ὅλα τὰ χωριά καὶ τοὺς ἀγρότας γύρω στὴ συζήτησιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος τοῦ ὁποίου θὰ γίνῃ λεπτομερὴς ἐξέτασις στὸ συνέδριον καὶ θὰ ληθῶσιν ριζικαὶ ἀποφάσεις.

Προβλέπεται πὸς τὸ συνέδριον αὐτὸ τόσο ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν ἀντιπροσώπων, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴς ἀποφάσεις πού πρόκειται νὰ παρθῶσιν θ' ἀποτελεῖ σταθμὸν ἱστορικὸν καὶ θὰ παρουσιάσῃ μεγάλας ἐκπλήξεις γιὰ κείνους πού ἄμεσα ἢ ἔμμεσα κρατοῦν ἄλυτο τὸ σταφιδικὸν ζήτημα. Οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ ἔχουσιν ἀπόφασιν νὰ ἐπιδιώξουν τὴν ριζικὴν λύσιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος μόνον τῶν καὶ δεν θὰ ξαναπεράσουν τὰ περυσινὰ τερτίπια τῶν πολιτικῶν με τὴν κωμωδία τῆς υποβολῆς τῶν παραιτήσεων ἐνῶ

Ανταπόκριση του «Ανεξάρτητου» για το συνέδριο (28/7/1935)

μεταξύ των συμπαθούντων προς τον ΑΣΟ και εκείνων οι οποίοι προπαγανδίζουν δια την διάλυσίν του. Υπό των αρχῶν ελήφθησαν αυστηρά μέτρα προς πρόληψιν ταραχῶν»⁽¹⁴⁾.

ΥΠΕΡ ΑΓΡΟΤΩΝ Ο «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ»

Στο πλευρό των αγροτῶν τάσσεται η εφημερίδα «Ανεξάρτητος» που αντιπολιτεύεται το κυβερνῶν Λαϊκὸ Κόμμα και κρατὰ γενικά μια στάση υπέρ των αγροτῶν: «Μια ζωηρὰ και ασυνήθης κίνησις παρατηρεῖται μέσα σ' ὅλα τα χωριά και τοὺς ἀγρότας γύρω στὴ συζήτησιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος του ὁποίου θὰ γίνῃ

λεπτομερὴς ἐξέτασις στο συνέδριον και θα ληφθῶσιν ριζικαὶ ἀποφάσεις.

Προβλέπεται πως το συνέδριον αὐτὸ τόσο ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν ἀντιπροσώπων, ὅσον και ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις πού πρόκειται νὰ παρθῶσιν, θ' ἀποτελεῖ σταθμὸν ἱστορικὸν και θα παρουσιάσῃ μεγάλας ἐκπλήξεις γιὰ κείνους πού ἄμεσα ἢ ἔμμεσα κρατοῦν ἄλυτο τὸ σταφιδικὸν ζήτημα. Οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ ἔχουσιν ἀπόφασιν νὰ ἐπιδιώξουν τὴν ριζικὴν λύσιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος μόνον τῶν και δεν θὰ ξαναπεράσουν τὰ περυσινὰ τερτίπια τῶν πολιτικῶν με τὴν κωμωδία τῆς υποβολῆς τῶν παραιτήσεων ἐνῶ

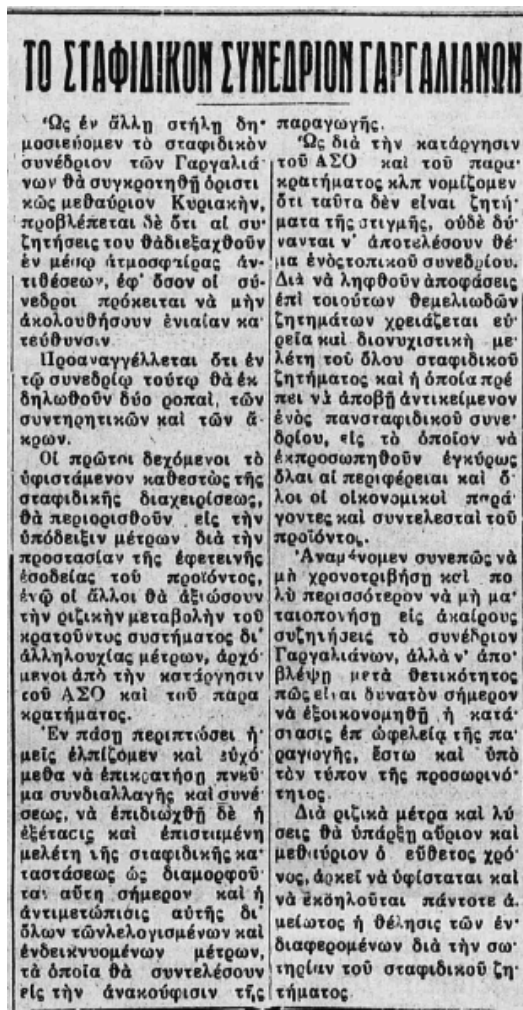
παράλληλα υπουργοί ευρίσκοντο επί κεφαλής κερδοσκοπών εμπορών των Πατρών που έπαιζαν τις τιμές με τα κάτω. Η οργανωτική επιτροπή εξέδωκε μακρά και διαφωτιστική επιστολή και κυκλοφόρησε στους αγρότες, για το ρόλο που έπαιζαν μέχρι τώρα στο σταφιδικό ζήτημα ο ΑΣΟ, οι κυβερνήσεις και τα προσωπικά πολιτικά κόμματα.

Το σταφιδικό ζήτημα εισέρχεται στην πιο οξύτερη περίοδο και τελειωτική. Μεγάλες εξορμήσεις θα επακολουθήσουν των σταφιδοπαραγωγών οι οποίοι δεν θα ορωθήσουν προ ουδενός μέτρου και συκοφαντίας των τοκογλύφων και των υπηρετών του ΑΣΟ.

Αι μεγάλοι κινητοποιήσεις του 1929 και 1930-1931-1932 έδωσαν διδάγματα αρκετά. Ο άδικος θάνατος του πρωτοπόρου αγωνιστού και ιδεολόγου Λούλη Τσικλητήρα που πρώτος ανετάραξε τα ήρεμα και τελματωμένα νερά έχει πείσει τα στήθη των αγροτών. Οι ευθαρείς πολιτικοί αγώνες του "Ανεξάρτητου" τους έχουν αφυπνίσει από τον λήθαργο που τους έριξε η δημαγωγία των πολιτικών για ξεπεσμένες αξίες και είδωλα που ένας τόσο ζωηρός κόσμος ποτέ δεν πιστεύει. Λίγη υπομονή και θα ιδούμε αν η κυβέρνηση μπορεί να καυχηθεί ότι έχει την εμπιστοσύνη του Λαού της Πελοποννήσου»⁽¹⁵⁾.

ΝΟΥΘΕΣΙΕΣ ΑΠΟ... ΠΥΡΓΟ

Η «Πατρίς» Πύργου, φιλοβενιζελική παλαιότερα αλλά με τον Ηλείο υπουργό Εθνικής Οικονομίας Στέφανο Στεφανόπουλο σε αυτή την περίοδο, προσπαθεί να μπει «σφήνα» ανάμεσα στους εκπροσώπους με διαφορετικές απόψεις, νουθετώντας (και... τρομοκρατώντας) για την επικράτηση των «μετριοπαθών»: «Από το συγκροτούμενο σήμερα εν Γαργαλιάνοις συνέδριον των σταφιδοπαραγωγών αναμένομεν αγαθάς αποφάσεις. Μετά του τόπου, ένθα λαμβάνει χώραν η συγκέντρωσις συνδέουσαν την "Πατρίδα" παλαιοί και έμμονοι αγώνες υπέρ του σταφιδικού ζητήματος, καθ' ους πάντοτε επρυτάνευσε και εθριάμβευσε η ιδέα της υπερασπίσεως και της προστασίας της παραγωγής,

«Νουθεσίες» από τους φίλους του Στεφανόπουλου («Πατρίς» 26/7/1935)

της προσπλώσεως εις τα συμφέροντα αυτής. Ιδέα απαλλαγμένη πάντοτε πάσης προκαταλήψεως και προσωποληψίας την οποία ενέπνεον η βαθεία συνείδησις της θέσεως του σταφιδοπαραγωγού-αγρότου και ο σεβασμός προς τα μεγάλα και απαράγραπτα δικαιώματα αυτού.

Οι εκπρόσωποι των Γαργαλιάνων, των Φιλιατρών, της Κυπαρισσίας και των άλλων σταφιδικών κέντρων της Τριφυλίας, ως σύμμαχοι των κοινών αγώνων υπέρ της σταφίδος, ανε-

δείχθηκαν και διέπρεψαν τότε επ' αγαθή και ανυστεροβούλου συνειδήσει και αντίληψης ποιότητων συμφερόντων της σταφιδοπαραγωγής.

Εκ της πείρας ημών ταύτης και της γνώσεως τόπων, προσώπων και πραγμάτων εξεφράσαμε εν αρχή του άρθρου μας την προσδοκίαν περί αγαθών αποφάσεων του συνεδρίου του συγκροτούμενου σήμερα εν Γαργαλιάνοις. Και εφ' όσον άλλοτε επρυτάνευσαν, εις τα συμπεράσματα και τας αποφάσεις των σταφιδικών συγκεντρώσεων της Τριφυλίας, η φρόνησις και η ορθή αντίληψη των συμφερόντων του προϊόντος, πολύ περισσότερο επιβάλλεται να συμβή το ίδιον σήμερα, ότε η κατάσταση εις εκτάκτως λεπτή και εύθικτος.

Ός εξελίχθησαν τα σταφιδικά μας πράγματα επ' εσχάτων, απαιτείται πολλή και σοβαρή σκέψις και δεξιότης περί τον χειρισμόν των. Μια κακή αρχή τυχόν εγκαινιαζομένη, δύναται να προκαλέσθαι ολεθρία συνεπεία και να αναγάγη εις το βάραθρον την όλην σταφιδικήν υπόθεσιν.

Οι σταφιδοπαραγωγοί μας δεν έχουν σήμερα ολόκληρο το ζήτημά των εις χείρας των, όπως το είχαν άλλοτε παλαιότερον, ότι εμονοπώλουν το προϊόν των εις το εξωτερικόν. Από πολλού ήδη χρόνου αι συνθήκαι της εμπορίας αυτού μετεβλήθησαν και ήλλαξαν εντελώς μορφήν οι παράγοντες της κινήσεώς του.

Ο ανταγωνισμός των ομοειδών καρπών ασκείται ήδη άγριος και απειλητικός εις όλας ανεξαιρέτως τας αγοράς της καταναλώσεως του προϊόντος μας. Από της απόψεως των τιμών της σταφίδος δεν δυνάμεθα πλέον να ζητώμεν ό, τι θέλομεν, ούτε δυνάμεθα ακινδύνως να προβαίνομεν – χωρίς μακράν προηγουμένως μελέτην – εις αλλαγάς συστημάτων και ανατροπάς καθεστώτων υπό τα οποία τελεί η διαχείρισις του ζητήματος.

Είνε βέβαιον ότι η θέσις των σταφιδοπαραγωγών μας δεν εις ευχάριστος και πιστεύομεν ότι συναίσθησιν και αντίληψιν ταύτης έχουν οι αρμόδιοι, οι οποίοι διαχειρίζονται σήμερα την υπόθεσιν των. Την πίστην μας δε ταύτην στηρίζομεν εις την επ' εσχάτως αναπτυχθείσαν

δράσιν των προς ευρυτέρα του προϊόντος διάδοσιν, δια της αναζητήσεως νέων αγορών καταναλώσεως και επεκτάσεως της εσωτερικής καταναλώσεως δια διαφόρων συνδυασμών. Μέχρι σήμερα τα αποτελέσματα της διαφημιστικής και προπαγανδιστικής κατευθύνσεως δεν είναι ανάξια λόγου, όταν και εις την Βραζιλίαν και εις την Σερβίαν επετεύχθη η εισαγωγή σημαντικών ποσοτήτων σταφίδος και ότι τα παρασκευάσματα και τα διάφορα παράγωγα της σταφίδος κερδίζουν ολοέν έδαφος εις την εσωτερικών κατανάλωσιν. Δεν δυνάμεθα, συνεπώς, να είπωμεν ότι από της πλευράς αυτής η κυβέρνησις και ο ΑΣΟ αδρανούν.

Όσον αφορά δε τα προσεχή μέτρα της νέας σταφίδος έχομεν υπ' όψιν τας μέχρι τούδε γενομένας επισήμους δηλώσεις των αρμοδίων, ότι η αντίληψις επ' αυτών θα εις ανάλογος προς τας σημερινάς ανάγκας της παραγωγής, επί πλέον δε οι πρόσφατοι προχθεσινάι δηλώσεις του υπουργού της Εθνικής Οικονομίας κ. Στεφανοπούλου υπήρξαν κατηγορηματικά ως προς την οικονομικών θέσιν του ΑΣΟ, η οποία εφέτος είναι καλή, πολύ καλλιτέρα από περίσιν. Τούτων ούτως εκόντων δεν έχομε λόγους ν' απαισιοδοξούμεν μέχρις εκδηλώσεως τουλάχιστον των μέτρων και των αποφάσεων των δια την προστασίαν της νέας εσοδείας σταφίδος.

Εις τους δρόμους βεβαίως και εις τα καφενεία πολλά απαισιόδοξα φημολογούνται και λέγονται, αλλ' ουδέν εκ τούτων συμβαίνει να λαμβάνη την σφραγίδα της επιβεβαιώσεως των πραγμάτων. Αι ημέραι άλλωστε τας παραμονάς του τρυγητού, είναι πάντοτε πονηραί, διότι κατ' αυτάς εμφανίζονται και δρώσιν όλα τα παράσιτα και οι κερδοσκοποί της σταφίδος, οι οποίοι συνήθως δια της σατανικής των ενεργείας επιτυγχάνουν σταφιδικάς εξεγέρσεις και συγκεντρώσεις να συγκροτούν, εις τας οποίας πίπτουν θύματα πάντοτε οι παραγωγοί.

Προς το συνέδριον των Γαργαλιάνων απευθύνομεν σύστασιν, όπως συζητήσθαι και μελετησθαι σήμερα καλώς τα πράγματα πριν περιέλθαι εις αποφάσεις. Να επιδιώξη πάση θυσία την

ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΗ ΜΑΣ

«Όσο προχωράει κανένας στις σταφιδοπαραγωγικές επαρχίες της Μεσογίας και ζυμώνεται με τον κόπο της δουλειάς, άλλο τόσο νιώθει τον πόνο με και την άγαστη, που τον συνταράζει. — Έτσι να μου πεις πώς θα βγάλει πέρα. Και μου αναλύουν οι σταφιδοπαραγωγοί ένα ένα τα ξεόδα που έκαναν για την καλλιέργεια τ. σταφίδας. Τόσα μεροκάματα για το ξελάνωμα, τόσα για τον κλάδο, καθαρό ράντισμα κλπ., κάπου 13-14 μεροκάματα δηλαδή 600-700 δραχμές. — Βάλε λιπασμα, θειάφι, χαλκό κλπ. Αγορασίμου και κόντρα όποιοι, που ανεβάζουν τα ξεόδα καλλιέργειας πάνω από 1100 δραχ. το στρέμμα. — Πως θα ζήσουμε στο Θεό σου!

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΑΠΑΡΧΗ ΑΓΩΝΩΝ ΤΩΝ ΦΤΩΧΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΥΝΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ΣΤΙΣ 30 ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Αδριο Κυριακή στους Γαργαλιάνους γίνεται το σταφιδοπαραγωγικό συνέδριο Πελοποννήσου. Στο Συνέδριο αυτό θα πάρουν μέρος οι σταφιδοπαραγωγοί, με θα πάρουν και μέλος όργανο του Α.Σ.Ο. και της Αγροτικής, που θα ελεγχθούν να επιβάλουν τις απόψεις των φτωχότερων. Οι φτωχοί σταφιδοπαραγωγοί ως προέδρου, ως μέλη στον απεργιακό και σε συστασιακά λόγια των αγρών τους. «Ας κάνουν το συνέδριο από συνέδριο πάλις για τα συμφέροντά τους. Ο «Ριζοπάστης» στείλει συντάκτη του που γύρισε όλες τις σταφιδοπαραγωγικές περιφέρειες και έγραψε σειρά άρθρων κρίσιμων για τα ζητήματα των σταφιδοπαραγωγών. Πριν μια βδομάδα ο «Ριζοπάστης» έστειλε και δεύτερο συντάκτη του, ειδικό στα αγροτικά ζητήματα, τον α. Κώστα Αγγίτα, για να γράφει για τα ζητήματα που άσπαρχαλάν τον αγροτικό κόσμο της Μεσογίας και ειδικά για να παρακολουθήσει τις εργασίες του συνεδρίου.

μια κατάσταση του μοναχοπροσώτου Μεταξά από τον κορμό που ήταν οπαδός της Συγκοινωνίας. — Είχαμε κάνει τότε έσσομα όλα τα γύρω χωριά για να φτιάξουμε δρόμο και μαζώξαμε 300 χιλιάδες δραχμές. Προσφέρθηκαν μάλιστα να καταβάλουμε και προσωπική εργασία. Και δε ζητήσαμε από το κράτος παρά να μας στείλει ένα μηχανικό για να χαράξει το δρόμο. Ο Μεταξάς τότε μας έγραψε και μας πήρε τις 300 χιλιάδες, λέγοντάς μας πως θ' αναλάβει το κράτος την κατασκευή των δρόμων. Από τότε όμως ούτε εβασμα ούτε θα ίδουμε δρόμο, αν δεν κινητοποιηθούμε. — Έτσι μου μίλησαν οι άνθρωποι στο Γρότσια. Η ίδια κατάσταση και η ίδια θανάτωση επικρατεί ο δ.λα τα άλλα χωριά. Έκτινο που γίνεται είτε ότι ο άγνοος των σταφιδοπαραγωγών πρέπει να καθοδηγηθεί από γέρο χέρι. Οι άγνοοι έχουν άδουλε φρονιμές, ούτε πείτες για το ρόλο του κράτους κλπ. Πρέπει ο αυτό το σημείο να γίνει μια διαφορτική δουλειά από τους συνειδητούς σταφιδοπαραγωγούς.

Κι ο κανασίας Κανελόπουλος

Στους Γαργαλιάνους γίνεται ζωρηρή ζύμωση για το σταφιδικό κίνημα.

Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΙΓΙΟΥ
ΥΠΕΡΤΙΤΙΜΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εκτενής κάλυψη της προετοιμασίας του συνεδρίου από το «Ριζοπάστη» (27/7/1935)

λήψιν και υποθέτινον μέτρων, τα οποία να είναι λελογισμένα, ικανά και ενδεδειγμένα δια την ανακούφιση των παραγωγών εκ της σημερινής αφορήτου αυτών καταστάσεως, και ν' αποφυγή επιμελώς να παρασυρθή εις αποφάσεις παραλόγους και ανατρεπτικές, αι οποίαι δεν θα εθεράπευον παρά αλλότρια συμφεροντα και σκοπούς υπόπτους»⁽¹⁶⁾.

«ΣΦΗΝΑ» ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΣΟ

«Σφήνα» όμως στη διεξαγωγή του συνεδρίου μπαίνουν από διαφορετικό δρόμο οι αντιπρόσωποι Ενώσεων της περιοχής στον ΑΣΟ οι οποίοι ανήκουν στην ηγετική του ομάδα και προσεγγίζοντας τα αιτήματα που διαμορφώνουν οι παραγωγοί ζητούν τιμή σχεδόν την ίδια (3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο): «Η Ενωση Συνεταιρισμών Τριφυλίας-Πυλίας και η Προμηθευτική και Πωλήσεων Ενωση Γαργαλιάνων, συνελθούσαι εις έκτακτον Γενικήν Συνέλευσιν

ίνα συζητήσωσι και λάβωσιν αποφάσεις επί του υποβληθέντος παρά του ΑΣΟ ερωτήματος προς καθορισμόν ορίων τιμών σταφίδος νέας εσοδείας επί παρουσία του διευθυντού της Ενώσεως Πυλίας κ. Δημητρίου Βούρλα, μετά διαλογικήν συζήτησιν ψηφίζουσιν: Αξιούν όπως λόγω των υπερβολικών δαπανών καλλιέργειας και της ακρίβειας του βίου αι υπό του ΑΣΟ ορισθισόμενα τιμαί σταφίδος νέας εσοδείας, μη είναι κατώτεροι των δραχμών τριών χιλιάδων πεντακοσίων (3500) κατά χιλιόλιτρον διατας κατωτέρας ποιότητας, άμεσον παραγωγής και θέλουσι να πιστεύωσιν ότι τόσον η διοκμοις του ΑΣΟ όσον και η Σεβαστή Κυβέρνησις εν τη μερίμνη αυτών προς προστασίαν της σταφιδοπαραγωγής, ήτις πολλά συνεισφέρει εις την Εθνικήν Οικονομίαν, θέλουσι καταβάλλει προσπάθειαν προς ικανοποίησιν των δικαίων τούτων και λογικών αιτημάτων των σταφιδοπαραγωγών.

Τουναντίον αξιούσιν από τους συμβούλους της παραγωγής να υποβάλωσιν τας παραιτήσεις των.

Γαργαλιάνοι 14 Ιουλίου 1935

Οι πρόεδροι των Ενώσεων Ν. Δεληγιάννης, Σ. Αναγνωστόπουλος»⁽¹⁷⁾.

Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»

Από την άλλη πλευρά “ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ” υποστηρίζοντας την κίνηση των σταφιδοπαραγωγών στην οποία παίζει σημαντικό ρόλο το ΚΚΕ, δημοσιεύσει πληροφορίες των κατά τόπους ανταποκριτών του: «Στους Γαργαλιάνους γίνεται ζωηρή ζύμωση για το σταφιδικό συνέδριο. Οι αγρότες των συνεταιρισμών βγάζουν τους αντιπρόσωπους τους, οι ασυνεταιριστοι δηλώνουν πως θα το παρακολουθήσουν με αντιπρόσωπους τους. Διάφοροι σταφιδοπατέρες όργανα του ΑΣΟ, προσπαθούν να τρομοκρατήσουν τους σταφιδοπαραγωγούς διαδίδοντας πως το συνέδριο το οργανώνουν οι κομμουνιστές. Οι αγρότες όμως δεν επηρεάζονται από τις διάδοσεις αυτές. Η αστυνομία συνέλαβε και χτύπησε στο κεφάλι τον αγρότη Πλάτωνα Κεφαλόπουλο και τον καλεί καθημερινά για “ανάκριση”.

Στο Χαλαζόνι έγινε συγκέντρωση με 50 αγρότες και πάρθηκαν μέτρα που θα προταθούν στο σταφιδικό συνέδριο. Επίσης βγήκαν πενταμελής επιτροπή και δύο αντιπρόσωποι για το συνέδριο. Η επιτροπή πήγε και στα χωριά Κατσίμπαλη και Φαρακλάδα και κάλεσε τους αγρότες να προσχωρήσουν στο συνέδριο. Στο Κατσίμπαλη έγινε συγκέντρωση και βγήκαν και αντιπρόσωποι. Στη Φαρακλάδα η επιτροπή μίλησε στους σταφιδοπαραγωγούς, δεν κατόρθωσε όμως να εκλεγούν αντιπρόσωποι εξ αιτίας της αντίδρασης των οργάνων του ΑΣΟ

Το σταφιδοπαραγωγικό συνέδριο των Γαργαλιάνων βρήκε μια βαθεία απήχηση μέσα στους φτωχούς σταφιδοπαραγωγούς της περιφέρειας Πύργου, που θέλουν με κάθε τρόπο να σταματήσουν τη ρεμούλα που γίνεται κάθε χρόνο σε βάρος τους από τον ΑΣΟ και τους σταφιδέμπορους, το κράτος και τους λογής-λογής εκμεταλλευτές.

Οι φτωχοί σταφιδοπαραγωγοί είναι αποφασισμένοι να παλέψουν με όλα τα μέσα ενάντια στους εκμεταλλευτές του ιδρώτα τους. Και καθημερινά εκλέγουν τους αντιπρόσωπους τους απ’ όλα τα χωριά. Μέχρι τώρα βγήκαν αντιπρόσωποι απ’ τα χωριά Βαρβάσαινα, Σαλμόσι, Αηγιώργη, Ολύμπια. Φλόκα. Επίσης αυτές τις μέρες πρόκειται να βγουν αντιπρόσωποι στο Στρέφι, Πελόπιο, Καταράχι κι άλλα χωριά.

Στη Νεμέα έγινε συγκέντρωση με πάνω από 60 σταφιδοπαραγωγούς εντός και εκτός συνεταιρισμού στα γραφεία του 1ου συνεταιρισμού. Αναλύθηκε ο σκοπός του πανσταφιδικού συνεδρίου, εξηγήθηκε ο ρόλος του ΑΣΟ και όλα τα ζητήματα που αφορούν τους σταφιδοπαραγωγούς. Αποφασίστηκε ομόφωνα να σταλούν στο συνέδριο αντιπρόσωποι από τους δύο συνεταιρισμούς, οι οποίοι θα βροντοφωνάζουν εκ μέρους των σταφιδοπαραγωγών της Νεμέας, ότι στον αγώνα όλων των σταφιδοπαραγωγών για την κατάργηση του ΑΣΟ, του παρακρατήματος και κάθε άλλης φορολογίας θα τους εύρουν στο πλευρό τους. Η συγκέντρωση έστειλε χαιρετιστήριο στην οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου»⁽¹⁸⁾.

Το ΚΚΕ εκτιμά σωστά ότι υπάρχει αναβρασμός μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών που μπορεί να οδηγήσει σε έκρηξη, ενώ παράλληλα για πρώτη φορά οργανώνεται συνέδριο στο οποίο στελέχη του και συνεργαζόμενοι αγροτιστές έχουν το “πάνω χέρι”.

Η περιοδεία του Νίκου Κόκκινου, δημοσιογράφου του “ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ”, στους Νομούς της Πελοποννήσου λειτουργεί ως προετοιμασία και καθοδήγηση από πλευράς αιτημάτων. Την παρακολούθηση του συνεδρίου την αναλαμβάνει ένας άλλος δημοσιογράφος που φαίνεται πως είναι και αγροτικό στέλεχος του κόμματος, καθώς στην πορεία θα φανεί ότι παίζει και καθοδηγητικό ρόλο. Πρόκειται για τον Κώστα Αυγήτα ο οποίος ασχολείται συστηματικά με τη ζωή στο χωριό, έχει γράψει ήδη ένα λογοτεχνικό βιβλίο (“Οι γίγαντες του κάμπου” - 1932) και ένα βιβλίο για το σταφιδικό (“ΑΣΟ, πώς θα λυθεί το σταφιδικό ζήτημα” - 1934).

Σε ανταπόκριση στο “Ριζοσπάστη” από τη Μεσσηνία γράφει μεταξύ άλλων την παραμονή του συνεδρίου:

«Σ’ όλες τις επαρχίες της Μεσσηνίας στα χωριά βγαίνουν αντιπρόσωποι. Προβλέπεται πως το συνέδριο θα συγκεντρώσει πολλούς αντιπροσώπους όχι μόνον από τη Μεσσηνία, αλλά και από την Ηλεία, Αχαΐα και Αιγιαλεία. Παράλληλα κινούνται και οι εχθροί των σταφιδοπαραγωγών. Εχω πληροφορίες ότι το υπουργείο Γεωργίας, μαζί με την Αγροτική Τράπεζα βάζουν τις Ενώσεις Συνεταιρισμών και τους επόπτες να αναγκάσουν τους συνεταιρισμούς να μη στείλουν αντιπροσώπους. Επίσης ετοιμάζουν με όργανά τους να προκαλέσουν διαίρεση και επεισόδια μέσα στο συνέ-

δριο για να το ματαιώσουν. Ακόμη έμαθα ότι ο Παμπούκας, κυβερνητικός επίτροπος στην Αγροτική Τράπεζα, πήγε στην Κορινθία για να επιβάλει στους συνεταιρισμούς να μην πάρουν μέρος στο συνέδριο. Κι’ ο καρχαρίας Κανελλόπουλος ενδιαφέρεται για το συνέδριο. Η Εταιρεία Λιπασμάτων έστειλε οδηγίες στους αντιπροσώπους της να δουλέψουν για τη ματαίωσή του. Φυσικά κερδίζοντας εκατομμύρια από την πλάτη των σταφιδοπαραγωγών, προβλέπει ότι πολύ σωστά το συνέδριο θα ζητήσει την κατάργηση του δασμού στα λιπάσματα [...] Οι αντιπρόσωποι των σταφιδοπαραγωγών θα περιφρουρήσουν το συνέδριο δίνοντας ένα μάθημα στους λογής, λογής εχθρούς των σταφιδοπαραγωγών»⁽¹⁹⁾.

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΟΥΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΥΣ ΚΑΙ Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ο Κώστας Αυγίτας σε ανταπόκριση περιγράφει το κλίμα στους Γαργαλιάνους την ημέρα του συνεδρίου:

«Οι Γαργαλιάνοι την Κυριακή ήταν σε αναστάτωση. Συζητήσεις και διαβούλια από την παραμονή.

- Το σταφιδικό συνέδριο θ' αποτύχει. Δεν φαίνεται κανένας αντιπρόσωπος.

- Οι συνεταιρισμοί δεν θα πάρουν μέρος. Γιατί; Γιατί ο Ν. Δεληγιάννης πρόεδρος της πρώτης Ένωσης Συνεταιρισμών και σύμβουλος του ΑΣΟ σύστησε στις διοικήσεις να μην πάρουν μέρος. Και ακόμα να το σταματήσουν με όλα τα μέσα. Με συκοφαντίες και με διαδόσεις σε βάρος της οργανωτικής επιτροπής. Κυκλοφόρησε κατά χιλιάδες και προκηρύξεις χτυπώντας το συνέδριο.

Οι πρόεδροι των κοινοτήτων κι αυτοί κήρυξαν πόλεμο κατά του συνεδρίου. Οι τοπικές και κυβερνητικές εφημερίδες της Καλαμάτας, Πύργου και Πάτρας είχαν κι' αυτές κάθε συμφέρο να σιγοντάρουν και να σπείρουν σύγχυση ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγούς.

Εφημερίδες και σταφιδοπατέρες προσπάθησαν να τρομοκρατήσουν τους σταφιδοπαραγωγούς με τον κίνδυνο. Ποιον άλλο; Του κομμουνισμού.

Ανέμισαν το κόκκινο πανί.

Τα όργανα του ΑΣΟ, των οιοκαρχαριών, της Αγροτικής Τράπεζας, των σταφιδεμπόρων τοκογλύφων και του κράτους δούλεψαν όσο μπορούσαν για να τορπιλίσουν το σταφιδικό συνέδριο.

Κι' όταν κατάλαβαν ότι οι σταφιδοπαραγωγοί, φτωχοί και μεσαίοι, όλος ο κόσμος της δουλειάς, είνε αποφασισμένος να πραγματοποιήσει το συνέδριό του, έρριψαν το σύνθημα της αναβολής για να προετοιμασθεί δήθεν καλλίτερα. Τέλος μια που δεν έπιασε φωτιά κι αυτό, σύστησαν

να μην παρθούν αποφάσεις των "άκρων".

"Δεν είναι καιρός για ριζικά μέτρα".

Και βέβαια με τα δόντια κρατούν τον ΑΣΟ, τη φαγάνα που βυζαίνει με τους οιοπνευματάρχες Χαρίλαους το αίμα των σταφιδοπαραγωγών.

Τα παράσιτα κι' οι αργόμισθοι ταραχθήκαν βλέποντας πως τελείωσαν τα ψέματα. Οι εργαζόμενοι σταφιδοπαραγωγοί ανέλαβαν πια στα ροζιάρικα χέρια τους το σταφιδικό ζήτημα, την υπόθεση που τους κρατεί σε ανησυχία από 45 χρόνια.

Σάββατο παραμονή του συνεδρίου με το σούρουπο. Δύο-δύο, τρεις-τρεις άρχισαν να καταφθάνουν οι αντιπρόσωποι από τα μακρινά χωριά, ποδαρόδρομο 5-8 ώρες.

Λιοκαμένοι: νέοι, μεσόκοποι και γέροι, οι πιο πολλοί σοβαροί αλλά σκεφτικοί κι' αρκετοί με αγριεμένο το μάτι.

- Θάχουμε επιτυχία σύντροφε;

- Εχω ήδη τηλεγραφήσει στο "Ρίζο".

- Θα τα πούμε αύριο για καλά.

Και την άλλη μέρα: Κυριακή, ομάδες-ομάδες έφτασαν κι' άλλοι αντιπρόσωποι κατά δεκάδες και πλημμύρισαν την πλατεία.

Οι φτωχοί καφετζήδες τρίβουν τα χέρια. Τα έρπημα καθίσματα γέμισαν πελάτες.

Οι χωροφύλακες περιπολούνε. Ο Μωρηάς αναταράχτηκε.

- Πού βρέθηκε αυτός ο κόσμος;

Οι Γαργαλιάνοι έχουν πάρει ζωή. Τη νέκρα αντικατέστησε η κίνηση.

"Ζήτω το σταφιδικό συνέδριο".

Η ταμπέλα στην πόρτα της αίθουσας συγκεντρώνει πολύν κόσμο.

Από μακριά πικροκαταπίνει ο πρόεδρος της κοινότητας Γαργαλιάνων. Εχει δίκιο ο φουκαράς. Οι σταφιδοπαραγωγοί απάντησαν στο έγγραφο του. Δεν ζητούσε πολλά. Παρακαλούσε

Ο «Ριζοσπάστης» ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγούς

Τὸ Σταφιδικὸ Συνέδριο Νίκη τῶν ἐργαζομένων σταφιδοπαραγωγῶν

Τοῦ ἀπεσταλμένου συντάχτη μας σ. Κ. Αὐγήτα

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ, 29 τοῦ Ἰουλίου.— Οἱ Γαργαλιάνοι χτές Κυριακὴ ἦταν σὲ ἀναστάτωση. Συζητήσεις καὶ διαβούλια ἀπὸ τὴν παραμονή.
— Τὸ Σταφιδικὸ Συνέδριό θ' ἀποτύχει.

καὶ μὲ διαδόσεις σὲ βάρος τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς. Κυκλὴ ὄρησε κατὰ χιλιάδες καὶ προκηρῆξεις χτυπώντας τὸ Συνέδριο.
Οἱ πρόεδροί τῶν κοινοτήτων, κ' αὐτοὶ κήρυξαν πόλεμο κατὰ τοῦ Συ

κίνδυνο. Ποιὸν ἄλλο; Τοῦ κομμουνισμοῦ.

Ἀνέμισαν τὸ κόκκινο πανί. Τὰ ὄργανα τοῦ Α. Σ. Ο., τῶν οἰνοκαρχαριῶν, τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας, τῶν σταφιδεμπόρων τσογλόφων καὶ τοῦ κράτους δούλεψαν ὅσο μπορούσαν γιὰ νὰ τερπυλλίσουν τὸ Σταφιδικὸ Συνέδριο.

Κι' ὅταν κατάλαβαν ὅτι οἱ σταφιδοπαραγωγοί, φτωχοὶ καὶ μεσαῖοι, ὅλος ὁ κόσμος τῆς δουλειᾶς, εἶνε ἀποφασισμένοι νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ Συνέδριό του, ἔρριψαν τὸ σύνθημα τῆς ἀναβολῆς γιὰ νὰ προετοιμασθεῖ δῆθεν καλλίτερα. Τέλος μιά πού δὲν ἔπιασε φωτιά κι, αὐτὴ, σύστησαν νὰ μὴ παρθοῦν ἀποφάσεις τῶν «ἄκρων».

«Δὲν εἶνε καιρὸς γιὰ ριζικὰ μέτρα».

Καὶ βέβαια μὲ τὰ δόντια κρατοῦν τὸν Α. Σ. Ο., τὴ φαγάναν πού βυζαίνει μὲ τοὺς οἰνοπνευματάρχεις Χαρίλαους τὸ αἷμα τῶν σταφιδοπαραγωγῶν.

Τὰ παράσιτα κ' οἱ ἀργόμοσοι τοῦ Α. Σ. Ο. ταραχθῆκαν βλέποντας πὼς τέλειωσαν τὰ ψέμματα. Οἱ ἐργαζόμενοι σταφιδοπαραγωγοὶ ἀνάλαβαν πιά στὰ ροζάρικα χέρια τους τὸ σταφιδικὸ ζήτημα, τὴν ὑπόθεσιν πού τοὺς κρατεῖ σὲ ἀνησυχία ἀπὸ 45 γρόνια.

Οἱ συνέδριοι σὲ μιὰ διακοπὴ τοῦ συνεδρίου διαβάζουν τὶς προκηρῆξεις πού κυκλοφόρησε ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ. Στὴν ἀκρὴ, ἀριστερὰ, ὁ ἀπεσταλμένος συντάχτης μας σ. Κ. Αὐγήτα.

Ἡ περιγραφή της ημέρας του συνεδρίου από τον Κώστα Αυγήτα στο «Ριζοσπάστη» (31/7/1935)

το νομάρχη να απαγορεύσει στο σταφιδικό συνέδριο με κάθε μέσο.

Στις 9 το πρωί η αίθουσα πλημμύρισε από τους 260 αντιπροσώπους που κατέφθασαν οι πιο πολλοί πεζοί απ' όλες τις επαρχίες της Μεσσηνίας. Ἦρθαν ἀκόμα ἀπὸ τὴν Ἠλεία, Ἀμαλιάδα καὶ Γαστοῦνη.

Οι προβλέψεις μας ξεπεράσθηκαν. Κι' ας το πούμε ανοιχτά - διαψεύσθηκαν.

Ναι, ἦρθαν 100 αντιπρόσωποι παραπάνω απ' ὅτι ἐλπίζαμε.

Πόσο καιρῶμαστε ἀπὸ τέτοια διάψευση: Σι-

νιάλο για να δεκαπλασιάσουμε τη δουλειά μας στο χωριό.

Από τους 260 ἦταν 7 αντιπρόσωποι 5 Ἐνώσεων Συνεταιρισμῶν, 91 ἀπὸ 55 συνεταιρισμοὺς, 20 ἀπὸ 10 κοινότητες καὶ οἱ ρέστοι βγήκαν ἀπὸ συγκεντρώσεις ἢ μαζικὲς υπογραφές.

"Το σταφιδικό συνέδριο των Γαργαλιάνων ἦταν μια επανάσταση στα σταφιδικά χρονικά".

Τ' ἀκούσαμε καὶ ἀπὸ ἐντίμους παρατηρητές που παρακολούθησαν ὅλα τα μέχρι τώρα σταφιδικά συνέδρια.

Κι' ἀκόμα: Πρῶτὴ φορὰ ἀναλύεται στὴν οὐσία

του το σταφιδικό ζήτημα. Τέτοιος ενθουσιασμός δεν παρατηρήθηκε άλλη φορά.

Ο υποφαινόμενος το υπογράφει με τα δυό χέρια.

- Πού χρωσιέται αυτό;

Λύνουμε την απορία τους.

Βασικά και κύρια η μεγάλη επιτυχία -ουσιαστικά ο θρίαμβος- της αγροτιάς του "καθυστερημένου" Μωριά χρωσιέται σ' αυτό: Οι εργαζόμενοι σταφιδοπαραγωγοί πήραν πρωτοβουλία και ωργάνωσαν οι ίδιοι το συνέδριό τους. Απ' εδώ και η συνοχή και μεγάλος ενθουσιασμός. Και τώρα ας δώσουμε το λόγο στους ομιλητές του συνεδρίου. Οσοι σταφιδοπαραγωγοί δεν μπόρεσαν ν' ακούσουν, ας δούνε από τη μια τους εχθρούς των συμφερόντων τους που υποστηρίζουν ακόμη τον ΑΣΟ με διάφορα προσχήματα και από την άλλη πλευρά τους τίμιους και ξυπνούς αντιπροσώπους τους που 36 ώρες δούλεψαν, πάλεψαν για να παρθούν αποφάσεις για τις σωστές λύσεις που θα ανακουφίσουν όλο τον εργαζόμενο σταφιδοπαραγωγικό κόσμο, όταν όλοι μαζί τις επιβάλουν»⁽²⁰⁾.

ΤΑ «ΠΡΑΚΤΙΚΑ» ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»

Την επόμενη ημέρα σε νέα ανταπόκριση ο Αυγύτας του «Ριζοσπάστη», καταγράφει τα όσα συνέβησαν στο συνέδριο, επιβεβαιώνοντας τη σημασία που έδινε το ΚΚΕ σε αυτό και τις εργασίες του, αλλά και τις αντιθέσεις που εκφράστηκαν στη διάκριση των εργασιών: «Σήμερα δημοσιεύουμε τα πρακτικά του συνεδρίου και τους λόγους των αντιπροσώπων.

Στην αρχή αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών Γαργαλιάνων, Κυπαρισσίας και Σταφιδικής Επιτροπής Γαργαλιάνων χαιρετίζουν τους συνέδρους συσταίνοντας να συζητηθούν με ψυχραιμία όλα τα σχετικά με τον ΑΣΟ ζητήματα και να παρθούν οι επιβαλλόμενες αποφάσεις. Κατόπι παίρνει το λόγο ο πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής Κουρέτας που εκθέτει τις δυσκολίες και τα εμπόδια που συνάντησε η επιτροπή για την οργάνωση του σταφιδικού συνεδρίου. Η οργανωτική επιτροπή, λέει, βγήκε

απ' τη σύσκεψη των συνεταιρισμών Πυλίας και της Σταφιδικής Επιτροπής Γαργαλιάνων, που εκλέχτηκε από σύσκεψη 70 σταφιδοπαραγωγών. Σκοπός του συνεδρίου είναι η αναλυτική εξέταση του σταφιδικού ζητήματος μακριά από την πολιτική και δίχως παρεξηγήσεις. Βρετομικόπουλος (Πύργου) προτείνει να εξετασθούν τα ζητήματα των τιμών, ρύθμισης αγροτικών χρεών και του υπολοίπου του δανείου εκρίζωσης 150 χιλ. λίρες. Υστερα βγαίνει ο γέρο Λουπινάς (Συν. Φιλιατρών) ως επίτιμος πρόεδρος και ταχτικό προεδρείο τρεις αντιπρόσωποι από κάθε επαρχία (Μεσσήνης, Πυλίας, Καλαμάτας, Τριφυλίας, Αμαλιάδας, Γαστούνης και Πύργου). Αυτοί βγάζουν με 8 ψήφους πρόεδρο το Στάγκο (Γαστούνης), αντιπρόεδρο τον Κορωναίο (Γαργαλιάνων) και γραμματείς τον Κορμά (Καλαμάτας) και Δάλλα (Θουρίας). Αργυράκης (Ηλείας) προτείνει ενός λεπτού σιγή για το θάνατο του αγροτιστή Τσικλιτήρα.

Ο Λουπινάς συγχαίρει οργανωτές συνεδρίου και προτείνει όπως μέσα στα πλαίσια του ΑΣΟ να ελαττωθούν τα ληστρικά «Γαβαλά» (φόροι κ.λπ.) καθώς και τα έξοδα του Οργανισμού. Επίσης να γίνει αναπροσαρμογή των τιμών της σταφίδας που δίνεται στην οινοπνευματοβιομηχανία. Να μετριαστούν τα κόμιστρα του ΣΠΑΠ και του αχτοπλοϊκού τραστ κ.λπ. Έτσι θα ενισχυθεί ο ΑΣΟ με 1656 εκατομ. δραχμές και θα μειωθούν τα βάρη της εξαγωγικής σταφίδας κατά 1000 δραχμές. Δεν πρέπει, τόνισε, να τεθεί ζήτημα κατάργησης του ΑΣΟ, γιατί θ' ακολουθήσει το χάος. Ούτε να καταργηθεί το παρακράτημα. Ο ΑΣΟ είναι μια κατάκτηση και η καταπολέμησή του είναι ανίερος. Υπεύθυνοι είναι οι ιθύνοντες, σύμβουλοι, κτλ (τα πρόσωπα). "Κλείσατε τα ώτα σας εις τας παρορμήσεις προς κατάργησιν του ΑΣΟ. Διαφυλάξατε ως κόρην οφθαλμού τα κεκτημένα" (τον ΑΣΟ).

Μήτας (Συν. Αμαλιάδας) κάνει ανασκόπηση του σταφιδικού από το 1830. Ιδιαίτερα τονίζει ότι απ' το 1899 με τους οργανισμούς Σταφιδική Τράπεζα, Ενιαία και ΑΣΟ μεγάλωσαν το παρακράτημα. Κι έτσι η Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων του Χαρίλαου είναι γέννημα θρέμμα

«Ριζοσπάστης» ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγούς

Τὸ Σταφιδικὸ Συνέδριο

Νίκη τῶν ἐργαζομένων σταφιδοπαραγωγῶν

Τὰ πλήρη πρακτικὰ τῶν συζητήσεων

Τοῦ ἀπεσταλμένου συντάχτη μας σ. Κ. Αὐγήτα

Σήμερα δημοσιεύουμε τὰ πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου καὶ τὸς λόγους καὶ ἀντιπροσώπων.

Στὴν ἀρχὴ ἀντιπρόσωποι τῶν Συνεταιρισμῶν Γαργαλιάνων, Κυπαρισσίας καὶ τῆς Σταφιδικῆς Ἐπιτροπῆς Γαργαλιάνων χαϊρετίσουν τοὺς συνέδρους, συσταίνοντας νὰ συζητηθοῦν μὲ ψυχραιμία δια τὰ ζητήματα μὲ τὸν Α. Σ. Ο. Ζητήματα καὶ νὰ παρῶν οἱ ἐπιβαλλόμενες ἀποφάσεις.

Κατόπιν παίνει τὸ λόγο ὁ πρόεδρος τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς Κουρέτας, ποῦ ἐκθέτει τὶς δυσκολίες καὶ τὰ ἐμπόδια ποῦ συναντήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ Σταφιδικοῦ Συνεδρίου. Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ, λέει, βγῆκε ἀπὸ τὴν σκέψη τῶν Συνεταιρισμῶν Πυλίας καὶ τῆς Σταφιδικῆς Ἐπιτροπῆς Γαργαλιάνων, ποῦ ἐκλέγηκε ἀπὸ σύσκεψη 70 σταφιδοπαραγωγῶν. Σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου εἶνε ἡ ἀναλυτικὴ ἐξέταση τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος μακρὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ διγῶς παρεξηγήσεις.

ΒΡΕΤΟΜΙΧΟΠΟΥΛΟΣ (Πέργου) προτείνει νὰ ἐξετασθοῦν τὰ ζητήματα τῶν τιμῶν, ρύθμισης ἀγροτικῶν γρεῶν, καὶ τοῦ ὑπόλοιπου τοῦ δανείου ἐκρίσεως 150 χιλ. λίρας.

«Ὑστερα βγαίνει ὁ γέρος Λουπιάνος (Συν. Φιλιατρῶν) ὡς ἐπίτιμος πρόεδρος καὶ ταγματὴ πρόεδρος ἀπαρτίζονται ἀπὸ καθὲ ἐπαρχία (Μεσσηνίας, Πυλίας, Καλαμάρας, Τριφυλίας, Ἀσιαλίας, Γαστούνης καὶ Πύργου). Αὐτοὶ μὲ 25 χιλ. δραχμῆς μισθῶ, γιατί ἦσαν ὀργανῶ τῆς.

Σταφιδοπαραγωγέ! «Ὅταν ἀναβέβαιε καὶ ἀνταριάσεις καὶ τοὺς πιάνει νὰ λωποδυτεῖται ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ νόμου, γιατί εἶνε οἱ νομιμοποιημένοι ληστές, τότε βρίσκουν καὶ μιά καινούργια μηχανὴ γιὰ νὰ καμάρουν τὴν ἀγαναχτήσῃ μας. «Ὅταν αὐτοὶ γλεντοῦν, οἱ σταφιδοπαραγωγέ, κουλουρισμένοι μὲς» στοῖς λιούρι, χαρακάνου, ποῦ δὲν φταίει γιατί δὲν ἔχει κεφάλαια.

ΑΡΓΥΡΑΚΗΣ. Δὲν εἶνε ἐκμεταλλεὺς ὁ τόκος τῶν 9 % καὶ 11 % ; Ὁ Α. Σ. Ο. εἶνε ἕνα παράσιτο. Οἱ προπάτορες μας τὸ 1821 μὲς ἀπελευθερώσαν, ἀλλὰ βαθμιαῖα ὑποβουλώθηκαμε στὸ ἐκμεταλλεὺτικὸ κεφάλαιο. Ἡ περιουσία μας δὲν μᾶς ἀνήκει. Μᾶς τὴν πήραν οἱ τσιφλικᾶδες καὶ οἱ κεφαλαιοκράτες. Ἀλλὰ πρὶν διαλύσωμε τὸν Α. Σ. Ο. πρέπει νὰ βροῦμε τὴν καλλίτερη κατὰ τὸν Α. Σ. Ο., μὰ τώρα πεισθήκαμε ὅτι ὁ ληστικός ὀργανισμὸς πρέπει νὰ καταργηθῆ. Φαντασθῆτε τὸν Α.Σ.Ο. ἕνα παράσιτο καὶ πίσω τὸ Χαρίλαο νὰ ρουφῆτε τὸ αἷμα τῶν σταφιδοπαραγωγῶν. Ἡ ἐνιαία διαχείριση ποῦ μᾶς προτείνουν θάχει τὸν ἴδιο σκοπὸ μ' ἄλλο ὄνομα. Ἐταί καὶ μὲ τὸ Γραφεῖο Σόκων κλέβουν τοὺς οὐκοπαραγωγούς. Αὐτὸ ἔκανε ἀποστειρωτήρια μὲ 200 χιλ. δραχμῆς ἀπὸ παληοχάλικα, ποῦ πλημύρησαν καταστρέφοντας τὴν παραγωγή.

Ὁ Χαρίλαος μὲ τὸν Α.Σ.Ο. εἶνε ὁ ρουφιήτρας ποῦ μοσάει τὶς ἀσκήες τῆς Πελοποννήσου. Εἶμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ μὴ σταυρώσωμε τὰ χέρια. Οἱ ἐκμεταλλεὺτες κάθε φορὰ ποῦ ξεσηκώνονται οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ λένε: «Κάτι γίνεται στὸ Μαρῖν καὶ μὲ ἡμέτερα ἡ ἄλλες μηχανές μᾶς ξεγελοῦν. Ὁ Α. Σ.Ο. καὶ τὸ παρακράτημα μὲ δια τὰ βάρη πρέπει νὰ καταργηθοῦν. Τὰ τοκογλυφικὰ χρέη πρέπει νὰ οὐδύνουν. Ὁ νόμος τῆς ἐπιληψίης τῶν χρεῶν ἐξυπηρετῆ ἴμνο τοῦς τοκογλυφούς. Τὸ Κράτος ἂν θέλει νὰ προστατέμει τοὺς σταφιδοπαραγωγούς μπορεῖ νὰ πάρει τὰ 3 δισεκατομμύρια ποῦ κρατεῖ μὲ 1 1/2 % τόκο ἢ Ἐθνικὴ Τράπεζα καὶ νὰ τὰ διαθέσει γιὰ τὴ σταφιδοπαραγωγή. Ἄνομα πρέπει νὰ καταργηθῆ ὁ δασμὸς τῶν λησασμάτων, ποῦ ἀφήνει ἀλόδοτο τὴν Ἐταιρία Καλλιόπουλου καὶ ἄλλους...»

Τὸ προεδρεῖο τοῦ Σταφιδικοῦ Συνεδρίου Γαργαλιάνων: 1 Στάγκος πρόεδρος, 2 Κορμάς, γραμματέας, 3 Κουρέτας πρόεδρος τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς, 4 Μετάς, 5 Ἀργυράκης, 6 ὁ ἀπεσταλμένος συντάχτης.

Ἡ καταγραφή τῆς συζήτησης στο συνέδριο ὅπως ἔγινε ἀπὸ τὸ «Ριζοσπάστη» (1/8/1935)

τῆς σταφίδας ἀπορροφώντας τὸ παρακράτημα μονοπωλιακά. Μιλεῖ καὶ γιὰ τὸ δασμὸ στα λιπάσματα καὶ τὰ κέρδη τοῦ Κανελλόπουλου. Τέλος κακίζει τὴ ληστρικὴ πολιτικὴ τοῦ ΑΣΟ τονίζοντας ὅτι πληρώνει τοὺς διευθυντές καὶ τμηματάρχες του ἀπὸ 10-15 χιλ. δραχμῆς τὸ μῆνα καὶ ὅτι ἀπὸ 117 υπαλλήλους πρὶν 3 χρόνια τοὺς ἀνέβασε σὲ 155, οἱ πιο πολλοὶ ἀργόμισθοι. Κλείνοντας προτείνει νὰ γίνῃ «ενιαία διαχείριση» τῆς σταφίδας, δηλαδὴ ληστρικό μονοπώλιο.

Κουλαμπάς (Πυλίας). Ἀπὸ 45 χρόνια μας ἀπασχολεῖ τὸ σταφιδικὸ ζήτημα καὶ κάθε φορὰ ὅπως σήμερα προτείνουμε ἡμίμετρα. Το σταφιδικὸ θα τὸ λύσουν οἱ ἴδιοι οἱ σταφιδοπαραγωγοί. Πρέπει νὰ πάρουμε νυστέρη καὶ νὰ κά-

νομε μὴ ριζικὴ εγχείρηση. Οἱ ἐκμεταλλεὺτές οἰνοβιομήχανοι καὶ σταφιδέμποροι μαζί με τὸ κράτος ἀπὸ τὸ 1899 μας ἔκαναν τὴ Σταφιδικὴ Τράπεζα βάζοντας 15% παρακράτημα ποῦ τὸ ἔφτασαν τὸ 1924 στο 50% καὶ τὸ παίρνει τὸσάμπα ο ΑΣΟ. Στὰ 1903 ὑστερα ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τῶν σταφιδοπαραγωγῶν με πρωτοπορία τοὺς Μπαρμπασιανίτες μ' επικεφαλῆς τὸν Παπαστασινὸ (χειροκροτήματα) φτιάχνουν ἄλλη μηχανή, τὴν Προνομιούχο Ἐταιρεία Ἐνιαία με τὸν Πεσμαζόγλου καὶ ξένους. Τέλος τὴν πιο ραφιναρισμένη μηχανή μας ἔκαναν στα 1925 τὸν ΑΣΟ.

Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια μέχρι σήμερα ἕνας εἶνε ὁ σκοπὸς καὶ ἡ πολιτικὴ τῶν διάφορων κυβερνήσεων, βενιζελικῶν καὶ λαϊκῶν: τὸ πῶς

Το προεδρείο του συνεδρίου («Ημερήσιος Κήρυξ» 30/7/1935)

το παρακράτημα, η παχειά αγελάδα, να μη φύγει από τα χέρια των οινοβιομηχάνων Χαρίλαου κ.λπ. που την αρμέγουν, ρουφώντας τον ιδρώτα των σταφιδοπαραγωγών. Στα 1927-28 απ' το Ζάγκρεμπ της Σερβίας πρόσφεραν 2 1/2 κιλ. δραχμές για την παρακρατούμενη σταφίδα, φέτος υπήρχαν προτάσεις ν' αγοραστεί με 5 1/2. Η Αίγυπτος επίσης και η Ρωσία ζητάει σταφίδα μα ο ΑΣΟ τη δίνει σχεδόν τσάμπα στους οινοβιομήχανους με 1000 δρχ. περίπου το χιλιόλιτρο.

Πέρου ο Κόκιζας, σύμβουλος του ΑΣΟ (όταν επρόκειτο να σταλούν κρασιά στην Αμερική) πρότεινε να μην εγκαταλείψουμε τη γαλλική αγορά και να μην στείλουμε κρασιά στην Αμερική. Ο δε Χαρίλαος πήγε στην Αμερική και έβαλε τον πρεσβευτή Σιμόπουλο να υπογράψει έκθεση ότι τάχα η Αμερική δεν θα εισάγει ούτε

κρασιά, ούτε κονιάκ. Γύρισε ο Χαρίλαος, πήρε τα κρασιά του ΑΣΟ με 600 δραχμές (στο χιλιόλιτρο σταφίδας) έκανε κονιάκ και το πούλησε στην Αμερική, κερδίζοντας εκατομμύρια. Λένε ότι ο ΑΣΟ έχει ενεργητικό 400 εκατομμύρια, εμάς όμως μας ενδιαφέρει να πάμε να δούμε τι έχουν οι σταφιδοπαραγωγοί. Αυτοί πεινούν, υποφέρουν, δουλεύουν μες στις βροχές και το λιοπύρι δίχως να εξασφαλίσουν ούτε το ψωμί τους. Όταν δε στα 1930 ξεσηκώθηκαν, οι εκμεταλλευτές φόρτωσαν τις ευθύνες στο διευθυντή Σιμωνίδη, που τον αγκάλιασε αμέσως η Εθνική Τράπεζα με 25 κιλ. δραχμές μισθό, γιατί ήταν όργανό της.

Σταφιδοπαραγωγέ! Όταν αναδεύεσαι και ανταριάζεις και τους πιάεις να λωποδυτεύουν υπό την προστασία του νόμου, γιατί είναι νομιμοποιημένοι ληστές, τότε βρίσκουν μια και-

νούργια μηχανή για να μας ξεγελάσουν και να καλμάρουν την αγανάκτησή μας. Όταν αυτοί γλεντούν, οι σταφιδοπαραγωγοί, κουλουριασμένοι μες στο λιοπύρι, χαρακώνουν. Στα 1919-1923, ενώ η λίρα είχε 150-470 δραχμές με τα κονσόρτσιουμ, μας έπαιρναν τη σταφίδα με 65-150 δραχμές. Οι κλεψιές συνεχίζονται. Να που μοιράζονται οι 9 χιλ. δραχμές που πιάνει ένα χιλιόλιτρο σταφίδας στο Λονδίνο:

1) Τρεις χιλιάδες δραχμές παίρνουν οι σταφιδέμποροι, μεσίτες και εφοπλιστές. 2) Άλλες τρεις παίρνουν ο ΑΣΟ, το κράτος και οι οινοκαρχαρίες και μας αφήνουν εμάς μονάχα τρεις χιλ. δραχμές. Δηλαδή δύο μετρικά αυτοί και ένα εμείς. Να και οι κλεψιές στη βιομηχανοποιημένη σταφίδα. Εν χιλιόλιτρο βγάζει 133 κιλά οινόπνευμα που πουλιέται προς 10, 402 δραχμές. Απ' αυτές το κράτος παίρνει φόρο στο πόσιμο οινόπνευμα 8.206. Τα λεφτά αυτά ανήκουν στους σταφιδοπαραγωγούς.

Αντικρούει ύστερα τη λύση της ενιαίας διαχείρισης - του μονοπωλίου ως καταστρεφτικού και άλλης ληστρικής μηχανής και προτείνει:

Η μόνη σωστή λύση είναι η κατάργηση του ΑΣΟ, του παρακρατήματος και κάθε βάρους στη σταφίδα (εξαγωγική εισφορά, συναλλαγματικού παρακρατήματος, τοπικοί φόροι) [Πανζουρλισμός από χειροκροτήματα].

Ενας γέρος αντιπρόσωπος. Θα πεθάνουμε μια χρονιά, τι θα κάνουν».

Κουλαμπάς. Ν' ακυρωθούν τα τοκογλυφικά χρέη και να μας δοθούν μακροπρόθεσμα δάνεια με 1% επιπλέον από τον τόκο των καταθέσεων, για να μπορούν οι πτωχοί σταφιδοπαραγωγοί να πάρουν σταφιδόπανα, τσιβιέρες, λιπάσματα κλπ. για την ποιοτική βελτίωση της σταφίδας και ν' αποφύγουν τους εκβιασμούς των σταφιδεμπόρων.

Μιλεί για το μονοπώλιο της βιομηχανοποίησης της σταφίδας από το τραστ "Βάκχο" - τον "θεό των οργίων του Χαρίλαου" - και ζητεί τη διάλυσή του, προτείνοντας να γίνει ελεύθερη απόσταση της σταφίδας - απαλλαγή από κάθε φόρο σ' όσους έχουν εισόδημα μέχρι 50 χιλ. δραχμές και προοδευτική φορολογία των πλου-

σίων. Τέλος προτείνει για την επιβολή των αποφάσεων να βγει μια πολυμελής Κεντρική Σταφιδική Επιτροπή Αγώνος που να εκλέξει μια Εκτελεστική Επιτροπή. Κι' αυτή να ιδρύσει τοπικές επιτροπές σε κάθε επαρχία και χωριό για την κινητοποίηση των παραγωγών. "Προσέχτε! Δεν ήρθαμε να φιλολογήσουμε. Η λύση που προτείνουμε είναι η πιο σωστή και ριζική και για να την επιτύχουμε θα χρειαστούν αγώνες σκληροί (Χειροκροτήματα συνταράζουν την αίθουσα). Θα παλαίψουμε όλοι".

Αργυράκης (Πύργου). Ο κ. Κουλαμπάς, λέει, ανέπτυξε θαυμάσια το σταφιδικό ζήτημα. Υπεύθυνοι της κατάστασης είναι οι σταφιδοπαραγωγοί που βγάζουν τους ιθύνοντες. Φωνάζουμε ένα 24ωρο και κατόπι σταματάμε. Πριν το κίνημα, στον Πύργο ο Στεφανόπουλος, που είχε από τα σπλάχνα της παραγωγής, για τη μελέτη του αχτοπλοϊκού τραστ μου είπε ότι ανατέθηκε στο Μιχαλακόπουλο και ότι "δεν μπορεί να γίνει τίποτε, γιατί αυτοί οι κύριοι ληστές υποστηρίζονται από την αγγλική κυβέρνηση". Η νέα γενεά θα σκέφτεται πως ανεχθήκαμε στον 20ο αιώνα των θαυμάτων αυτή την κατάσταση. Η Αγροτική Τράπεζα πέρσυ κέρδισε 167 εκατομμύρια.

Στάγκος (Πρόεδρος Συνεδρίου). Υπεραμύνομαι της Τραπέζης, δεν φταίει γιατί δεν έχει κεφάλαια.

Αργυράκης. Δεν είναι εκμετάλλευση ο τόκος των 9% και 11%; Ο ΑΣΟ είναι ένα παράσιτο. Οι προπάτορές μας το 1821 μας απελευθέρωσαν, αλλά βαθμιαία υποδουλωθήκαμε στο εκμεταλλευτικό κεφάλαιο. Η περιουσία μας δεν μας ανήκει. Μας την πήραν οι τσιφλικάδες και οι κεφαλαιοκράτες. Αλλά πριν διαλύσουμε τον ΑΣΟ, πρέπει να βρούμε την καλλίτερη κατάσταση που θα τον διαδεχτεί. Ο παραγωγός θα εξασφαλισθεί με την ενιαία διαχείριση και το παρακράτημα θα καταργηθεί βαθμιαία.

Φωνές. Οχι! Να καταργηθεί ο ΑΣΟ.

Διακουμογιαννόπουλος (Κυνηγού). Ποια γιορτή μας έκανε να συγκεντρωθούμε εδώ στην πόλη των Γαργαλιάνων; Απ' όλα τα χωριά μας έφερε η οικονομική εξαθλίωση. Γιατί εμείς

που βγάζουμε το μαύρο χρυσάφι δεν έχουμε ψωμί. Χρόνια ολάκερα με ραφιναρισμένες μορφές κλειψιάς οι οινοβιομήχανοι και σταφιδέμποροι με τον ΑΣΟ και το κράτος μας απομυζούν τα κόπια μας. Η Σταφιδική Τράπεζα, η Ενιαία και ο ΑΣΟ μονάχα αυτό το σκοπό έχουν. Κάθε φορά παρέλαβαν παραγωγή και εξαγωγή μεγάλη και μας έφτασαν την εξαγωγή από 270 εκατ. ενετικές λίτρες σε 130 εκατ. πέρσι. Ο ΑΣΟ παίρνει τσάμπα το παρακράτημα και το δίνει μισοτιμή στην οινοβιομηχανία. Υποστηρίζει και τους σταφιδέμπορους μη παραλαμβάνοντας από 1η Σεπτέμβρη τα πλεονάσματα και δίνοντας προθεσμία σ' αυτούς (τους σταφιδεμπόρους) να μη καταθέσουν τα δελτία παρακρατήματος αμέσως. Όταν έχουμε θεομηνίες, οι εκτιμητές περνάνε καβάλα δίχως να βλέπουν τη ζημιά που έγινε. Χρειάζεται 9 εκατομμύρια γιάρδες σταφιδόπανα και δίνουν μόνο 1 /12 εκατομ. με 2 1/2 χιλ. δρχ. Τιμές απρόσιτες. Το συνέδριό μας πρέπει να μην αφήσει κανένα ζήτημα ανεξέταστο. Η απαγόρευση των νέων φυτουργιών ωφελεί τους μεγαλοκτηματίες. Μονάχα με την κατάργηση του ΑΣΟ και του παρακρατήματος θα ανακουφισθούμε (χειροκροτήματα).

Χ. Κουβελιώτης (Πηδάσου). Ζητάει την επανεξτίμηση των ζημιών και συμφωνεί να καταργηθεί ο ΑΣΟ σε ληστρικός οργανισμός.

Τσολόπουλος (Μπαρμπάσαινα Ηλείας). Αντιπροσωπεύω την ηρωική Μπαρμπάσαινα (χειροκροτήματα). Το χωριό μας δεν έστειλε εμπορολογάδες, αλλά εμένα αν και αγράμματο. Είδαμε την Ενιαία και τον ΑΣΟ που μας ξεζουμίζει, πρέπει να καταργηθεί. Η Μπαρμπάσαινα υποσχέθηκε να με σπουδάσει και εγώ δίνω το λόγο μου ν' ακολουθήσω τα βήματα του Παπαστασινού, που ήταν απ' το χωριό μας και πάλαψε για το σταφιδικό (πανζουρλισμός).

Κουρέτας (Πρόεδρος Οργ. Επιτροπής). Όλοι μίλησαν για το άδικο που μας γίνεται. Με τη διαφορά ότι μερικοί ζητούν να πάρουμε το δίκνο μας 15% ή 20% ή 30% μόνο. Οχι! Πρέπει να χτυπήσουμε το άδικο στη ρίζα του. Συμφωνώ να καταργηθεί ο ΑΣΟ και όλα τα βάρη και ν'

απαγορευτεί να γίνει οινόπνευμα από άλλα προϊόντα εκτός της σταφίδας.

Καυκαλός (Χαρακοπιού). Εχουμε γεωπόνους, να τους στείλουν να μας πούνε τι άλλο είδος μπορούμε να φυτέψουμε. Στο χωριό μας διαδίδουν ότι πρέπει να υποστηρίξουμε χαμηλές τιμές. Αυτό δεν είναι σωστό. Γιατί πρόπερσι πουλήσαμε 14 δρ. την οκά και το καντάρι της σταφίδας πουλήθηκε στην Αγγλία 40 σελίνια. Πέρσι πουλήσαμε στα μισά και στην Αγγλία δόθηκε 35 σελίνια μονάχα.

Κορμάς (Μεσσήνης). Είναι άραγε μοιραίο κάθε χρόνο ν' ανταμώνουμε πότε στην Κυπαρισσία, Πύργο και άλλοτε στους Γαργαλιάνους και σε πενθοφορούσες Μαγδαληνές να κλαίμε; Βλέπω εδώ πολλούς μαχητές που ήρθαν για τον ίδιο σκοπό. Άλλοτε είχαμε επιφυλάξεις για τον ΑΣΟ μα τώρα πεισθήκαμε ότι ο ληστρικός οργανισμός πρέπει να καταργηθεί. Φαντασθήτε τον ΑΣΟ ένα παραβάν και πίσω το Χαρίλαο να ρουφάει το αίμα των σταφιδοπαραγωγών. Η ενιαία διαχείριση που μας προτείνουν θάχει τον ίδιο σκοπό μ' άλλο όνομα. Έτσι και με το Γραφείο Σύκων κλέβουν τους συκοπαραγωγούς. Αυτό έκανε αποστειρωτήρια με 200 χιλ. δραχμές από παλποχάλικα, που πλημμύρισαν καταστρέφοντας την παραγωγή. Ο Χαρίλαος με τον ΑΣΟ είναι ο ρουφήχτρας που μασάει τις σάρκες της Πελοποννήσου. Είμαστε υποχρεωμένοι να μην σταυρώσουμε τα χέρια. Οι εκμεταλλευτές κάθε φορά που ξεσπκώνονται οι παραγωγολένη: "Κάτι γίνεται στο Μωριά". Και με ημίμετρα ή άλλες μηχανές μας ξεγελούν. Ο ΑΣΟ με το παρακράτημα και όλα τα βάρη πρέπει να καταργηθούν. Τα τοκογλυφικά χρέη πρέπει να σβήσουν. Ο νόμος της επαλήθευσης των χρεών εξυπηρετεί μόνο τους τοκογλύφους. Το κράτος αν θέλει να προστατέψει τους σταφιδοπαραγωγούς μπορεί να πάρει τα 3 δισεκατομμύρια που κρατεί με 1 1/2 % τόκο η Εθνική Τράπεζα και να τα διαθέσει για τη σταφιδοπαραγωγή. Ακόμη πρέπει να καταργηθεί ο δασμός των λιπασμάτων που αφήνει ασύδοτη την Εταιρία Κανελλόπουλου να μονοπωλεί τα λιπάσματα. Αυτή δίνει στους αγρότες χώματα και με ακριβές

Σύνεδροι σε διάλλειμα των εργασιών του συνεδρίου («Ριζοσπάστης» 31/7/1935)

τιμές. Γι' αυτό και τα κέρδη της από χρόνο σε χρόνο μεγαλώνουν και έφτασαν πέρσι τα 160 εκατομ. δραχ. Η εταιρία αυτή ακόμα ετοιμάζει στην Αρτα εργοστάσιο αζώτου για λιπάσματα και εκρηκτικές ύλες για τον πόλεμο. Αυτό θα γίνει με νέες φορολογίες. Να γίνουν λιμάνια σ' όλα τα σταφιδοπαραγωγικά κέντρα, να καταργηθεί ο δασμός και στο στάρι για να τρώμε φτηνό ψωμί. Τέλος άμεσα πρέπει να ζητήσουμε 4-4 1/2 χιλ. δρ. τιμή πλεονασμάτων. Κλείνοντας τονίζει ότι μονάχα με αγώνες θα επιτύχουμε τη λύση του σταφιδικού ζητήματος γιατί ο ΑΣΟ, σταφιδέμποροι και οινοβιομήχανοι είναι αυτό το ίδιο το κράτος της πλουτοκρατίας.

Τσουκαλάς (Αρμενίων Κυπαρισσίας). Να ληφθούν μέτρα και για την αεροπληξία, γιατί ο αέρας μας καταστρέφει την παραγωγή.

Εκεί κάτω πεινάμε πολύ. Ολοι με μια φωνή πρέπει να βοηθήσουμε για ν' απολαύσουμε κάτι. Το κρέας για μας είναι φάρμακο. Είναι ζήτημα αν το βλέπουμε μια φορά τη βδομάδα ή τις 15 μέρες. Αυτοί όμως τρώνε ό, τι θέλουν. Δεν έχουμε ούτε κινίνη. Εχουμε αντιπρόεδρο στον ΑΣΟ (Κόκκιζας) που φροντίζει μόνο για τους συγγενείς του, όπως έδωσε και τα υπόστεγα στους ίδιους. Πρέπει να καταργηθεί ο ΑΣΟ εφόσον δεν μας εξυπηρετεί.

Βρετομικόπουλος (Πύργου). Διαπίστωσα ότι εδώ τέθηκαν δύο απόψεις. Η πρώτη είναι η κατάργηση των πάντων και η δεύτερη η διατήρηση της σημερινής κατάστασης με πατέρα το συγκρότημα του ΑΣΟ. Αυτός κατ' όνομα είναι αυτόνομος, κατ' ουσία διευθύνεται από το κράτος. Εγώ νομίζω ότι πρέπει να ζητήσουμε το κράτος

Το προεδρείο του συνεδρίου με αριθμούς αντιστοίχισης προσώπων («Ριζοσπάστης» 1/8/1935)

να διαχειρίζεται τη σταφίδα και να μας δώσει 4 κιλ. δρχ. τιμή πλεονασμάτων. Να μας αφήσει δε 2-3 χρόνια για να μελετήσουμε τη γεωργική πλευρά, όπως έχω υπόψη ένα σχέδιο αναδένδρωσης κλπ. Επίσης να ανοιχθούν νέες αγορές και να εξεταστεί κι' η βιομηχανική πλευρά. Αν το κράτος δεν μας ακούσει, τότε να πέσει το παρακράτημα με τρόπο μαλακό, αρχίζοντας από 40%, 30% και να φθάσει το 15% ποιοτικό παρακράτημα. Στην Ηλεία με τις καταστροφές μας πιέζουν τα χρέη στην Αγροτική Τράπεζα. Υπάρχει νόμος που συμβιβάζει με 30% τους χρεωκοπήσαντες, ας εφαρμοστεί και για μας. Και όχι αυτοί να θεωρηθούν ως "ατυχήσαντες" και εμείς να μας λένε "κακόπιστους". Τέλος προτείνει να δοθούν τα υπόλοιπα του δανείου εκρίζωσης από 150 κιλ. λίρες για τη βελτίωση

της ποιότητας της σταφίδας. Για να επιβληθούν, λέει, τα αιτήματα, ο λαός πρέπει να πιστέψει ότι είναι αποφασισμένος να πεθάνει.

Π. Κουβελιώτης (Πηδάσου). Για τα ίδια ακριβώς ζητήματα πέρσι αγωνίσθηκαν τα αδέρφια μας στο Αίγιο και δέχτηκαν καυτά βόλια. Να ζητήσουμε ισόβια σύνταξη για τις οικογένειές τους, την αποφυλάκιση των προφυλακισμένων και τιμωρία των ενόχων. Για να επιτύχουμε τη λύση του σταφιδικού πρέπει να βγάλουμε Κεντρική Σταφιδική Επιτροπή, με τοπικές επιτροπές κατά επαρχίες και κατά χωριό. Αυτές να οργανώνουν τοπικά συνέδρια, συλλαλητήρια και να είναι ανακλητές. Για τον αγώνα να κάνουν εράνους και να ζητήσουν την ενίσχυση των συνεταιρισμών και των κοινοτήτων.

Πουλόπουλος (Πύλου). Το σταφιδικό ζήτημα

πρέπει να απασχολήσει όλες τα λαϊκές τάξεις της Πελοποννήσου. Εγώ ψήφισα για την ίδρυση του ΑΣΟ και βλέπω ότι επιλανήθην. Οι ιθύνοντες κακομεταχειρίστηκαν το μέτρο αυτό. Πρέπει να στείλουν δείγματα σκελετών, υποστέγων, να φτιάσουν οι αγρότες.

Φωνές. Με τι λεφτά;

Κοσμόπουλος (Συνεταιρισμού Αμμου Καλαμάτας). Ακουσα όλους και πείσθηκα ότι από την παραγωγή μας ο ΑΣΟ και το κράτος παίρνουν σε φόρους το μισό. Να καταργηθεί ο ΑΣΟ. Στα χαρακτηριστικά αυτά λόγια του παραγωγού αυτού (πάνω από 50 χρονών) το συνέδριο ξέσπασε σε χειροκροτήματα ενθουσιώδικα.

Κατόπι επί μισή ώρα έγιναν ζωνρές συζητήσεις ανάμεσα στους αντιπροσώπους των Ενώσεων και των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών πάνω στον τρόπο έγκρισης του ψήφισματος. Για μια στιγμή οι πρώτοι απείλησαν αποχώρηση για να τορπιλίσουν το συνέδριο.

Τέλος ύστερα από την πίεση της μάζας των αντιπροσώπων έγινε δεκτό να διακοπούν οι εργασίες για την επομένη.

Σήμερα βγήκε μια κοινή επιτροπή ανά πέντε αντιπροσώπους των δύο παρατάξεων, όπως διαμορφώθηκαν μες στο συνέδριο από τους Μπτά, Αργυράκη, Κορωναίο, Κανελλόπουλο και Στάγκο από τη μια πλευρά και από την άλλη πλευρά από τους Διακουμογιαννόπουλο, Π. Κουβελιώτη, Κουλαμπά, Κορμά και Κουρέτα. Σ' αυτή δόθηκε εντολή να "συμβιβάσει" τις δύο απόψεις για να βγει παμπηφεί το ψήφισμα των αιτημάτων. Η επιτροπή αποσύρθηκε και ύστερα από μια ώρα εμφανίσθηκε σύμφωνη με το κοινό ψήφισμα που τηλεγραφήσαμε.

Το συνέδριο με ενθουσιώδικα χειροκροτήματα ενέκρινε το ψήφισμα αυτό που διερμηνεύει τους πόθους και τα βασικά αιτήματα των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών παμπηφεί.

Όπως βλέπουμε δε, η μάζα των αντιπροσώπων - σύσσωμο το Συνέδριο - για πρώτη φορά σε συνέδρια των νότιων επαρχιών ψήφισε και την κατάργηση του ΑΣΟ, του παρακρατήματος κλπ. Φυσικά αυτό ορισμένοι αντιπρόσωποι

(πλουσιοχωρικοί, Ενώσεων κλπ.) κατά κύριο λόγο το δέχθηκαν με πικρία, ικανοποιημένοι ότι δε ζητήθηκε η άμεση κατάργηση αλλά η «εντός έτους». Ήταν έκδηλος η διάθεση των αντιπροσώπων των φτωχών και μεσαίων σταφιδοπαραγωγών να χτυπήσουν αποφασιστικά κάθε διασπαστική αποχώρηση, όπως ετοίμαζαν από την αρχή ακόμα ωρισμένοι αντιπρόσωποι που υποστήριζαν τον ΑΣΟ και την Αγροτική Τράπεζα. Οι εργασίες του ιστορικού αυτού Σταφιδικού Συνεδρίου τελείωσαν με την εκλογή 50μελούς Κεντρικής Σταφιδικής Επιτροπής Αγώνος με αντιπροσώπους από κάθε επαρχία. Η Κ.Σ.Ε. συνήλθε και έβγαλε κοινή Εκτελεστική Επιτροπή Αγώνος, που θα δουλέψει για το συντονισμό του αγώνα των σταφιδοπαραγωγών και επιβολή των αιτημάτων τους.

Τέλος σύσσωμο το συνέδριο πήγε και επέδωσε το ψήφισμα στο τηλεγραφείο για την κυβέρνηση.

Οι εργαζόμενοι σταφιδοπαραγωγοί μ' επικεφαλής την Κεντρική Επιτροπή Αγώνος, έχουν όλη τη δύναμη να επιβάλουν τα αιτήματά τους". Στην Εκτελεστική Επιτροπή του Συνεδρίου εκλέγονται οι Τάσης Κουλαμπάς, Χρήστος Κουβελιώτης, Θόδωρος Κορμάς, Σωτήρης Σταυρόπουλος και Στέλιος Διακουμογιαννόπουλος»⁽²¹⁾.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΤΗΝ

ΦΙΛΟΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ «ΠΑΤΡΙΣ»

Ενδιαφέρον έχει να δούμε και την φιλοκυβερνητική αποτύπωση των εργασιών του συνεδρίου, όπως την έκανε ο ανταποκριτής της εφημερίδας «Πατρίς»: «Πραγματικώς το Συνέδριο επέτυχε πλήρως αντιπροσωπευθέντων όλων των σταφιδικών περιοχών εκτός των καλών ποιότητων Πατρών, Κορίνθου κλπ. Ητο το μόνον συνέδριο που προήρχετο εκ των κάτω και ωμίλησεν η φωνή του εργαζόμενου λαού εναντίον των εκάστοτε διαχειριζομένων το σταφιδικόν ζήτημα, άλλοτε υπό την μορφήν της Σταφιδικής Τραπέζης, της Προνομιούχου Εταιρείας και του ΑΣΟ δια την διοίκεισιν και την διαχείρσειν του προϊόντος. Πραγματικώς παρουσιάσθησαν αρκετά αριστερά στοιχεία

αναπτύσσοντα απεγνωσμένες λύσεις, αλλά επέπλευσαν αι συντηρητικά γνώμαι των διαφόρων αντιπροσώπων και ιδία των συνεταιρικών οργανώσεων χωρίς βέβαια να παραμερισθούν και τα λογικά επιχειρήματα των πράτων δια την σημερινήν οικονομίην εξαθλίωσιν των παραγωγών.

Οφείλομεν να ομολογήσωμεν ότι η ανάθεσις της προεδρείας του συνεδρίου εις τον κ. Αντώνην Στάγκον, Γαστούνης, υποστηρικθείσα από αντιπροσώπους των συνεταιρικών οργανώσεων Ηλείας-Ολυμπίας και Γαργαλιάνων εξησφάλισε την κανονικήν διεξαγωγήν των εργασιών του συνεδρίου και μακράν πάσης πολιτικής χροιάς.

Μάλιστα εις εκ των ομιλητών θέλων να θίξη τον υπουργόν Εθνικής Οικονομίας κ. Στεφανόπουλον, διεκόπη από τον κ. Στάγκον, υποστηρίζαντα και μετά των λοιπών συντηρητικών αντιπροσώπων ότι ο κ. Στεφανόπουλος εάν δεν ενδιαφέρεται αρκετά είναι τουλάχιστον ολιγώτερον επιζήμιος από τους άλλους.

Ο, τι διαδόσεις υπήρχον εις την Ηλείαν ότι το συνέδριον διωργανώθη από αριστερά στοιχεία και θα ζητήση κατάργησιν του ΑΣΟ, ελευθέραν διαχείρισιν της σταφίδος από το εμπόριον κλπ. αυτό αντελήφθημεν και εμείς από την πρώτην ημέραν αλλά η στάσις των αντιπροσώπων των συνεταιρικών οργανώσεων, όπως προαναφέραμεν, συνεκράτησε το συνέδριον εις το ύψος του. Μάλιστα εις Γαργαλιάνους διενεμήθη και έντυπο με την υπογραφήν του κ. Δεληγιάνην εποπτικού συμβούλου του ΑΣΟ εκ Γαργαλιάνων δια του οποίου εδικαιολογούσε την μη συμμετοχήν των εκεί συνεταιρικών οργανώσεων εις το συνέδριον λόγω των αριστερών αρχών της επιτροπής συγκλήσεως του συνεδρίου η οποία δεν απυθύνθη εις τας εκεί Ενώσεις. Η μη συμμετοχή των εκεί οργανώσεων είχεν αποφασισθή εις μικτήν συνεδρίασιν προ 15μέρου. Τελικώς όμως αντιπροσωπεύθησαν όλα αι συνεταιρικά οργανώσεις Γαργαλιάνων και Φιλιατρών και μόνον η Ενωσις Πυλίας με διευθυντήν τον κ. Βούρλαν απέσχε.

Η οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου απε-

τελείτο από τους κ. κ. Θεοδ. Κορμάν διευθυντήν της εν Καλάμαις εκδομένης εφημερίδος “Εμπρός” και της οποίας εκυκλοφόρησε την παραμονή του συνεδρίου έκτακτος έκδοσις, προτείνασα την κατάργησιν του ΑΣΟ και από τον κ. Ζαχαρίαν εκ Μεθώνης Πυλίας.

Την 10ην πρωινήν της Κυριακήσγένετο η έναρξις του συνεδρίου εις την αίθουσαν του καφενείου “Αττικόν”. Τον έλεγχον των πληρεξουσίων ανέλαβε επιτροπή εκ των κ. κ. Σερμανά, Κορωναίου, Παπαμικρούλη και Σκούντζου.

Την τάξιν εις το συνέδριον είχε αναλάβει ο ανθυπασπιστής κ. Ηλίας Σαμπατάκος και χωροφύλακες.

Παρέστησαν υπέρ τους 200 αντιπροσώπους και αρκετοί δημοσιογράφοι. Εκ των αντιπροσώπων σημειούμεν μερικούς.

Ηλείας: Γ. Αργυράκης Πύργος, Αντ. Στάγκος Γαστούνη, Σ. Θεοδωρόπουλος, Γ. Μυτάς Αμαλιάς, Βρ. Μιχόπουλος κλπ. Ολυμπίας: Α. Κομπορόζος, Β. Τσελάμπρος, Αθ. Κανελλόπουλος, Π. Καρτάλος, Ι. ΔρακόπουλοςΚαν. Χρονόπουλος, Π. Πεπές. Κ. Σακελλαρίου, Π. Ασημακόπουλος κλπ. Κυπαρισσίας: Ι. Γιαννόπουλος της Ενώσεως Συνεταιρισμών, Κ. Γερμανός κλπ. Γαργαλιάνων: Γ. Κορωναίος της Ενώσεως Συνεταιρισμών Γαργαλιάνων, Γ. Καλογερόπουλος και Κ. Κριθαράς της Ενώσεως Τριφυλίας-Πυλίας, Α. Σκούντζος, Κ. Μαραβέλας, Β. Χρυσανθακόπουλος της Κοινότητος Γαργαλιάνων, Α. Βελισσάρης, Κ. Καπόγιαννης, Ι. Διακουμόπουλος, Σ. Ζωμόπουλος κλπ. Φιλιατρών: Γ. Λουπινάς δικηγόρος και πολιτευτής, Α. Καναβός, Π. Τερζάκης, Ι. Σάμπαλης, Π. Τσίγκος, Ι. Δριβάλας κλπ.

Ογδοήκοντα άλλοι αντιπρόσωποι, 20 διαφόρων Κοινοτήτων και 60 αντιπρόσωποι ως μεμονωμένοι.

Μετά την τοπικήν τακτοποίησιν ο κ. Γ. Κορωναίος της Ενώσεως Συνεταιρισμών Γαργαλιάνων χαιρετίζει το συνέδριον συνιστών την κανονικήν διεξαγωγήν των εργασιών των επ’ αγαθώ της σταφιδοπαραγωγής. Καταφέρεται δια την τακτικήν του ΑΣΟ και γενικώς δια την αδιαφορίαν των εκάστοτε αρμοδίων δια το

«Πηγαδάκια» αντιπροσώπων σε διακοπή του συνεδρίου («Ριζοσπάστης» 1/8/1935)

σταφιδικόν ζήτημα.

Ο κ. Γιαννόπουλος Κυπαρισσίας χαιρετίζει και ούτος το συνέδριον και εύχεται δια την κανονικὴν διεξαγωγὴν των εργασιών του.

Κατόπιν λαμβάνει τον λόγον ο κ. Κουρέτας πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπῆς τονίζων ζωηρά ὅτι ο σταφιδικός κόσμος δυστυχεῖ και παρίσταται ἀνάγκη να ληφθούν ριζικά μέτρα δια την βελτίωσιν της θέσεώς του. Το συνέδριον δε αυτό θα πρέπει να λάβη τέτοιες αποφάσεις που να της διεκδικήση με κάθε μέσον. Την σύγκλησιν του συνεδρίου, λέγει, απεφάσισαν οι συνεταιρισμοὶ Μεθώνης και εξέλεξαν 10μελὴ επιτροπὴν η οποία του ανέθεσε την προεδρίαν.

Προκειμένου να εκλεγῆ το προεδρεῖον του συνεδρίου αποπειράται να προτείνει αὐτός πρόσωπα παραγκωνίζων τους αντιπροσώπους

των Ενώσεων και Συνεταιρισμῶν και την συμμετοχὴν ὄλων των περιφερειῶν. Δημιουργεῖται θόρυβος και τη προτάσει του η. Γ. Λάλα και ἄλλων ζητεῖται να συμμετάσχουν ὅλαι αι περιφέρειαι, εκάστης προτεινούσης τους ιδικούς της.

Οὕτω το προεδρεῖον αποτελούμενον εκ των Κ. Γερμανού, Π. Τερζάκη, Γ. Κορωναίου, Α. Σκουντζου Τριφυλίας, Α. Μπερή, Ζ. Κουρέτα, Ι. Παπαμικρούλη Πυλίας, Θ. Κορμά, Λ. Δαμουρά, Γ. Στρατηγόπουλο Μεσσήνης, Α. Κοσμοπούλος, Γ. Λάλας, Π. Γραμπάς Καλαμών, Π. Καρτάλος, Ι. Δρακόπουλος, Α. Κομπορόζος Ολυμπίας, Γ. Μπτάς, Α. Στάγκος, Γ. Αργυράκης Ηλείας. Οὗτοι συνήλθον και εξέλεξαν Πρόεδρον τον κ. Α. Στάγκον, αντιπρόεδρον τον κ. Γ. Κορωναίον Γαργαλιάνων, γραμματεῖς τους κ. κ. Γ. Δάλαν

και Θ. Κορμάν και πρακτικογράφους τους κ. κ. Ι. Δρακόπουλον Βωλάντζης, Π. Τερζάκην και Α. Σκούντζον. Τη προτάσει του κ. Κορέτα εξελέγη επίτιμος πρόεδρος ο γηραίος πολιτευτής κ. Λουπινάς.

Βρεττός Μιχόπουλος: Παρακαλεί το συνέδριο να λάβη σοβαράν μορφήν και κατά την γνώμην του να αποφασίση δια το ζήτημα των τιμών εφέτος. Ρύθμισιν αγροτικών χρεών. Διάθεσιν υπολοίπου δανείου εκριζώσεως υπό της Τραπεζής Αθηνών και όχι εις τον ΑΣΟ αλλά δια την βελτίωσιν της ποιότητος και να ζητηθή σύγκλησις πανσταφιδικού συνεδρίου δια την μελέτην του όλου ζητήματος. Η ζωηρά ατμόσφαιρα του συνεδρίου δεν ήτο δυνατόν να δεχθή αναβολάς και μέσας λύσεις και ο κ. Μιχόπουλος πναγκάσθη να δηλώσῃ ότι θα παρακολουθήσῃ το συνέδριον μόνον ως ακροατής. Γίνεται διακοπή δια την 3ην μ. μ.

Το απόγευμα επανελήφθη η συνεδρίασις. Προτάσει του κ. Γ. Αργυράκη Πύργου το συνέδριον ετήρησε ενός λεπτού σιγή εις ένδειξιν ευλαβείας προς την μνήμην του εκλιπόντος αγωνιστού Λούλη Τσικλητήρα.

Ο πρόεδρος Στάγκος εξήτησε και του εδόθη απόλυτος πρωτοβουλία κατά τας συζητήσεις και πραγματικά διετηρήθη, εξασφαλίσας την τάξιν.

Ορίζεται ως θέμα η εξονύχισις του σταφιδικού ζητήματος και των συναφών προς αυτό ζητημάτων και λήψιν αποφάσεων.

Πρώτο ωμίλησεν ο κ. Λουπινάς και κατεφέρθη κατά της πολιτικής του ΑΣΟ και εναντίον του κράτους το οποίον ουδέποτε ενδιαφέρθη πραγματικά. Προτείνει ν' αυξηθῇ η δυναμικότης του ΑΣΟ ίνα δυναθῇ να δόσῃ τιμάς εφέτος 3.500 δραχμών δια των κάτωθι:

- Κατάργησις εγγείου φορολογίας
- Αναπροσαρμογήν της τιμῆς της σταφίδος της διατιθέμενης δι' οινοπνευματοποίησης εις την προ βετίας αγοραστικὴν ἀξίαν της δραχμῆς εξασφαλίζουσα ούτω τιμὴν 2.500
- Ελάττωσιν εις το ἥμισυ ναύλων και κομιστρων
- Απαγόρευσις παραγωγῆς οινοπνεύματος

από οιονδήποτε ἄλλο εἶδος διετεθειμένου ούτω επί πλέον 20 εκατ. Σταφίδας.

- Μείωσιν εξόδων διοικήσεως ΑΣΟ
- Κατάργησιν εξαγωγικῆς εισφοράς

Καταλήγων προτείνει ὅπως ουδεμία πρότασις γείνη δια την κατάργησιν ΑΣΟ και παρακράτηματος τώρα χωρὶς να υπάρξει ἄλλη λύσις.

Δημιουργεῖται σοβαρόν επεισόδιον μεταξύ του κ. Κορμά και προέδρου Στάγκου ποιος θα ομιλήσῃ και ζωηρότατα ο κ. Στάγκος ἐδήλωσε ὅτι ουδεὶς θα μπορέσῃ να διασπάσῃ το συνέδριον δημιουργῶν τέτοιας παρεξηγήσεις και ἔληξε το συνέδριον τῆ ἐπεμβάσει της αστυνομίας.

Μητάς Αμαλιάδος: Αναλύει ἀπ' ἀρχῆς το σταφιδικόν ζήτημα δια να αποδείξῃ ὅτι πραγματικῶς ουδεμία κυβέρνησις ενδιαφέρθη. Αναφέρει την ίδρυσιν και διάλυσιν της Σταφιδικῆς Τραπεζῆς, κατόπιν την ίδρυσιν ἀπὸ τα ἴδια πρόσωπα του κεφαλαίου της Προνομιούχου εταιρείας και καταλήγει τις τον βιομήχανον Χαρίλαον ὡς τον ἐκμεταλλευτὴν των παραγωγῶν διαρκῶς, τον ενεργήσαντα την κατάχρησιν της μελάσσης και αποφυλακισθέντος ἀντὶ 15.000.000 ἐγγυήσεως. Φθάνει στον ΑΣΟ και ὠμίλησε κατά της κακοδιοικήσεως

• Να γίνουιν οι παραγωγοὶ ανεξάρτητοι νέων κεφαλαίων δια μιας υποχρεωτικῆς εισφοράς κατ' ἔτος 20-30 λίτρες το στρέμμα μέσω των συνεταιρισμῶν τους οποίους θεωρεῖ ἀπαραίτητους

• Να μορφωθῶν πολιτικῶς οι ἀγρόται

• Ενιαίαν διαχείρισιν της σταφίδος, ο πρόεδρος ἀναλύει τον τρόπον της ἐνιαίας διαχειρίσεως και τα πλεονεκτήματα αὐτῆς.

Ανέρχεται εις το βῆμα ο κ. Κουλαμπάς Αναστ. Πυλίας. Εδῶ τα πράγματα ἀλλάσσουν. Η αἴθουσα τραντάζεται ἀπὸ τα χειροκροτήματα, διότι ο κ. Κουλαμπάς θεωρεῖται ο πιο ζωηρός και ἀριστερός. Πραγματικῶς οὗτος ὠμίλησε με πολὺ καυστικὰ λόγια ἐναντίον του κεφαλαίου και των ἐκάστοτε ἰθυόντων πάντοτε ἐκμεταλλευόντων τον εργαζόμενον λαόν και με καλὴν ἀπόδοσιν των ἐννοιῶν του. Λέγει: Σαράντα πέντε χρόνια παλεύουμε για το σταφιδικὸ ζή-

ΤΟ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

Η ΔΙΕΞΑΧΘΕΙΣΑ ΖΗΡΟΥΤΑΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΕΠΕΚΤΑΘΕΙΣΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΛΗΣ ΠΑΛΙΘΘΕΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

(ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΛΑΜΕΝΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ ΑΚΑΝ)

Γαργαλιάνοι 30—7—35. Συνεχίζομεν σήμερον δημοσιεύοντας σχετικώς μετ' το Συνέδριον Γαργαλιάνων και τ'θα προσπαθήσομεν να δώσομεν τήν πραγματικὴν και διμορφοῦμεν εἰκόνα τοῦ Συνεδρίου.

Πραγματικῶς τὸ Συνέδριον ἐπέτυχε πλήρως ἀναπροσαυθέντων ὧν τῶν Σταφιδικῶν παραφρασιῶν ἐκτός τῶν καλῶν ποιητικῶν Πατρῶν, Κορινθίου κλπ. Ἦτο τὸ μόνον Συνέδριον ποὺ προήχθητο ἐκ τῶν καίω και ὠμίλησεν ἢ φωνή τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ ἐναντίον τῶν ἐκείστοτε διαχειρομένων τῶ Σταφιδικῶν ζήτημα, ἄλλοτε ἐπὶ μορφῶν τῆς Σταφιδικῆς Τραπέζης, τῆς Προνομιούχου Ἐταιρείας και τοῦ ΑΣΟ διὰ τὴν διοίκησιν και διαχείρισιν τοῦ προϊόντος. Πραγματικῶς παρουσιάσθησαν ἀρκετὰ ἀριστέρα στοιχεία ἀνακτισσοῦσα ἀπεγνωσμένα λύσεις, ἀλλὰ ἐπέλειυσαν αἱ συντηρητικὰ γῆραια τῶν διαφόρων ἀντιπροσώπων και ἴδια τῶν Συνεταιρικῶν Ὄργανώσεων χωρὶς ββάσια νὰ παραμερισθοῦν και τὰ λογικὰ ἐπιχειρήματα τῶν πρώτων διὰ τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν ἐπιπέλιωσιν τῶν παραγωγῶν.

Ὁρελιόμεν νὰ ὁμολογήσομεν δὲ τὴ ἀνάθεος τῆς προεδρείας τοῦ Συνεδρίου εἰς τὸν κ. Ἀντ. Στάγκον, Γαστοῦνη, ἐποστηρίχθησα ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Συνεταιρικῶν Ὄργανώσεων Ἠλείας—Ὁλυμπίας και Γαργαλιάνων ἐξοφάλλει τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου και μακρὰν πάσης πολιτικῆς χροιάς.

Μάλιστα εἰς τῶν ὠμίλων θέλων νὰ θίξῃ τὸν ὑπογῶν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Στεφανόπουλον δικαίωτ ἀπὸ τὸν κ. Στάγκον, ἐποστηρίχθηται και μετὰ τῶν λοιπῶν συντηρητικῶν ἀντιπροσώπων ἐπὶ δὲ κ. Στεφανόπουλος εἶν δὲν ἐνδιαφερόται ἀρκετὰ εἶναι τοῦλάχιστον ἀλλοτῆρον ἐπιζημιῶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ὅτι διαδόσεις ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἠλίαν ἀπὸ τὸ Συνέδριον διοργανώσῃ τὸν ἀριστὰρ στοιχεῖα και δὲ ζητήσῃ κατάργησιν τοῦ ΑΣΟ, ἐλευθέσαν διατίσεις τῆς σταφιδικῆς

φύλακος. Παρέστησαν ἐπὶ τῶς 200 ἀντιπροσώποι, και ἀρκετὸ δημοσιολογῶν. Ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων σημειώθημεν μερικῶς:

Ἠλείας. Γ. Ἀργυρίτης Πύργου, Ἀντ. Στάγκος Γαστοῦνη, Σ. Θεοδορόπουλος, Γ. Μυτᾶς Ἀλυμπίας, Βο. Μιχόπουλος κλπ. **Ὁλυμπίας.** Α. Κομπαρόκος, Β. Τσελάμπρος Ἀθ. Καναλόπουλος, Π. Καρτάλος, Ι. Αρακόπουλος, Καν. Χρονόπουλος, Π. Παλιός, Κ. Σακελλάριου, Π. Ἀσημακόπουλος κλπ. **Κορινθίας.** Ι. Γιαννόπουλος τῆς Ἐνώσεως Συντομῶν Κ. Κορωναῖος κλπ. **Γαργαλιάνων.** Γ. Κορωναῖος τῆς Ἐνώσεως Συντομῶν Γαργαλιάνων, Γ. Καλλογιρόπουλος και Κ. Κριθαράς τῆς Ἐνώσεως Τριφυλίας—Πυλίας, Α. Σκούτζος, Κ. Μαραβέλας, Β. Χρυσανθακόπουλος τῆς Κοινότητος Γαργαλιάνων, Α. Βελισσάρος, Κ. Καπόγιαννης, Ι. Δασκονίουπουλος, Σ. Ζωιμάκουλος κλπ. **Φεικτρῶν.** Γ. Λουπινάς δικηγόρος και πολιτικῆς, Α. Καναβός, Π. Τερζάκης Ι. Σαμίτλης, Π. Τσίγγος, Ι. Δορβίλας κλπ.

Ὁδηγῶντο ἄλλο ἀντιπροσώπου Συνεταιρισμῶν 20 διαφόρων Κοινοτήτων και 60 ἀντιπροσώποι ὡς μεμονωμένοι.

Μετὰ τὴν τοπικὴν τακτοποίησιν δὲ κ. Γ. Κορωναῖος τῆς Ἐνώσεως Συντομῶν Γαργαλιάνων χωρεῖται τὸ Συνέδριον συνιστῶν τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐπ' ἀγαθῆ τῆς Σταφιδοπαραγωγῆς. Καταφέρεται διὰ τὴν τακτικὴν τοῦ ΑΣΟ και γενικῶς διὰ τὴν ἀδιοφροῖαν τῶν ἐκείστοτε ἀρμοδιῶν διὰ τὸ Σταφιδικὸν ζήτημα.

Ὁ κ. Γιαννόπουλος Κυραορισίας χωρεῖται και οὗτος τὸ συνέδριον και εἵχεται διὰ τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ.

Κατόπιν λαμβάνει τὸν λόγον δὲ κ. Κουρέτας πρόεδρος τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς τοῖς ἑωρᾶ ὅτι ὁ Σταφιδικὸς κόσμος δυστυχεῖ και παροτρύνει ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν ριζικὰ μέτρα διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ. Τὸ συνέδριον δὲ

θῆν ὄχι εἰς τὸν ΑΣΟ ἀλλὰ διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος και νὰ ζητηθῇ ἢ συγκλήσῃ Πανοσταφιδικὸν Συνέδριον διὰ τὴν μελέτην τοῦ ὅλου ζητήματος.

Ἡ ἑωρᾶ ἀπόφασιν τοῦ Συνεδρίου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δεχθῇ ἀναβολὰς και μέσας λύσεις και δὲ κ. Μιχόπουλος ἠναγκάσθη νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲ παρακολούθησῃ τὸ Συνέδριον μόνον ὡς ἀκροατής.

Γίνεται δικαικὴ διάτῃ 3ην μ.μ. — **Μετὰ μεσημερίαν**

Τὸ ἀπόγευμα ἐκτελεσθῆν ἡ συνεδρίασις.

Προτάσει τοῦ κ. Γ. Ἀργυρίτης Πύργου τὸ Συνέδριον ἐπίσης Ι λεπτοὶ σιγῆν εἰς ἐνδεῖξιν εὐλαβίας ἀπὸς τὴν μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος ἀγωνιστοῦ Λούλη Τοικλητήρα Ὁ Πρόεδρος κ. Στάγκος ἐξήτησῃ και τοῦ ἐδόθη ἀπόλυτος προτοβουλίαν κατὰ τὰς οὐζητήσεως και πραγματικὰ διετηρήθη, ἐξοφάλλισας τὴν τάξιν.

Ὁρίζεται ὡς θέμα ἡ ἐξονόχισις τοῦ Σταφιδικοῦ ζήτηματος ὡς ἐν σπουδῶν πρὸς αὐτὸ ζήτημάτων και λήγειν ἀποφάσεως.

Πρώτος ὠμίλησεν δὲ κ. Λουπινάς ὡς και χθὲς ἀνεφύρομεν και καταφερόθη κατὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ ΑΣΟ και ἐναντίον τοῦ Κράτους τὸ ὅποιον οὐδέποτε ἐνδιαφερόθηπραγματικῶς. Προτείνει γ' ἀξήθη ἢ δυναμικότης τοῦ ΑΣΟ ἵνα δυνήθη και δόσῃ τιμὰς ἐφέτος 3500 δραχ. διὰ τῶν κάτωθι:

- 1) Κατάργησιν ἐγγυῶν φορολογίας.
- 2) Ἀναπροσαρμογὴν τῆς τιμῆς τῆς σταφίδος τῆς διατιθεμένης δι' οἰκονομικοποίησιν εἰς τὴν πρὸ θέσεως ἀγοραποικηζῆσιν τῆς δραχμῆς ἐξοφάλλισσα οὕτω τιμὴν 2.500.
- 3) Ἐλάττωσιν εἰς τὸ ἡμῶν γαῖλων και κομίστην.
- 4) Ἀπαγόρευσις παραγωγῆς οἰκονομικῆς ἀπὸ οἰκονομῆτος ἄλλο εἶδος διατιθεμένων οὕτω ἐπὶ πλέον 20 ἑκατ. σταφίδος.
- 5) Μείωσιν ἐξόδων διοικήσεως ΑΣΟ.
- 6) Κατάργησιν ἐξομωτικῆς εἰσ-

αἰθουσα ἱκανοῦται ἀπὸ τὰ χειροροτήματα, δίδει δὲ κ. Κουρτολαμπᾶς θεωρεῖται ὁ ποῖος ζωηρότερος και ἀριστέρος.

Πραγματικῶς οὗτος ὠμίλησῃ μετὰ πολλῶν καυσικῶν λόγων ἐναντίον τοῦ Κεφαλαίου και τῶν ἐκείστοτε ἰθυνόντων πάντοτε ἐκμεταλλεύοντων τὸν ἐργαζόμενον λαὸν και μετὰ καλῆν ἀπόδοσιν τῶν ἐννοῶν τοῦ λέγει: Σαράντα νέετις χρόνια παλεύομε γιὰ τὸ Σταφιδικὸν ζήτημα Δημοσιοροῦνται: Συνέδρια και καταλήγουσιν πάλιν ἐπὶ Συνέδρια γιὰτι δὲν ἀποφασίζονται καὶ δὲν ἀγωνίστηκαν ποτὴ νὰ τὸ ἐπιτύχουν οἱ παραγωγοί. Ὅλοι δὲ ἐξουσιοδοτοῦνται ἐπὶ Συνέδρια γίνονται φωνάδες και μόνον μία φορὰ καὶ γένηται πραγματικῶς ἐπὶ ἡρωικῆ βαρβαρότητα ἐπὶ τὸν ἀειμνηστον Παναστασιόν.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ κεφαλαίου Πανοσταφιδικῶν, Βουλοκόπων, Χαείλων και λοιποῖ μὲς κἀνεὶ τὸ Σταφιδικὴ Τραπέζα ἀπὸς αὐτὴν χροστίσεως δὲν ἀπέσει χωρὶς νὰ μὲς κἀνῃ τίποτα, οὐδέθησαν νὰ μὲς φέρον ἄλλο σύστημα ποῦ μὲς ὑποσχέθησαν δὲ τὰ μὲς ὅσῃ, τὴν Ἐννια, ἄλλο μὲς οὐ κλεισμένα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἴδια πρόσωπα ἄλλο μετὰ ἄλλο μετὸν ἐκμεταλλεύσεως τῶν παραγωγῶν μετὰ τὴν τριτοβάθμιον ὀργάνωσιν παρακαλῶν κυβερνητικῶν Ὅλοι αὐτοὶ ἢ βιομηχανία: Βάχοι ἀσχερῆς θῶς τῶν διγίων και Ὁργανισμοὶ μετὰ τῆς κοινοπραξίας ἐργῶν τῆς ἡλιθιότητος τοῦ Σιμωνιδῆ και Κρίστου εἶναι αἱ ἴδιοι ἄνθρωποι ποῦ κινεῖται και ποῦ τοῦ: πᾶντες νὰ κλέβουν και ἀλλάζουσιν σύστημα κατὰ φορὰ προσεταιυμένοντες τὸ νόμο. Εἶτε νομοποιοῦσιν ἡμεῖς και ἐφαρμόζουσιν τὸ διατάξει και βασιλεύουσιν και ἐισχῶς μου ἢ ἀμάθεια τοῦ λαοῦ. Καμὰ μὲς βέτησι δὲν διαφερόθημε γιὰτι δὲν ἐνώσεως τῆ δύναμις μας (ζῶν καὶ χειροροτήματα).

Ὁμιλεῖ κατόπιν γιὰ τὴν ζῆμιὰ τῶν παραγωγῶν ἀπὸ τὸ νοσοῦσισμ και τὸ συναλλαγμῶν παρακρήματα.

Ὑποστηρίζει τὴν κατάργησιν τῶν Συνεταιρισμῶν γιὰτι δὲν μπορεῖ νὰ προδεύσουν ἐπὶ σημερινῆ κατάστασι τῶν ἐπιτηδείων, φέρει ὡς παράδειγμα τῶν ἑνωσιν Καλαμῶν 72 Συνεταιρισμῶν (Χ. Τερζάκης) ποῦ σημερον βρῖσκεται ἐπὶ διάλουσιν φθᾶν ἐπὶ τὸ Σταφιδικὸν ζήτημα. Πέγει τιμὴ ἐξομωτικῶ 36 σελήνια, ἦτοι τιμὴν κατὰ χιλιόλιτρον δρ. 9.000. Ἀν' αὐτὴ πέρουν οἱ παραγωγοὶ μόνον 3000 και νὰ νάλουσι τὰ ὅλοισμα εἰς φέρους και...

Η περιγραφή της συζήτησης στο συνέδριο από την εφημερίδα «Πατρίς» του Πύργου (31/7/1935)

τημα. Δημιουργούνται συνέδρια και καταλήγουν πάλι σε συνέδρια γιατί όταν αποφασίζουμε κάτι δεν αγωνίστηκαν ποτέ να το επιτύχουν οι παραγωγοί. Όλοι όσοι εξουσιοδοτούνται στα συνέδρια γίνονται φυγάδες και μόνον μια φορά κινήθηκαν πραγματικά στην ηρωική Βαρβάσαινα υπό τον αείμνηστος Παπαστασινόν.

Οι άνθρωποι του κεφαλαίου Πεσματζόγλου, Βουρλούμης, Χαρίλαος και λοιποί μας κάνανε τη Σταφιδική Τράπεζα αφού αυτή χρεωκόπησε απ' αυτούς χωρίς να μας κάνει τίποτε, σκέφτηκαν να μας φέρουν άλλο σύστημα που μας υποσχέθηκαν ότι θα μας σώσει, την Ενιαία, άλλο μέσο κλεψιάς, αλλά από τα ίδια πρόσωπα όμως μετά άλλο μέσον εκμεταλλεύσεως των παραγωγών με την τριτοβάθμιο!!!! Οργάνωσι παρακλάδι κυβερνητικό. Όλη αυτή η βιομηχανία "Βάκχος" αισχρός θεός των οργίων και Οργανισμός με τις κοινοπραξίες έργων της ηλιθιότητας του Σιμωνίδη και κράτος είναι οι ίδιοι άνθρωποι που κινούνται και που τους πιάνεις να κλέβουν και να αλλάζουν συστήματα προστατευόμενοι κάθε φορά από το νόμο. Είναι νομιμοποιημένοι ληστές και εφαρμόζουν το "διαίρει και βασιλεύε" και "ισχύς μου η αμάθεια του λαού". Καμμία κυβέρνηση δεν διαφέρθηκε γιατί δεν ένοιωσε τη δύναμή μας (ζωηρά χειροκροτήματα). Ομιλεί κατόπιν για την ζημιά των παραγωγών από το κοινότυπο και το συναλλαγματικό παρακράτημα. Υποστηρίζει την κατάργηση των συνεταιρισμών γιατί δεν μπορεί να προοδεύσουν στη σημερινή κατάσταση των επιτήδειων, φέρει ως παράδειγμα την Ένωση Καλαμών 72 συνεταιρισμών (Χ. Τερζάκης) που σήμερα βρίσκεται σε διάλυση. Φθάνει στο σταφιδικό ζήτημα. Παίρνει τιμή εξωτερικού 36 σελήνια, ήτοι τιμήν κατά χιλιόλιτρον 9.000 δραχμές. Απ' αυτή παίρνουν οι παραγωγοί μόνον 3.000 δραχμές και αναλύει τα υπόλοιπα εις φόρους και λοιπά τα οποία χάνουν οι παραγωγοί. Λέγει: Μεις όταν πουλάμε τη σταφίδα μας στο εξωτερικό 25 δραχμές την οκά, παίρνουμε μόνον 7,50 χάνουμε δηλαδή 17,50 την οκάν, όταν πάλι μας πουλάνε οι ξένοι π. χ. Ζάχαρη με 5 δραχμές την οκάν

(εκτός δασμού) μεις την αγοράζουμε 25, και στη μια και στην άλλη περίπτωση μεις τα πληρώνουμε. Οινόπνευμα η χιλιάδα η σταφίδα βγάζει 133 κιλά αν και καθηγητής του πανεπιστημίου υποστηρίζει 145 και πιάνει η χιλιάδα 11.000 δραχμές. Γιατί οι παραγωγοί παίρνουν μόνο 1.100. Προτείνει:

- Από τις καταθέσεις των προσώπων να διαθέσει το κράτος 500.000.000 όσα χρειάζονται για τη ρύθμιση του σταφιδικού ζητήματος
- Να καταργηθεί ο ΑΣΟ προτιμωμένου του ελευθέρου εμπορίου
- Να καταργηθεί κάθε φορολογία, εισφορά και παρακράτημα
- Διάλυσις του τραστ των βιομηχανών, ελεύθερη απόσταξις
- Να εκλεγεί πολυμελής Σταφιδική Επιτροπή του Συνεδρίου και αυτή να εκλέξη εκτελεστική επιτροπήν και να αναλάβουν την σύστασι τοπικών επιτροπών στα διάφορα μέρη και όταν πρόκειται να διεκδικήσουν κάτι να κινητοποιούνται όλοι με ζωηρότητα χωρίς κανένα συμβιβασμό, δίνοντες από τώρα τον λόγον της τιμής μας.

Α. Τσουκαλάς συνεταιρισμού Αρμενίων Κυπριασίας: Κατηγορεί τον συμπατριώτην του Κόκκοζαν σύμβουλος ΑΣΟ όστις δια να πάρη, ως είναι γνωστόν, την εκλογή τους έταξε πολλά και διώρισε όλους τους συγγενείς του. Παρακαλεί να ζητηθή και η αεροπληξία όπου προβάλλεται η περιφέρειά του από θεομηνία.

Επειδή το συνέδριο ευρίσκετο εις το πέρας των εργασιών του εθεωρήθη περιττόν να συνεχίσουν και άλλοι αγορηταί, εζητήθη όμως από τους συντέδρους όπως ανέλθη εις το βήμα ο κ. Βρεττός Μιχόπουλος και εκθέσει τας απόψεις του.

Βρ. Μιχόπουλος: Αν και παρητήθη του λόγου, λέγει, ανακαλώ την απόφασίν μου και θα μιλήσω.

το συνέδριον δύο απόψεις επεκράτησαν, των μη ζητούντων κατάργηση όλων και των συντηρητικών. Συνιστώ και οι δύο μερίδες να κάμουν αβαρίαν εις τας απόψεις των και να συμφωνήσουν διότι πραγματικά ένα σκοπό

ακολουθούν. Προτείνει προσωρινώς να αναλάβη το κράτος την ρύθμισιν των τιμών και να στραφή σε βελτίωσιν ποιότητος με αναδενδράδας και σε άνοιγμα των αγορών του εξωτερικού. Να αρχίση μειούμενον το παρακράτημα από εφέτος 5-10% κατ' έτος καταλήγον εις την κατάργησιν. Να αναγνωρισθή ότι τα τελευταία έτη οι Ηλείοι υπέστησαν πολλές θεομηνίας και να ζητηθή να μετατραπούν εις μακροπρόθεσμα τα δάνεια και άτοκα. Να επιστραφεί από την Τράπεζαν Αθηνών το υπόλοιπον δανείου εκριζώσεως και να διατεθή δια την βελτίωσιν της ποιότητος. Και τέλος να κινηθούν οι παραγωγοί δια την επίτευξιν των σκοπών των.

Π. Κουβελιώτης Πυλίας: Συμφωνεί με τους υποστηρίξαντες την κατάργησιν του ΑΣΟ και την κατάργησιν όλων των βαρών με μια ζωηρά και συστηματική κίνησι από επιτροπάς σε όλα τα μέρη και επί πλέον να ζητηθή σύνταξις δια τας οικογενείας των παθόντων εξ των περυσίων γεγονότων Αιγίου.

Α. Πουλόπουλος Πύλου: Ασχολείται κυρίως με το ζήτημα της ποιότητος και συνιστά εν είδος υποστέγου εφευρέσεως ιδιικής του και το οποίον εδέχθη ο ΑΣΟ αλλά τέτοια ήταν η βία των συνόδων ώρα 1 μεταμεσονύκτιον που δυστυχώς ουδείς τον επρόσεξε γιατί ήθελαν με την ρητοριάν των αδιαλλάκτων και την σιωπή των συντηρητικών να βγη αμέσως ψήφισμα. Οι τελευταίοι ήταν αδύνατον εις την ατμόσφαιραν αυτήν να ομιλήσουν και δ' αυτό ο Πρόεδρος κατώρθωσε να πείσει το συνέδριο ότι η προτεινόμενη επιτροπή δια την σύνταξιν του ψηφίσματος δεν είναι δυνατόν απόψε να λάβει βεβιασμένα αποφάσεις και το συνέδριον διέκοψε δια την επομένην τας εργασίας του.

Την επομένην και κατόπιν πλείστων όσων θορύβων εξελέγη η επιτροπή δια την σύνταξιν του ψηφίσματος αποτελουμένη εκ 10 αντιπροσώπων: Αντ. Στάγκου Γαστούνης, Γ. Αργυράκη Πύργου, Γ. Μυτά Αμαλιάδος, Αθ. Κανελλοπούλου Κρεστένων. Γ. Κορωναίου Γαργαλιάνων, Θ. Κορμά Μεσσήνης και Χ. Κουβελιώτη, Ζ. Κουρέτα, Σ. Διακουμογιαννόπουλου και

Αναστ. Κουλαμπά Πυλίας.

Η Επιτροπή απεσύρθη εις χωριστήν αίθουσαν και το συνέδριον ανέμενε μετ' αγωνίας τας τεϊκάς αποφάσεις του, διότι και οι περισσότεροι διέβλεπον διάσπασιν μεταξύ των.

Ενώπιον της Επιτροπής ο κ. Κανελλόπουλος Κρεσταίων έθεσεν υπ' όψιν ψήφισμα των αντιπροσώπων Ολυμπίας αναπτύξας και προφορικώς τας απόψεις των και ότι δεν πρέπει η επιτροπή να διαφωνήσῃ αφού από μια ιδέα όλοι εμπνέονται.

Το ψήφισμα εστρέφετο υπέρ της ενιαίας διαχειρίσεως, εις τον καθορισμόν τιμής 3.500 επιτυχανομένης με μειώσεις βαρών σταφίδος τας οποίας υπεδείκνυον και διαρρύθμισιν αγροτικών χρεών. Επίσης ότι δεν συμφωνούν με την κατάργησιν των συνεταιριστικών οργανώσεων ως μόνα μέσα μορφώσεως των παραγωγών και ότι αι ιδεολογικά οργανώσεις ως των Κρεσταίων πάντοτε ωμίλησαν αληθινά για τον ΑΣΟ κλπ. οργανισμούς και ότι και σήμερα οι εκλέκτορες αυτής Γ. Μπουλαλάς και Α. Πρόνιος έχουν επίγνωσιν της αποστολής των ως είχε γνωστοποιηθή εις το συνέδριον Ζωρος αγόρευσις του κ. Μπουλαλά εις την συνέλευσιν του ΑΣΟ εις Καλάμας.

Εις τας απόψεις αυτάς συνεφώνησαν οι κ. κ. Α. Στάγκος. Γ. Μυτάς, Γ. Αργυράκης και Γ. Κορωναίος. Οι υπόλοιποι διεφώνησαν και εν τέλει κατόπιν μακράς διαλογικής συζητήσεως διαρκεσάσης μίαν ώραν περίπου η Επιτροπή έχουσα εις την συνεδρίασίν της και τον κ. Λουπινάν παρουσιάσθη στην έδρα και ο πρόεδρος ανέγνωσε το ψήφισμα και το οποίον εγένετο δεκτόν από το συνέδριον μετ' ενθουσιασμού χωρίς ουδείς εντελώς να διαφωνήσῃ και το οποίον ψηφισμα υπογραφέν παρά της Επιτροπής εδόθη εις το τηλεγραφεϊόν»⁽²²⁾.

«ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ» ΓΙΑ ΤΟ «ΘΑΡΡΟΣ»

Αναλυτικό ρεπορτάζ φιλοξενεί ακόμη και το "Θάρρος" με την εκτενή δημοσίευση των πρακτικών, ενώ εισαγωγικά επιβεβαιώνει τις καταγγελίες του "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ" για προσπάθειες

ματαίωσης και υπονόμησης του συνεδρίου το οποίο χαρακτηρίζει επιτυχημένο:

«Προσπάθειαι τώσων εβδομάδων, επίμονα κηρύγματα, εκστρατεία του τύπου, του αισθανομένου και εννοούντος να επιτελέση εν παντί κοινωνικών ζητήματι τον αληθινόν αυτού προορισμόν, έσχον προχθές εις τους Γαργαλιάνους την πλέον ικανοποιητικήν δικαίωσιν. Πρόκειται περί του Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων, το οποίο συνήλθε προχθές και το οποίον, κατά το στάδιον της προπαρασκευής του και μέχρι της ημέρας της οργανώσεώς του ακόμη, συνήντησε την πλέον συστηματικήν, αποκάλυπτον και μεθοδικώς ασκουμένων αντιδρασιων από μέρους ανθρώπων εκόντων προφανώς συμφέροντα αντίθετα προς τα συμφέροντα των σταφιδοπαραγωγών, τα οποία εκαλείτο να προστατεύσει το Συνέδριον τούτο. Και την παρα-

μονήν ακόμη του συνεδρίου, ο κ. Ν. Δελγιάννης, Διευθυντής της μιας των Ενώσεων Συνεταρισμών Γαργαλιάνων εκυκλοφόρησε εις την κωμόπολιν αυτήν και τα γύρω χωρία προκήρυξιν παρωτρύνουσα του σταφιδοπαραγωγούς να μη μετάσχουν των εργασιών του Συνεδρίου, διότι δήθεν τούτο δεν είχε προπαρασκευασθεί καλώς και δεν θα εξεπροσώπει την θέλπισιν του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου. Παρά τας αντιδράσεις όμως ταύτας και τας εκτοξευθείσας πανταχόθεν και προς όλας τας κατευθύνσεις, τερατώδεις φήμας ως προς την ποιότητα των οργανώσεων του Συνεδρίου, ο σταφιδικός κόσμος της Μεσσηνίας και Ηλείας έσπευσε αθρόως να παρακολουθήση το Συνέδριον και να διατρανώση κατ' αυτό τον πόνον του διά το κατάντημα του μοναδικού προϊόντος του»⁽²³⁾.

ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Με το Πανσταφιδικό Συνέδριο των Γαργαλιάνων ασχολήθηκαν αθηναϊκές και πατρινές εφημερίδες με μικρότερα ή μεγαλύτερα περιγραφικά κείμενα, άλλες αναφέροντας ότι η διεξαγωγή του ήταν ήρεμη και άλλες ότι υπήρξαν αντεγκλήσεις.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το δημοσίευμα της εφημερίδας “Ακρόπολις” η οποία γράφει ότι παρόλο που αυτό οργανώθηκε από “αδιάλλακτους” παρουσίασε ενδιαφέρον. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στο ρεπορτάζ αναφέρεται ότι η πολιτική των χαμηλών τιμών για τις σταφίδες παρέσυρε και τις τιμές της ανώτερης με αποτέλεσμα να την πληρώσουν και οι παραγωγοί τη Βόρειας Πελοποννήσου:

«Πολλοί δεν θήλψαν να αποδώσουν σημασία εις την συγκέντρωσιν αυτήν, διότι συνεκροτήθη με την πρωτοβουλίαν αδιάλλακτων αγροτικών στοιχείων και εστερήθη της επισήμου συμμετοχής των συνεταιρισμών, οι οποίοι λόγω της εξαιρετικής αναπτύξεως του συνεταιριστικού πνεύματος εις την επαρχίαν Τριφυλίας, είναι φυσικόν να έχουν την πρώτην γνώμην εις το σταφιδικόν ζήτημα. Τους συνέδρους των Γαργαλιάνων υπέδειξαν οι παραγωγοί απ’ ευθείας – ανά δέκα έναν αντιπρόσωπον – δι’ εγγράφων πληρεξουσίων. Ούτως, η συγκέντρωσις που έγινε χθες εις τους Γαργαλιάνους, αν και δεν ήτο γενική, δεν εστερείτο ενδιαφέροντος και σταφιδικής χρησιμότητος. Τούτο δε διότι πρόγραμμα και συμπέρασμα ήτο να αναγνωρισθῆ και βροντοφωνηθῆ μια μεγίστη αλήθεια: Οτι μετά την εφετεινήν καταστροφὴν της ελαιοπαραγωγῆς ἐξ ανθοροίας και δάκου και μετά την ἐλάττωσιν της παραγωγῆς, λόγω του θερμού βορρά, που της κατέστρεψε το 50%, ένας και μοναδικός τρόπος υπάρχει για να φάνε ψωμί τον ερχόμενον χειμῶνα οι σταφιδοπαραγωγοί: Να πάρουν τιμάς πλεονασμάτων το ολιγότερον

3.500 δραχμάς το χιλιόλιτρον. Διότι και μια ακόμη φωνή έχει συντελέσει εις την ευόδωσιν του αγώνος εις τον οποίον αποδύονται εφέτος οι Μεσσήνιοι, Ηλείοι, Ζακύνθιοι, Κεφαλλήνες καθώς και ὅλοι οι υγιῶς κατανοούντες το συμφέρον τους Αιγίεις, Πατρινοί και Κορίνθιοι σταφιδοπαραγωγοί δια να μὴν επαναληφθῆ η περυσινή ἀδικία, η οποία ἐκτός των κατωτέρων ποιοτήτων παρέσυρε και τας τιμάς των εξαγωγῶν εις χαμηλότατα ἐπίπεδα και ἔκαυσε τα δάκτυλα των ἐκ τούτων θιασωτῶν των μικρῶν ὀρίων τιμῶν»⁽²⁴⁾.

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ

Στο ψήφισμα του συνεδρίου αναφέρονται τα εξής: «Σήμερον την 28ην και 29ην Ιουλίου 1935 συνελθόν το σταφιδικόν συνέδριον Γαργαλιάνων εξέτασεν εν πλάτει το σταφιδικόν ζήτημα και ἐξ ὅλων των πλευρῶν ψηφίζει:

1. Καθορισμὸν τιμῆς πλεονασμάτων κατώτατον ὄριον δραχμῆς 3.600

2. Ἀμεσον παραλαβὴν πλεονασμάτων και ἄμεσον καταβολὴν δελτίων κατὰ την εξαγοράν.

3. Προσαρμογὴν της τιμῆς των πωλουμένων πλεονασμάτων εις την οἰνοπνευματοποιίαν ἐπὶ τη βάσει της σημερινῆς ἀξίας της δραχμῆς ασφαλιζομένης εις την σημερινὴν τιμὴν δραχμῆς 2.500.

4. Ἐλάττωσιν ασφαλιστικῆς εἰσφοράς.

5. Ἀμεσον μείωσιν ἐξόδων διαχειρίσεως ΑΣΟ.

6. Κατάργησιν ἐγγείου φορολογίας και συναλλαγματικῆς παρακρατήματος.

7. Διάλυσιν τραστ ατμοπλοϊκῶν εταιρειῶν προς ἐκπτώσιν των ναύλων της μεταφοράς της σταφίδος εις το ἐξωτερικόν.

8. Κατάργησιν κάθε νόμου περιφρουρήσεως οἰνοπνευματοβιομηχανίας.

9. Ἐλευθέραν πώλησιν σταφίδος, ἀπόσταξιν

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

**ΠΟΛΛΟΙ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΕΖΗΤΗΣΑΝ
ΝΑ ΚΑΤΑΡΓΗΘΗ Ο Α.Σ.Ο. ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΜΑ**

Ο ΑΓΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ (Ταχ)κώς του άπεσταλμένου μας).— Ήρξατο σήμερον ένταύθα τό συνέδριον τών σταφιδο παραγωγών τών νομών Μεσσηνίας και Ήλείας. Παρά δε τήν διοργανωθεϊσαν υπό τών περί τόν Α.Σ.Ο. κύκλων αντίδρασιν και' αύτοθ, τούτο επέτυχε να συγκεντρώση πληθος άντιπροσώπων σταφιδοπα

Μετά τούς λόγους τού του εξέλεγει επίτιμος πρόεδρος ο κ. Λουπινάς, και τηρήσθη δε τό προεδρείον από τούς κ. κ. Μητάν, Άργυράκη, Στάγγον τής Ήλείας, Άθαν, Κοσμόπουλον, Π. Γραμπάν και Γ. Δάλλαν τής Έπαρχίας Καλαμών, Μπερήν, Παπα μικρούζην, Κουρέταν τής Πυλίας, Κορμάν, Δημαράν,

και τών μετριασμών τών λοιπών τοιούτων κ. ά. Παρομοίως άπόψεις άναπτύσσουσι και οι Χρ. Κουβελιάτης (Καπλανίου), Διακουμογιαννόπουλος (Κυνηγού), Π. Κουβελιάτης (Πυλίας), Τσιονόπουλος (Μπαμπάσσαινας) κλπ ένώ άλλοι ρήτορες τάσσονται υπέρμε τρισπαθεστέρων άπόψεων. Περί τό μεσονύκτιον καταρτιζομένου του ψηφίσματος έπήλθεν διάστασις μεταξύ τών όριστεριζόντων άντιπροσώπων και τών συντηρητικών τοιούτων.

Τό έκλεγέν προεδρείον του Σταφιδικού συνεδρίου Γαργαλιάνων εις τό έπολεον διαφορο ρήτορες άπεκάλυψαν τάς σικνδαλώδεις κομματικές επιδιώξεις τής κυβερνήσεως προς διασπάσειν του χρέματες του Α. Σ. Ο.

ραγωγών και τών όργανών αυτών. Περί τάς διακοσίας τοιαύται όργανώσις έξεπροσωποίθησαν δι

Στρατηγόπουλον τής Μεσσηνίας, Δρακόπουλον, Κομπορόζον, Καρτάλαν τής Όλυμπίας, Γερμανόν, Τερ

τότων μεν όποστηρίζοντα την διατήρησιν του ΑΣΟ και του παρακρατήματος, έκείνων δε τούναντιον. Συνεπεία τούτου έν μέσω

«Πολλοί σταφιδοπαραγωγοί εξήτησαν να καταργηθή ο ΑΣΟ και το παρακράτημα» («Ημερήσιος Κήρυξ» 30/7/1935)

και βιομηχανοποίησης ταύτης άνευ περιορισμών.

10. Ακύρωσιν τοκογλυφικών χρεών, χρεωστασίων άλλων χρεών και κατάργησιν τόκων.

11. Ενίσχυσιν Αγροτικής Τραπεζής διά των καταθέσεων των νομικών προσώπων και κληροδοτημάτων και υποχρέωσιν αυτής προς χορήγησιν μακροπρόθεσμων καλλιεργητικών δανείων επαρκών εις τους αγρότας με τόκον 6%.

12. Κατάργησιν υφισταμένου δασμού των εκ του εξωτερικού εισαγομένων λιπασμάτων και αμερόληπτον χορήγησιν τούτων εκ μέρους της Αγροτικής Τραπεζής.

13. Κατάργησιν δασμού τσίγκου, σύρματος και λοιπών ειδών χρησιμοποιουμένων διά την καλύτερευσιν της σταφίδος.

14. Να καθορισθούν λιμένες εις όλας τας σταφιδικές περιφέρειας (Μεθώνην, Πεταλίδιον, Καντιάνικα, Μάραθον, Κυπαρισσίαν, Κατάκωλον, Κυλλήνην, Πύλον κλπ.) προς άρσιν των βαρών μεταφερομένου σταφιδοκάρπου εις Πάτρας προς όφελος παραγωγής και καταναλώσεως.

15. Να ενισχυθούν οι κατεστρεμμένοι εκ θεομηνιών παραγωγοί.

16. Διορισμόν γεωπόνων εις εκάστην γεωργικήν περιφέρειαν προς παρακολούθησιν και καθοδήγησιν των παραγωγών.

17. Το υπόλοιπον δανείου εκριζώσεως να διατεθή διά την βελτίωσιν της ποιότητος της σταφίδος.

18. Το συνέδριον διαπιστώνει την αποτυχίαν του ΑΣΟ προς την διαρρύθμισιν του σταφιδικού ζητήματος και των καταστρεπτικών επιδράσεων των δελτίων παρακρατήσεως, εξετάεται την εντός έτους αντικατάστασιν τούτων διά συστήματος συγχρονισμένου εξευρεθησομένου εν ενιαίω πανσταφιδικών συνεδρίω και εκτός παντός στοιχείου έχοντος αντιτιθέμενα συμφέροντα προς την σταφιδοπαραγωγήν.

Ο πρόεδρος Α. Στάγκος

(Η επιτροπή)⁽²⁵⁾.

Η τελευταία παράγραφος αποτελεί έναν συμβιβασμό ανάμεσα στις διαφορετικές απόψεις σχετικά με την τύχη του ΑΣΟ και του παρακρατήματος, διαπιστώνει ότι αποτελούν απο-

τυχημένες λύσεις και θέτει το ζήτημα της ριζικής αναμόρφωσης του συστήματος διαχείρισης μέσα από λύσεις που θα βρεθούν σε ενιαίο συνέδριο των παραγωγών. Με τον τρόπο αυτό “ρίχνονται γέφυρες” προς όλες τις κατευθύνσεις. Το συνέδριο εξέλεξε και όργανα για τη συνέχιση των ενεργειών: «Απεφασίσθη ο καταρτισμός κεντρικής σταφιδικής επιτροπής εκ 13 αντιπροσώπων Πυλίας, 3 Μεσσηνίας, 3 Καλαμών, 17 Τριφυλίας, 7 Ολυμπίας και 10 Ηλείας, ήτις θ’ αναλάβη τον καταρτισμόν τοπικών σταφιδικών επιτροπών εις διάφορα σταφιδοπαραγωγικά μέρη. Ομοίως κατηρτίσθη εκτελεστική σταφιδική επιτροπή εκ των Κουλαμπά αντιπροσώπου Πυλίας, Κορμά Μεσσηνίας, Λουπινά και Τερζάκη Ηλείας, Μιχόπουλου Ηλείας και Πεπέ Ολυμπίας, η οποία ανέλαβε την συνέχισιν του αγώνος και θα λογοδοτήσει εν καιρώ προς την κεντρικήν σταφιδικήν επιτροπήν»⁽²⁶⁾. Η εκπροσώπηση των επαρχιών αριθμητικά φαίνεται να σχετίζεται με τον αριθμό αντιπροσώπων οι οποίοι προέρχονταν από την κάθε μια. Και όπως δείχνουν οι αριθμοί, η μεγάλη κινητοποίηση γίνεται κατά μήκος του δυτικού άξονα (Πυλία, Τριφυλία, Ολυμπία, Πύργος). Με την απόφαση του συνεδρίου δόθηκε 10ημερη προθεσμία για την αποδοχή των αιτημάτων από τους αρμόδιους υπουργούς, μετά την παρέλευση της οποίας οι παραγωγοί θα αποφασίσουν για τη συνέχιση (27). Η συμμετοχή στο συνέδριο ήταν μεγάλη αλλά οι εκτιμήσεις για τον αριθμό των συνέδρων στα διάφορα δημοσιεύματα των αθηναϊκών εφημερίδων ποικίλλουν από 150 μέχρι και υπερδιπλάσιους τον αριθμό. Από τα ρεπορτάζ προκύπτει πως δεν συμμετείχαν από τη Βόρεια Πελοπόννησο ούτε οι παραγωγοί της Κορινθίας που είχαν αρχικά ενδιαφερθεί, γεγονός που υποδηλώνει την αντιπαλότητα και την καχυποψία σχετικά με τα ζητήματα διαχείρισης της σταφίδας. Πρέπει να σημειωθεί ακόμη ότι το συνέδριο που έγινε στο καφενείο “Αττικόν” (28) στην κεντρική πλατεία Γαργαλιάνων «ετήρησε τριών λεπτών σιγήν εις μνήμην του αυτοκτονήσαντος αγροτικού βουλευτού Λούλη Τσικλητήρα»⁽²⁹⁾.

ΜΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕ ΠΟΛΛΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Για το συνέδριο των Γαργαλιάνων ο Κώστας Αυγίτας που το παρακολούθησε ως απεσταλμένος στο “ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ” και ο οποίος ουσιαστικά έπαιζε και καθοδηγητικό ρόλο (πολιτικά τουλάχιστον) στα αγροτικά ζητήματα, κάνει μια πολύ ενδιαφέρουσα παρουσίαση για το θέμα στην Κομμουνιστική Επιθεώρηση⁽³⁰⁾ που κυκλοφόρησε αμέσως μετά. Το ενδιαφέρον έγκειται στο γεγονός ότι μέσα από την «κομματική ματιά» του συντάκτη, αναδεικνύονται ορισμένα σημαντικά στοιχεία για το συνέδριο:

«Στις 28 Ιούλη συνήλθε στους Γαργαλιάνους Πελοποννήσου το Σταφιδικό Συνέδριο. Πήραν μέρος σ’ αυτό περίπου 250 αντιπρόσωποι. Από αυτούς ήταν: α) 7 αντιπρόσωποι από 5 Ενώσεις Συνεταιρισμών (Γαργαλιάνων-Τριφυλίας, Πυλίας, Κυπαρισσίας, Κρεσταίων και Γαστούνης) β) 91 αντιπρόσωποι από 55 Γεωργικούς Συνεταιρισμούς (1 Αμαλιάδας, 9 Συνεταιρισμών Ν. Ηλείας, 40 του Ν. Μεσσηνίας και 4-5 κτηματικών συλλόγων) γ) 20 αντιπρόσωποι από 16 Κοινότητες (Μεσσηνίας) και δ) οι υπόλοιποι αντιπρόσωποι βγήκαν από συγκεντρώσεις ή με μαζικές υπογραφές σταφιδοπαραγωγών.

Γενικά αντιπροσωπεύθηκαν πάνω από 120 σταφιδοπαραγωγικά χωριά. Όπως βλέπουμε όλοι μας στους Γαργαλιάνους συνήλθε ένα μαζικό Συνέδριο των σταφιδοπαραγωγών, που είχε μεγάλη επιτυχία. Η σημασία του είναι πιο μεγάλη αν πάρουμε υπ’ όψει πως αυτό έγινε στην Πελοπόννησο όπου οι δυνάμεις μας είναι πολύ λίγες ιδιαίτερα στα χωριά, σε σύγκριση με τη Θεσσαλία, Μακεδονία κλπ.

Από μια τέτοια μαζική κινητοποίηση και συμμετοχή των αγροτών από τα κάτω θα έχουμε μεγάλα ωφελήματα αν βγάλουμε τα αναγκαία διδάγματα.

Η πείρα μας θα εξοπλισθεί πιο πολύ εφόσον ξέρουμε ότι η πρωτοβουλία της οργάνωσης του Συνεδρίου πάρθηκε απ’ το κόμμα μας.

I. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Στην αρχή, πριν ενάμιση μήνα έγινε στους Γαργαλιάνους μια σύσκεψη 70 σταφιδοπαραγωγών που έβγαλε μια Σταφιδική Επιτροπή Αγώνος. Η Επιτροπή αυτή σε σύσκεψη μαζί με αντιπροσώπους ωρισμένων Συνεταιρισμών Πυλίας, έβγαλε μια Οργανωτική Επιτροπή για την οργάνωση του Σταφιδικού Συνεδρίου, με βάση τα άμεσα αιτήματα των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών και την κατάργηση του ΑΣΟ.

Η Οργανωτική Επιτροπή έκανε κατανομή δουλειάς και 1) έστειλε αντιπροσώπους στα χωριά, εφοδιασμένους με πληρεξουσία της, για να κάνουν συγκεντρώσεις από τις οποίες να βγουν αντιπρόσωποι για το συνέδριο 2) Δημοσίευσε πρόσκληση στις τοπικές και αθηναϊκές εφημερίδες με τι ρεπορτάζ καλούσε τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς και τις Κοινότητες να στείλουν αντιπροσώπους καθώς και γενικά στους σταφιδοπαραγωγούς σε κάθε χωριό να εκλέξουν αντιπροσώπους από συγκεντρώσεις.

II. ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ-ΕΜΠΟΔΙΑ-ΕΧΘΡΟΙ

Από τις πρώτες μέρες ακόμα η Οργανωτική Επιτροπή και οι αντιπρόσωποί της συνάντησαν τη λυσσώδη αντίδραση κατά κύριο λόγο των προέδρων ωρισμένων Ενώσεων Συνεταιρισμών (Τριφυλίας, Πυλίας) καθώς και διαφόρων Συνεταιρισμών και Κοινοτήτων.

Οι κύριοι αυτοί (όργανα του Αυτόνομου Σταφιδικού Οργανισμού – ΑΣΟ, της Αγροτικής Τράπεζας, της Εταιρείας Οίνων και Οινοπνευμάτων, Λιπασμάτων και σταφιδεμπόρων) μαζί με τους επόπτες συνεταιρισμών προσπάθησαν να τρομοκρατήσουν τους εργαζόμενους σταφιδοπαραγωγούς διαλαλώντας ότι “οι οργανωταί

του συνεδρίου είναι κομμουνιστάι” κι’ άλλες τέτοιες ανοησίες συνηθισμένες. Ο δε πρόεδρος της Κοινότητας Γαργαλιάνων μ’ έγγραφό του ζήτησε από το Νομάρχη ν’ απαγορέψει το Συνέδριο.

Η Οργανωτική Επιτροπή πολύ σωστά – έστω και λίγο καθυστερημένα, κυκλοφόρησε προκήρυξη διαφωτιστική ξεσκεπάζοντας τους λογής-λογής σταφιδοπατέρες σαν όργανα του ΑΣΟ κλπ. που θέλουν να ματαιώσουν το Συνέδριο.

Την επίθεση των Ενώσεων σιγοντάριζαν και οι τοπικές κυβερνητικές εφημερίδες.

Η Οργανωτική Επιτροπή και οι αντιπρόσωποι εκτός των παραπάνω εχθρών των εργαζόμενων σταφιδοπαραγωγών είχαν ν’ αντιμετωπίσουν στα χωριά (Νότια Πελοπόννησο) και τις βαθιές προλήψεις των αγροτών, που ήταν ποτισμένοι με την ιδέα ότι ο ΑΣΟ και το παρακράτημα είναι απαραίτητα “αναγκαίον κακόν” που δεν πρέπει να καταργηθούν. Κι’ έτσι αντιμετώπισαν μεγάλες δυσκολίες στο να πείσουν τους αγρότες να πάρουν μέρος στο Συνέδριο. Κοντά σ’ αυτά η Οργανωτική Επιτροπή είχε και αδυναμίες μη διαθέτοντας τα μέσα της κίνησης και μη έχοντας, όπως ήταν ανάγκη, περισσότερα και κατάλληλα στελέχη.

Έχοντας υπόψη όλες αυτές τις δυσκολίες και εμπόδια, αδίσταχτα υπογραμμίζουμε ότι οι οργανώσεις μας, της Καλαμάτας που είχε το κύριο βάρος της όλης δουλειάς, καθώς και της Πυλίας, Τριφυλίας και Ηλείας, παρά τις αδυναμίες τους οργάνωσαν από τα κάτω το Σταφιδικό Συνέδριο, με τα θαυμάσιά του αποτελέσματα.

Το Συνέδριο αυτό θα ήταν ένας πραγματικός θρίαμβος αν έρχονταν αντιπρόσωποι και από τις βόρειες επαρχίες (Αχαΐα, Αιγιαλεία και Κορινθία). Γιατί έτσι θάπαιρνε πανσταφιδικό χαρακτήρα, όπως ήταν και το αρχικό πρόγραμμα σύγκλησής του.

III. ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ – ΛΑΘΗ

Τραβώντας για την κατάκτηση της πλειοψηφίας των εργαζόμενων είχε σωστό και ωφέλιμο να κριτικάρουμε τα λάθη μας. Έτσι

θα πλουτίσουμε την πείρα μας για τις καινούργιες εξορμήσεις και κινητοποιήσεις των φτωχών και μεσαίων αγροτών, των πολύτιμων συμμάχων του προλεταριάτου στην ύπαιθρο.

Έχουμε τη γνώμη ότι μια καλύτερη και πιο στενή καθοδήγηση και ένταση των δυνάμεών τους, οι οργανώσεις μας εκεί κάτω μπορούσαν να επιτύχουν πιο μαζικό Συνέδριο κινητοποιώντας φαρδύτερες αγροτικές μάζες.

Αρνητικά σημεία της δουλειάς στην οργάνωση του Συνεδρίου είναι:

1) Δεν ετοιμάσθηκαν καθόλου εισηγήσεις για να κυκλοφορήσουν έγκαιρα, έντυπες ή δακτυλογραφημένες. Αν υπήρχαν. Εκτός της γενικότερης σημασίας τους για τη σοβαρότητα και το κύρος της Οργανωτικής Επιτροπής και του Συνεδίου, θα βοηθούσαν ακόμα πάρα πολύ και τους αντιπροσώπους που περιόδευαν γενικά, κάθε ξύπνιο σταφιδοπαραγωγό. Με παρόμοιο έτοιμο καλά ταξιθετημένο υλικό η διαφωτιστική δουλειά τους και η ανάλυση του σταφιδικού ζητήματος θα γινόταν και καλύτερη και πιο πειστική. Επίσης η έλλειψη εισηγήσεων είχε το βλαβερό αντίκτυπό της και στις εργασίες του συνεδρίου, όπως θα δούμε παρακάτω.

2. Δεν στάλθηκαν αντιπρόσωποι στα μεγάλα χωριά της Καλαμάτας, Θουρία, Μελιγαλά, Ζευγολατιό, Διαβολίτσι και για τα γύρω σ’ αυτά χωριουδάκια. Εδώ θα πρέπει να ειπωθεί ότι στις παραμονές του Συνεδρίου πήγε ένας σύντροφος στο Ζευγολατιό αλλά μόλις τον πήρε ειδηση η αστυνομία έφυγε “αβρόχοις ποσί”. Ενώ μπορούσε σαν αντιπρόσωπος της Οργανωτικής Επιτροπής να διεκδικήσει το δικαίωμα να κάνει τη δουλειά του. Βασικό δε λάθος ήταν ότι δε στάλθηκε έγκαιρα αντιπρόσωπος της Οργανωτικής Επιτροπής, ώστε νάχει καιρό αυτή ν’ αντιμετωπίσει κάθε είδους εμπόδιο, στέλλοντας και δεύτερο αντιπρόσωπο κλπ. Το γεγονός είναι ότι τελικά από τα παραπάνω χωριά δεν πήγαν αντιπρόσωποι στο Συνέδριο.

3. Η Οργανωτική Επιτροπή αναφορικά με τους Συνεταιρισμούς και τις Κοινότητες περιωρίσθηκε να τους καλέσει μόνο με γενική πρόσκληση από τις εφημερίδες. Αργότερα δε

στις παραμονές του Συνεδρίου έστειλε και έντυπες προσκλήσεις αλλά στις Ενώσεις Συνεταιρισμών “με την παράκληση να τας δώσουν στους συνεταιρισμούς” της δύναμής τους.

Αυτό έδωκε αφορμή σε ωρισμένους σταφιδοπατέρες κι’ ιδιαίτερα στον Δεληγιάννη πρόεδρο της α’ Ένωσης Συνεταιρισμών Τριφυλίας που τάχθηκε ήδη κατά του Συνεδρίου να δημοκοπήσει στην προκήρυξη που έβγαλε λέγοντας ότι: “Η οργάνωση του Συνεδρίου δεν ήτο πλήρης. Και ευλόγως διότι πώς δύναται να νοηθή συνέδριον πανσταφιδικόν όταν οι συνεταιρισμοί καλούνται 4 ημέρας προ της συγκλήσεως τούτων διά προσκλήσεων ακρονολογήτων, άνευ τόπου προελεύσεως τούτων και όχι με ιδιοχείρους υπογραφάς του κ. Κουρέτα (πρόεδρου Οργανωτικής Επιτροπής) και προ παντός όταν δεν γνωστοποιούνται τα συζητητέα θέματα, ώστε να υποδειχθούν και να παρασκευασθούν εγκαίρως οι διάφοροι ομιληταί κλπ.”.

Κι’ ακόμα: “ο αυτοαποκαλούμενος πρόεδρος κ. Κουρέτας απέφυγε τελείως να έλθει εις επικοινωνίαν με τας Συνεταιριστικές Οργανώσεις να γνωρίσει προς αυτάς τον σκοπόν και τα θέματα του Συνεδρίου και να συνεργασθεί μετά τούτων διά την επιτυχίαν του. Και ενώ τοιαύτην έχθραν και αδιαφορίαν έδειξε προς την οργανωμένην τάξιν των σταφιδοπαραγωγών, τουναντίον ήλθεν εις επανειλημμένας μυστικές επικοινωνίας μετά προσώπων, σχεδόν ξένων προς την πραγματικήν τάξιν των σταφιδοπαραγωγών και μετά τούτων λαμβάνει νύκτωρ και μυστηριωδώς αποφάσεις τας οποίας ημείς αγνοούμεν. Κατόπιν τούτων δεν είναι αδικαιολόγητος η δυσπιστία των Συνεταιρικών Οργανώσεων προς το Συνέδριον τούτο, ούτε παράδοξος η ριφθείσα κατά του κ. Κουρέτα κατηγορία.... ως κομμουνιστού κλπ. Δεν γνωρίζω εάν οι οργανωταί του Συνεδρίου είναι κομμουνισταί ή όχι, πάντως όμως, εάν πραγματικά επιδιώκουν την επιτυχίαν του συνεδρίου, οφείλουν να έλθουν εις επαφήν μετά των Συνεταιρισμών και από κοινού και τιμώς εργαζόμενοι μετά τούτων να επιδιώξουν την επιτυχίαν του κλπ.”.

Φυσικά οι Δεληγιάννηδες βλέποντας την βαθεία απήκηση που βρήκαν τα συνθήματά μας στα χωριά και τις κινητοποιήσεις των σταφιδοπαραγωγών προσπάθησαν στην αρχή ανοιχτά με λύσσα, κι’ αργότερα με σοφιστείες χύνοντας δηλητήριο να χτυπήσουν το Συνέδριο. Ως τόσο όμως εμείς, έχοντας αλάθητη πυξίδα στα χέρια μας τις αποφάσεις του Κόμματός μας για την τακτική μας στην πραγματοποίηση του Ενιαίου Μετώπου θάπρεπε παράλληλα με την κινητοποίηση των αγροτών από τα κάτω, να αποσταθούμε επίμονα – γραφτά και προφορικά – και προς τις διοικήσεις των Συνεταιρισμών και τις Ενώσεις των προτείνοντας σ’ αυτές θαρραλέα και ειλικρινά την από κοινού οργάνωση του Συνεδρίου. Ετσι θ’ αφοπλίζαμε κάθε εχθρό των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών.

4) Εκτός από τις προσκλήσεις δεν έγινε προσπάθεια να δοθεί διαφωτιστικό υλικό καθώς και ρεπορτάζ για τις κινητοποιήσεις, στις εφημερίδες που ήταν δυνατό να το δημοσιέψουν.

5) Παράλειψη επίσης ήταν η μη αποστολή ενός ή δύο τουλάχιστον αντιπροσώπων στις βόρειες επαρχίες (Πάτρα, Αίγιο, Κόρινθος) που δεν έστειλαν αντιπροσώπους στο Συνέδριο.

Ας δούμε τώρα τις ελλείψεις και τα λάθη που σημειώθηκαν στη διάρκεια των εργασιών του Συνεδρίου, που χρωσιένται κατά κύριο λόγο στην απειρία της Οργανωτικής Επιτροπής. Μα ως τόσο υπήρχαν και σύντροφοι αντιπρόσωποι, που μπορούσαν με ψύχραιμες επεμβάσεις να διορθώσουν πολλά.

1) Δεν αντιμετωπίσθηκε με ψυχραιμία και έγκαιρη επέμβαση η εκλογή του προεδρείου. Επίσης δεν έγινε συνεννόηση με τους αντιπροσώπους που βγήκαν στο προεδρείο, και τους επηρεάζαμε να ψηφίσουν τον κατάλληλο ως πρόεδρο. Ετσι χάθηκε όλο το πρωί της Κυριακής 3-4 ώρες μέσα σε αντεγκλήσεις θορυβώδεις και άκαιρες και αψυχολόγητες επεμβάσεις που μπορούσαν να φέρουν ζημιές μεγάλες. Ακόμη δεν βγήκε και ως πρόεδρος αντιπρόσωπος των εργαζομένων που πήρε 7 ψήφους, ενώ βγήκε των Ενώσεων με 9 ψήφους.

2) Η Οργανωτική Επιτροπή ή ένας τέλος

Για την κατάκτηση συμμαχών

Διδάγματα από τὸ Σταφιδικό Συνέδριο

Στις 28 τοῦ Ἰούλη συνήλθε στοὺς Γαργαλιάνους-Πελοποννήσου τὸ Σταφιδικό Συνέδριο. Πῆραν μέρος σ' αὐτὸ περίπου 250 ἀντιπρόσωποι. Ἀπ' αὐτοὺς ἦταν α) 7 ἀντιπρόσωποι ἀπὸ 5 Ἐνώσεις Συνεταιρισμῶν (Γαργαλιάνων-Τριφυλίας, Πυλίας, Κυπαρισίας, Κρεσταινῶν καὶ Γαστοῦνης β) 91 ἀντιπρόσωποι ἀπὸ 55 Γεωργικούς Συνεταιρισμοὺς (1 Ἀμαλιάδας, 9 Συνεταιρισμῶν Ν. Ἡλείας 40 τοῦ Ν. Μεσηνίας καὶ 4-5 χτηματικῶν Συλλόγων γ) 20 ἀντιπρόσωποι ἀπὸ 16 Κοινότητες (Μεσηνίας καὶ δ) οἱ ὑπόλοιποι ἀντιπρόσωποι βγήκαν ἀπὸ συγκεντρώσεις ἢ μὲ μαζικὲς ὑπογραφὲς σταφιδοπαραγωγῶν.

Γενικὰ ἀντιπροσωπεύθηκαν πάνω ἀπὸ 120 σταφιδοπαραγωγικὰ χωριά. Ὅπως βλέπουμε ὅλοι μας στοὺς Γαργαλιάνους συνήλθε ἓνα μαζικὸ Συνέδριο τῶν σταφιδοπαραγωγῶν, ποὺ εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία. Ἡ σημασία του εἶναι πρὸς μεγάλη ἀνάρουσε ὑπ' ὄψει πὸς αὐτὸ ἐγενε στὴν Πελοπόννησο ὅπου οἱ δυνάμεις μας εἶναι πολὺ λίγες ἰδιαίτερα στὰ χωριά σὲ σύγκριση μὲ τὴ Θεσσαλία, Μακεδονία κλπ.

Ἀπὸ μιὰ τέτια μαζικὴ κινητοποίηση καὶ συμμετοχὴ τῶν ἀγροτῶν ἀπὸ τὰ κάτω θὰ ἔχουμε μεγάλα ὄφελήματα ἀν βγάλουμε τὰ ἀναγκαῖα διδάγματα.

Ἡ πείρα μας θὰ ἐξοπλισθεῖ πρὸς πολὺ ἐφόσο ξέρουμε ὅτι ἡ πρωτοβουλία τῆς ὀργάνωσης τοῦ Συνεδρίου πάρθηκε ἀπ' τὸ Κόμμα μας.

1. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Στὴν ἀρχὴ πρὶν ἐνάμιση μῆνα ἔγινε στοὺς Γαργαλιάνους μιὰ σύσκεψη 70 σταφιδοπαραγωγῶν, ποὺ ἔβγαλε μιὰ Σταφιδικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀγῶνος. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ σὲ σύσκεψη μαζὺ μὲ ἀντιπροσώπους ὀρισμένων Συνεταιρισμῶν

Πυλίας, ἔβγαλε μιὰ Ὄργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ Σταφιδικοῦ Συνεδρίου, μὲ βάση τὰ ἄμεσα αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων σταφιδοπαραγωγῶν καὶ τὴν κατάργηση τοῦ Α.Σ.Ο.

Ἡ Ὄργ. Ἐπιτροπὴ ἔκανε κατανομὴ δουλειᾶς καὶ 1) ἔστειλε ἀντιπροσώπους στὰ χωριά, ἐφοδιασμένους μὲ πληροξούσια τῆς, γιὰ νὰ κάνουν συγκεντρώσεις ἀπὸ τίς ὁποῖες νὰ βγοῦν ἀντιπρόσωποι γιὰ τὸ Συνέδριο. 2) Δημοσίεψε προσκλήσεις στὶς τοπικὲς καὶ Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες, μὲ τίς ὁποῖες καλοῦσε τοὺς Γεωργικούς Συνεταιρισμοὺς καὶ τίς Κοινότητες νὰ στείλουν ἀντιπροσώπους, καθὼς καὶ γενικὰ τοὺς σταφιδοπαραγωγὸς σὲ κάθε χωριὸ νὰ ἐκλέξουν ἀντιπροσώπους ἀπὸ συγκεντρώσεις.

II ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ.— ΕΜΠΟΔΙΑ.— ΕΧΘΡΟΙ.

Ἀπὸ τίς πρῶτες μέρες ἀκόμα ἡ Ὄργ. Ἐπιτροπὴ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς συνάντησαν τὴ λυσσώδικη ἀντίδραση κατὰ κύριον λόγον τῶν προέδρων ὀρισμένων Ἐνώσεων Συνεταιρισμῶν (Τριφυλίας, Πυλίας) καθὼς καὶ διαφόρων Συνεταιρισμῶν καὶ Κοινοτήτων.

Οἱ κύριοι αὐτοὶ (ὄργανα τοῦ Αυτόνομου Σταφιδικοῦ Ὄργανισμοῦ (Α.Σ.Ο.) τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας, τῆς Ἐταιρίας Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων, Λιπασμάτων καὶ σταφιδεμπόρων) μαζὺ μὲ τοὺς ἐπόπτες συνεταιρισμῶν προσπάθησαν νὰ τρομοκρατήσουν τοὺς ἐργαζόμενους σταφιδοπαραγωγὸς διαλαλώντας ὅτι: «οἱ ὀργανωταὶ τοῦ Συνεδρίου εἶνε κομμουνισταὶ» κ' ἄλλες ἀνοησίες συνειθισμένες.

Ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Κοινότητος Γαργαλιάνων μ' ἔγγραφόν των ζήτησε ἀπὸ τὸ Νομάρχην ν' ἀπαγορεύει τὸ Συνέδριο.

Ἡ Ὄργ. Ἐπιτροπὴ πολὺ σωστά ἔστω

πάντων αντιπρόσωπος δεν βρέθηκε να ζητήσει να πάρουν το λόγο πρώτοι οι υπεύθυνοι εισηγητές της. Φυσικά σ' αυτό θα βοηθούσε αν υπήρχαν και εισηγήσεις που να είχαν κυκλοφορήσει. Μα άσχετα μ' αυτό η Οργανωτική Επιτροπή είχε ορίσει εισηγητές, που είχαν ετοιμασθεί. Αλλά αφέθηκε σιωπηλά στον πρόεδρο του Συνεδρίου να δώσει το λόγο πρώτα στο γέρο Λουπινά. Ενώ αν ζητιούνταν να μιλήσουν πρώτοι οι υπεύθυνοι εισηγητές δεν θα υπήρχε καμία αντίρρηση. Κι' αυτό θα βοηθούσε πολύ στην οργανωμένη συζήτηση, μα κατά κύριο λόγο στην καλύτερη καθοδήγηση και κατεύθυνση γενικά του Συνεδρίου και σταθερό προσανατολισμό των αντιπροσώπων. Ετσι άρχισαν οι εργασίες του Συνεδρίου δίχως υπεύθυνες εισηγήσεις. Οι δε εισηγητές ζήτησαν να γραφτούν ως απλοί ομιλητές, όπως όλοι οι αντιπρόσωποι.

3) Μόλις τελείωσε ο Λουπινάς, ένας αντιπρόσωπος των εργαζομένων, που βγήκε στο προεδρείο "ετσιθελικά" ζήτησε από τον πρόεδρο πολύ εσφαλμένα να μιλήσει δεύτερος ένας σύμβουλος (προκαθορισμένος εισηγητής) που γράφτηκε τέταρτος. Μια που πήραν άλλη σειρά οι συζητήσεις η επέμβαση – που απορρίφθηκε φυσικά – ήταν σφάλμα καθώς και η οξεία διαλογική συζήτηση που προκάλεσε.

4) Επεμβάσεις διαφόρων συνειδητών αντιπροσώπων, γενικά στη διάρκεια των εργασιών του Συνεδρίου έγιναν κι' άλλες φορές που – ασυνείδητα – από απειρία μπορούσαν να δώσουν αφορμή σε ωρισμένους αντιπροσώπους Ενώσεων ή πλουσιοχωρικών να πραγματοποιήσουν την αποχώρηση που από την πρώτη στιγμή φάνηκε ότι είχαν υπ' όψει. Μάλιστα 1-2 απείλησαν ανοιχτά ότι θα φύγουν από το Συνέδριο.

Φυσικά δεν λέμε πως οι συνειδητοί αντιπρόσωποι οπωσδήποτε και πάντοτε μέσα στα συνέδρια ή στις μαζικές συσκέψεις ναι και καλά, πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με "γάντι" και ότι θα πρέπει να κάνουν γενικά υποχωρήσεις και αβάρεις. Οχι.

Είναι σωστό όμως ότι εμείς είμαστε υποχρε-

ωμένοι σε παρόμοιες περιπτώσεις να είμαστε ψυχραιμοί, σοβαροί και να σεβασθούμε ωρισμένους έστω και τύπους. Μπορούμε δε να δείξουμε "αδιαλλαξία" και επιμονή σε ζητήματα αρχής – ουσίας, που εξυπηρετούν τα συμφέροντα των εργαζομένων.

Από μια καλή τακτική δίχως δογματισμούς πολλές φορές όλοι αναγνωρίζουμε ότι εξαρτάται η διαχείριση σοβαρών ζητημάτων, που η ευλύγιστη αντιμετώπισή τους μας βοηθάει πάρα πολύ στο να επιτύχουμε με την πειστικότητα και τη διαφώτιση καλύτερες λύσεις. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η εξ αιτίας μας αποχώρηση 1 ή 2 αντιπροσώπων θα ήταν χτύπημα που μπορούσε να προκαλέσει μεγαλύτερη διάσπαση που η έκτασή της θα είχε ανυπολόγιστες ζημιές. Κάτω από τη συνοχή των αντιπροσώπων των εργαζομένων υπερπηδήθηκε κι' αυτός ο επικίνδυνος σκόπελος.

Βγήκε μια κοινή Επιτροπή ανά πέντε αντιπροσώπους από τις δύο παρατάξεις (Ενώσεων και εργαζομένων) που αποσύρθηκε και σε σύσκεψη κατάρτισε το ψήφισμα. Οι αντιπρόσωποι των εργαζομένων στην Επιτροπή αυτή πάνω στο επίμαχο αίτημα της κατάργησης του ΑΣΟ και του παρακρατήματος, με δεξιotechνία διαχειρίστηκαν το ζήτημα. Απόφυγαν να δώσουν μάχη με φανερό τον κίνδυνο της άμεσου διάσπασης του συνεδρίου, αν επέμειναν στην "άμεση" κατάργηση του ΑΣΟ. Κι' έτσι καταρτίσθηκε το ψήφισμα από την Επιτροπή περιλαμβάνοντας όλα τα βασικά αιτήματα, σύμφωνα με τη γραμμή μας. Σχετικά δε με τον ΑΣΟ και το παρακράτημα αποφασίσθηκε "να καταργηθούν εντός του έτους".

Το ψήφισμα αυτό εγκρίθηκε παμπηφεί από ολόκληρο το Συνέδριο δίχως να διαφωνήσει κανένας.

Το Συνέδριο τελειώνοντας τις εργασίες του έβγαλε και 50μελή Κεντρική Σταφιδική Επιτροπή αγώνος που συνήλθε και εξέλεξε 7μελή Εκτελεστική Επιτροπή αγώνος για την κινητοποίηση των σταφιδοπαραγωγών και την ικανοποίηση των αιτημάτων τους.

Για το Συνέδριο όπως γράψαμε παραπάνω

δούλεψαν οι οργανώσεις μας της Καλαμάτας, Πύργου και οι πυρήνες που υπάρχουν σε λίγα χωριά Πυλίας, Τριφυλίας. Οι οργανώσεις μας στις βόρειες επαρχίες (Πάτρα, Αίγιο, Κόρινθο) άγνωστο αν έκαναν ωρισμένες προσπάθειες. Αν κρίνουμε όμως όπως είναι σωστό από το αποτέλεσμα θα δούμε ότι δεν κατάφεραν να στείλουν ούτε ένα αντιπρόσωπο στο Συνέδριο.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι κινητοποιήσεις που έγιναν στα χωριά και η μαζική συμμετοχή αντιπροσώπων στο Συνέδριο, διαψεύδουν τους οπορτουνιστές – απολογητές της θεωρίας πως “ο Μωρναός είναι Βανδέα αντίδραση”.

Ανακεφαλαιώνοντας τονίζουμε ότι παρόλες τις ελλείψεις και πίοτερο τις αδυναμίες των οργανώσεών μας το Σταφιδικό Συνέδριο σημείωσε μια μεγάλη επιτυχία με τη μαζική συμμετοχή αντιπροσώπων, όχι μόνον των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών βγαλμένων από τα κάτω αλλά και δεκάδων Συνεταιρισμών και Κοινοτήτων καθώς και 5 Ενώσεων. Και η εξήγηση είναι ολοφάνερη.

Η δουλειά που έγινε για το Συνέδριο επαληθεύει πέρα για πέρα τις αποφάσεις του Κόμματός μας, που μας υπογραμμίζουν πως όταν καταπιανόμαστε και για τα πιο “μικρά” ζητήματα των εργαζομένων, αδράχνοντας τον “κρίκο” των αμέσων τους οικονομικών διεκδικήσεων και παλεύοντας επικεφαλής τους, είναι και επόμενο – φυσικό – νάχουμε και επιτυχίες.

Ετσι λοιπόν στη Νοτιοδυτική Πελοπόννησο (Μεσσηνία, Ηλεία) που σύντροφοί μας με την καθοδήγηση του Κόμματός μας και την ζωντανή δουλειά ανάμεσα στις εργαζόμενες σταφιδοπαραγωγικές μάζες – παρά την απειρία, αδυναμίες και λάθη τους – απασχολήθηκαν με τα άμεσα – της ημέρας – ζητήματα των αγροτών, έριξαν τα κατάλληλα συνθήματα, συγκίνησαν τις μάζες, τις κινητοποίησαν και τις δώσαν τη δυνατότητα ν’ αναπτύξουν δραστηριότητα για την οργάνωση και πραγματοποίηση ενός τέτοιου ιστορικού Σταφιδικού Συνεδρίου. Συνεδρίου που αποτέλεσε απόλες τις πλευρές (οργάνωσης, συζήτησης, αποφάσεων) “επανάσταση στα στα-

φιδικά χρονικά” όπως ομολόγησαν όχι μονάχα τίμιοι παρατηρητές που παρακολούθησαν όλα τα μέχρι σήμερα Σταφιδικά Συνέδρια, αλλά και εχθροί των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών.

IV. ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Πριν το Συνέδριο αλλά και μέσα σ’ αυτό ήταν διάχυτη η ατμόσφαιρα με τις πληροφορίες πως “οι κομμουνιστές οργανώνουν το Συνέδριο”. Επίσης μεσ’ το Συνέδριο έγινε λόγος για “δυό παρατάξεις”. Οι εργαζόμενοι όμως σταφιδοπαραγωγοί δεν τρομοκρατήθηκαν, πήραν μέρος μαζικά σ’ αυτό. Σ’ ένα χωριό άκουσα ο ίδιος ένα παπά μάλιστα να λέει:

- Τι σημασία έχει αν είναι κομμουνισαί. Βάζουν ζητήματα που μας ενδιαφέρουν πρέπει να πάμε στο Συνέδριο.

Στα σταφιδοπαραγωγικά χωριά μίλησαν για “γκράδες”, “ενόπλους” και “εφίππους καθόδους στις πόλεις”. Οι εργαζόμενοι σταφιδοπαραγωγοί εκδηλώνουν διαθέσεις να αγωνισθούν και να επιβάλλουν τα αιτήματά τους – τις αποφάσεις του Συνεδρίου.

Τα καθήκοντα που μπαίνουν διαγράφονται καθαρά:

1) Να βγουν Σταφιδικές Επιτροπές Αγώνος σε κάθε χωριό και επαρχία σ’ όλες τις σταφιδικές περιφέρειες.

2) Μπορούν να γίνουν συγκεντρώσεις μαζικές στα χωριά και κάθοδοι πολλών χωρικών στην έδρα της επαρχίας.

3) Να σταλούν τηλεγραφήματα και έντονες διαμαρτυρίες που να απαιτήσουν να γίνουν δεχτά τα αιτήματα που έγκρινε το Σταφιδικό Συνέδριο.

4) Η Κεντρική Σταφιδική Επιτροπή θα πρέπει να ζητήσει και την ενίσχυση των εργατικών και επαγγελματικών οργανώσεων κάθε πόλης.

5) Παράλληλα πρέπει να αρχίσει η δουλειά για την οργάνωση του Πανσταφιδικού Συνεδρίου.

6) Για την όλη κινητοποίηση και για το Συνέδριο θα πρέπει θαρραλέα να μπει το θέμα του Ενιαίου Μετώπου.

Από το Συνέδριο, μπορούμε να πούμε ότι

εφόσον γινόταν – μέσα εκεί – λόγος από τους αντιπροσώπους των Ενώσεων για “δύο παρατάξεις”, “κοινές επιτροπές” κλπ., τα όργανα που βγήκαν είναι ενιαιομετωπικά. Ωστόσο όμως βγήκαν στα “μουγγά”. Από τώρα μπορούμε να προτείνουμε ανοιχτά και ειλικρινά στους Συνεταιρισμούς, κτηματικούς Συλλόγους, Κοινοότητες σε κάθε χωριό και Ένωση Συνεταιρισμών στην κάθε επαρχία, τη συγκρότηση Ενιαιομετωπικών Επιτροπών, για την κινητοποίηση των σταφιδοπαραγωγών πάνω στη βάση των αποφάσεων του Συνεδρίου. Στην ύπαιθρο συντελούνται μεγάλες αναταράξεις και ανακατατάξεις. Οι μπολσεβίκοι του Μωρπά κρατούν στα χέρια τους τη σφυρηλάτηση του Ενιαίου Μετώπου εργατών-αγροτών. Με φανατική δουλειά και επιδέξιο χειρισμό μπορούμε να επιτύχουμε τη δημιουργία και του Παλλαϊκού Αντι-

φασιστικού Μετώπου.

Για τους μπολσεβίκους δεν υπάρχουν “απόρθητα φρούρια”».

Από το κείμενο είναι προφανές ότι ο Κώστας Αυγής δεν είναι απλώς ένας δημοσιογράφος ο οποίος καταγράφει τα γεγονότα ενός σταφιδικού συνεδρίου. Ουσιαστικά παίζει καθοδηγητικό ρόλο στην προσπάθεια γνωρίζοντας τα όσα έχουν συμβεί με όλες τις λεπτομέρειες. Σχηματίζει προσωπική γνώμη για το κλίμα που επικρατεί ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγούς οι οποίοι έχουν φθάσει στα όριά τους και είναι ένα βήμα πριν από την εξέγερση που μπορεί να πάρει εκρηκτικές διαστάσεις. Με τα καθήκοντα θέτει ζητήματα οργάνωσης, συμμαχιών των σταφιδοπαραγωγών και πολιτικά σε σχέση με το ενιαίο μέτωπο και τις εκφράσεις του.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ «ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ» ΣΤΟΝ ΑΣΟ

Εχει ενδιαφέρον να αντιπαραβάλουμε τα όσα συνέβησαν στο συνέδριο με αυτά που συνέβησαν στη συνέλευση των αντιπροσώπων του ΑΣΟ. Εκ των πραγμάτων δικαιώνουν τη σκληρή κριτική των οργανωτών του Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων, καθώς στη συνέλευση δεν συζητείται τίποτε από αυτά που απασχολούν τους αγρότες και επισκιάζεται από τον πολυσέλιδο απολογισμό του διευθύνοντος συμβούλου του ΑΣΟ Παν. Κουτσομπτόπουλου (από την Καλαμάτα, Καθηγητής Γεωπονικής) ο οποίος και δημοσιεύεται εκτενώς σε όλες τις καλαματιανές εφημερίδες. Το συμβούλιο κάνει... δημόσιες σχέσεις με τον υπουργό Εσωτερικών Περ. Ράλλη, ο Νομάρχης διευθύνει τη συνέλευση και βάζει «καταστατικά όρια» στο τι επιτρέπεται να συζητηθεί. Μια παράσταση «ενδιαφέροντος» για τους παραγωγούς των οποίων τα αιτήματα έχουν ήδη ριχτεί στον κάλαθο των αχρήστων: «Την 11ην πρωινήν της παρελθούσης Κυριακής συνήλθε εις την αίθουσα “Τριανόν” η γενική συνέλευσις του ΑΣΟ. Εις την συνέλευσιν μετέσχον οι αντιπρόσωποι των σταφιδικών Ενώσεων Συνεταιρισμών:

Κρεσταινών Γ. Σιάλας και Γ. Μπουλαλάς. Κακοβάτου Δημόπουλος και Χαραλαμπόπουλος. Τριφυλίας-Πυλίας Δεληγιάννης και Αντωνόπουλος. Γαργαλιάνων Διακουμόπουλος. Ζευγολατιού Πέτροβας, Μπούρας και Πετρούλης. Πύλου Καλογιάννης, Κοντός και Ζωντανός. Μπάστα Περικλής Βενιζέλος. Κεντρικής Αγροτικής Τραπέζης Καλαμών Χ. Τερζάκης. Κεντρικής Μεσσηνίας Χριστοφιλέας. Πύργου Μπούκουρας, Αποσκήτης, Μιχαλόπουλος, Σωτ. Ζαχαρόπουλος, Κυρ. Παναγιωτόπουλος, Ρούσσας. Αμαλιάδος Παπαδημητρόπουλος, Φάσσος, Πετρόπουλος. Γαστούνης Κουρβισιάνος. Λεχαιών Σταματούπουλος. Πατρών Πιοπιλής, Αθανασίου, Λινάρδος,

Αργυρόπουλος, Λουτίτσος, Παναγόπουλος. Αιγιαλείας Οικονόμου Σταθακόπουλος. Κορίνθου Στάμου και Κολοκούρης. Κιάτου Κριτσονάς και Παρασκευάς. Ζακύνθου Καποδίστριας και Γούσκος. Κεφαλληνίας Τζιμάρας και Ευθυμιάδης. Γεωργικών Επιμελητηρίων: Πύργου Μαρκουτσάς και Ματσαντώνης. Μεσσηνίας Δεληγιάννης, Αντωνόπουλος και Σταυρόπουλος. Αχαΐας Χαιρέτης και Παπαγιαννόπουλος. Κορίνθου Πρεδάρης. Ζακύνθου Ιωσόπης.

Εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣΟ παρίσταντο οι κ. κ. Αντωνόπουλος πρόεδρος, Κουτσομπτόπουλος διευθυντής, Ζαχ. Χαχαρόπουλος της διοικούσης επιτροπής, οι σύμβουλοι Ζάκκας, Μαράκας και Κόκκιζας σύμβουλοι παραγωγής, ο προϊστάμενος του λογιστηρίου κ. Κούλας και ο γραμματεύς κ. Πετράτος. Είθς την συνέλευσιν παρίστατο επίσης και ο πρόεδρος του Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Καλαμών κ. Μιχαλόπουλος.

Αρχομένης της συνεδριάσεως μετά την βεβαίωσιν της απαρτίας και την ανάγνωσιν των ονομάτων των μετεχόντων εκλεκτόρων των Σταφιδικών Ενώσεων λαμβάνει τον λόγον ο Νομάρχης κ. Κίτσος ως πρόεδρος της συνελεύσεως.

Κίτσος: Κύριοι σύνεδροι σας ευχαριστώ θερμώς που ήλθατε εις την συνέλευσιν και σας βεβαιώ ότι η κυβέρνησις μετά μεγάλου ενδιαφέροντος παρακολουθεί την συντελουμένην εργασίαν του ΑΣΟ και ιδιαιτέρως της σταφιδοπαραγωγής.

Ο κ. Μαρκουτσάς (Πύργου) υπέβαλεν πρότασιν προ της ημερησίας διατάξεως όπως η συνέλευσις δώσῃ ευρύτητα εις την συζήτησιν των ζητημάτων της σταφίδος δια να προκύψῃ ἐξ αὐτῆς μια ουσιαστικὴ ωφέλεια.

Αθανασίου (Πατρών) υποβάλλων σχετικὴν πρότασιν τονίζει ὅτι εἶνε καιρὸς πλέον να

εφαρμοσθή ο Νόμος 6028 περί ΑΣΟ και να περιληφθούν οι υπάλληλοι των Ενώσεων εις την παράγραφον 4 του άρθρου 11 του Νόμου 2028 τυγχάνοντες των ευεργετημάτων Ταμείου Προνοίας κλπ. ως και οι υπάλληλοι της σταφιδικής διαχειρίσεως του ΑΣΟ οίτινες κατά την κρίσιν του δεν συνεισφέρουν ο, τι οι υπάλληλοι των Ενώσεων οι μοχθούντες υπέρ της ευημερίας του συνεταιρικού κόσμου. Την πρότασιν ταύτην υποστηρίζουν και αντιπρόσωποι των Σταφιδικών Ενώσεων Καλαμών, Μεσσήνης, Γλιάτα και Ζευγολατειού. Επίσης η Ενωση Συνεταιρισμών Γαργαλιάνων υποβάλλει εις το προεδρείον παρόμοιον υπόμνημα.

Χαιρέτης (Αχαΐας) τονίζει ότι η συνέλευσις δεν πρέπει να περιορισθή μόνον εις την συζήτησιν των πεπραγμένων της διοικήσεως αλλά και να επεκταθή.

Κίτσοσ (Νομάρχης): Δια τους σκοπούς της συνελεύσεως έχει μεριμνήσει νομοθετικώς το Κράτος. Πάντως ό, τι σχετικόν έχετε να ειπίτε θα το ακούσωμεν ως εισήγησιν.

Μπουλαλάς (Κρεσταινων) λαμβάνων τον λόγον τονίζει ότι η γενική συνέλευσις η οποία κατά τεκμήριον εκπροσωπεί την γνώμην ολοκληρού της σταφιδοπαραγωγής πρέπει να είναι ουσιαστική. Προχωρών ζητεί όπως τροποποιηθή ο καταστατικός Νόμος του ΑΣΟ και ό, τι αφορά τις γενικές συνελεύσεις αυτού, εις τρόπον ώστε να δύνανται ούτοι να συζητούν επί των γενικώτερων ζητημάτων της παραγωγής, τα οποία ανακύπτουν πάντοτε κατά την σταφιδικήν περίοδον. Εν τέλει προτείνει όπως η συνέλευσις εκφράση την ευχάν προς την κυβέρνησιν και την διοίκησιν του ΑΣΟ όπως τροποποιήσουν τον καταστατικόν νόμον.

Ο κ. Αντωνόπουλος (πρόεδρος του ΑΣΟ) ομιλών δια μακρών χαιρετίζει την ελπίδα ότι αι γενικαί συνθήκαι της παραγωγής θα βελτιωθούν κατά το τρέχον έτος. Ακολουθώς ο λόγος δίνεται εις τον διευθύνοντα το συμβούλιον του ΑΣΟ κ. Κουτσομπτόπουλον ο οποίος αναγιγνώσκει τα μέχρι τούδε πεπραγμένα της διοικήσεως τα οποία καταλαμβάνουν 20 γραφομηχανημένα χειρόγραφα.

Μετά τον απολογισμόν ο κ. Κίτσοσ προτείνει όπως η συνέλευσις διακόψη επ' ολίγα λεπτά την συνεδρίασιν ίνα το διοικητικόν συμβούλιον του ΑΣΟ και επιτροπή εκλεκτόρων επισκεφθούν εις το Νομαρχιακόν κατάστημα τον ευρισκόμενον αὐτοθι υπουργόν κ. Περικλήν Ράλλον και επικαλεσθούν το ενδιαφέρον υπέρ της ικανοποιητικής επιλύσεως υπό της Κυβερνήσεως των ζητημάτων της σταφιδοπαραγωγής. Η πρότασις αὐτή του κ. Νομάρχου εγένετο δεκτή. Το συμβούλιον ΑΣΟ συνοδευόμενον και υπό επιτροπής εκλεκτόρων επεσκέφθη τον κ. Ράλλον εις τον οποίον ανέπτυξε, μεταξύ άλλων, και την ανάγκην της τροποποιήσεως του καταστατικού του ΑΣΟ εις ό, τι αφορά τας συνελεύσεις αυτού. Ο κ. Ράλλης υπεσχέθη ότι ο οργανισμός και οι σταφιδοπαραγωγοί θα τον ευρίσκουν πάντοτε υπερασπιστήν των ζητημάτων των εις το υπουργικόν συμβούλιον.

Επανελθόντος του συμβουλίου εσυνεχίσθη η συνεδρίασις υπό την προεδρείαν του κ. Γεωργομήτσου διευθυντού της Νομαρχίας.

Μπουλαλάς (Κρεσταινων): Ομιλών δια μακρών εκφράζει την απογοήτευσίν του εκ των αποτελεσμάτων των περισσότερων συνελεύσεων του ΑΣΟ με την ελπίδα ότι η εφειτηνή τοιαύτη θα υπάρξει ουσιαστικώτερα. Εισερχόμενος ακολουθώς εις την εξέτασιν των κονδυλίων των εξόδων του ΑΣΟ ευρίσκει ότι πολλά τούτων είνε εφέτος πυξημένα. Βεβαίως, τονίζει, η αύξησις δεν είναι ίσως σημαντική. Αναφέρω όμως ότι τα κονδύλια αυτά διότι εκ τοιούτων λεπτομερειών και πιθανώς ασήμαντων ζητημάτων, δύναται να κρίνει κανείς την πολιτείαν της διοικήσεως του ΑΣΟ. Ηδη, συνεχίζει, τίθενται υπ' όψιν μας αι εκθέσεις των ελεγκτών δια την χρήσιν 1931-1932, ήτοι δι' ισολογισμόν εγκριθέντα περίσου υποβάλλεται εφέτος η έκθεσις. Εχω την γνώμην ότι οι ισολογισμοί και αι εκθέσεις των ελεγκτών πρέπει να υποβάλλονται εις τας συνελεύσεις συγχρόνως.

Κόκκιζας: Τούτο δεν είνε ευχερές τεχνικώς.

Ο Μπουλαλάς εξετάζων την γενικήν κατάστασιν του ΑΣΟ κατά το τρέχον έτος παρατηρεί ότι υπάρχει αληθώς κάποια βελτίωσις εις την

Αντιπρόσωποι της γενικής συνέλευσης του ΑΣΟ («Ακρόπολις» 30/7/1935)

εσωτερική τάξιν του οργανικού συνόλου.

Εν τέλει ομιλούν εκ μέρους της διοικήσεως του ΑΣΟ οι κ. κ. Κπουτσομπτόπουλος, Μαρακάς, Κόκκιζας και Ζάκας οι οποίοι παρέχουν διαφόρους εξηγήσεις εις όσα σημεία έθιξεν ο κ. Μπουλαλάς. Αναλόγους εξηγήσεις παρέχει και ο κ. Κούλας όσον αφορά τας λογοστικάς καταχωρήσεις των λογαριασμών του ΑΣΟ.

Ο κ. Χριστοφιλόπουλος ζητεί να διαφωτισθή η συνέλευσις επί των αμοιβών του διοικητικού συμβουλίου διότι υπό διαφόρων ανευθύνων σπερμολογούνται πολλά εις βάρος των. Διευκρινίζεται ότι οι σύμβουλοι παραγωγής οι οποίοι υποχρεούνται να παραμένουν εις Αθήνας πάντοτε λαμβάνουν μισθόν 7.000 δραχμών άνευ ουδεμιάς αμοιβής, έναντι 8.500 δραχμών που ελάμβανον άλλοτε.

Ο κ. Μπούκουρας συχαίρει τους συνέδρους οι οποίοι έλαβαν τον λόγον και ήλεγξαν τον ΑΣΟΠ, διότι εκ του ελέγχου διαφωτίζεται η συνέλευσις επαρκώς.

Εν τέλει η συνέλευσις εκφράζει την εμπιστο-

σύνην της προς την διοίκησιν του ΑΣΟ και λύεται η συνεδρίασις»⁽³¹⁾.

ΛΥΣΕΙΣ ΜΕ... ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Η «Ακρόπολις» έχει στείλει συντάκτη από την Πάτρα, ο οποίος στο κλίμα κατευνασμού τα βλέπει όλα «ρόδινα» στη συνέλευση παρότι ομολογεί ότι... δεν συζητήθηκε τίποτε, εκφράζει συμπάθεια στους σταφιδοπαραγωγούς και διαβεβαιώνει ότι η κυβέρνηση θα τα λύσει όλα με αφορμή τα όσα συνέβησαν στο προσκίνηιο και το παρασκήνιο της συνέλευσης του ΑΣΟ: «Το έτερον σταφιδικόν γεγονός της χθεσινής ημέρας υπήρξεν η εν Καλάμαις συγκροτηθείσα εις το θέατρον “Τριανόν” ετήσια γενική συνέλευσις των εκλεκτόρων του Αυτόνομου Σταφιδικού Οργανισμού, την οποίαν, καθώς και το συνέδριον των Γαργαλιάνων, είχομεν το ενδιαφέρον να παρακολουθήσωμεν, οδηγούμενοι από το αναμφισβήτητον γεγονός της μεγίστης προσοχής με την οποία οι σταφιδικοί πληθυσμοί παρακολουθούν την σταφιδικήν ενημερότητα της

εφημερίδος ταύτης. Τονίζομεν τας λέξεις αυτάς, διότι κατά τους πονηρούς τούτους δια την σταφίδα καιρούς, οι παραγωγοί υποδέχονται με πολύν σκεπτικισμόν κάθε άλλην ενημερότητα, που δεν κινείται φανερά από την καθαράν και ξάστερην πολιτικήν των μεγάλων, όχι βεβαίως των πολύ μεγάλων, αλλά των ικανοποιητικών τιμών. Διότι απεδείχθη ότι αι θυσίαι των τιμών, ενώ δεν βελτιώνουν σε τίποτε την εξαγωγήν της σταφίδος, κόβουν όμως το ψωμί των παραγωγών, όλων ανεξαιρέτως των παραγωγών και συντελούν απλώς εις το να αυξάνουν τα καλλιμάρμαρα μέγαρά των μερικοί ευφυέστατοι κύριοι. Βεβαίως η ημερησία διάταξις της συνελεύσεως των εκλεκτόρων εκ του νόμου εις την έγκρισιν του απολογισμού και μόνον. Ως εκ τούτου, ούτε ευρεία συζήτησις επί του όλου σταφιδικού ζητήματος κατέστη δυνατόν να γίνη, ούτε ψήφισμα με αιτήματα να εκδοθή. Προέκυψεν όμως από την συνέλευσιν ταύτην το μέγα αγαθόν, ότι πρώτον επεκοινώνησαν μεταξύ τους οι αντιπρόσωποι των σταφιδικών περιφερειών όλων και δεύτερον, επεκοινώνησαν με τους επισήμους και υπευθύνους τους διαχειριζόμενους τας τύχας της σταφίδος. Από την επικοινωνίαν των παραγωγών επετεύχθη όπως καλλιεργηθή έτι μάλλον η ιδέα, ότι η τύχη της σταφίδος είνε ενιαία και ότι οι σταφιδοπαραγωγοί όλοι έχουν κοινά συμφέροντα και κοινούς κινδύνους. Είνε δε το μέγιστον αγαθόν τούτο, διότι η σταφιδική πείρα, που είνε η μόνη αλάθητος δια την σταφίδα επιστήμη, απέδειξεν, ότι δεν ημπορεί να γίνη ούτε ένα βήμα δια την προώθησιν της σταφιδικής υποθέσεως αν δεν λυθή προηγουμένως το ζήτημα της συμφωνίας των παραγωγών μεταξύ των, αν δηλονότι δεν χωνέψουν όλοι οι παραγωγοί, από της Κορίνθου μέχρι της Κορώνης, ότι τα συμφέροντά των είνε αλληλένδετα.

Και είνε αληθές, ότι με όσας φράσεις και λέξεις συμπτωματικώς κατά την συνέλευσιν ελέχθησαν, οι βόρειοι Μωραΐτες αρχίζουν και δια των επισήμων συνεταιριστικών εκπροσώπων των να αναγνωρίζουν, ότι τα χαμπλά όρια

πλεονασμάτων παρασύρουν και τας ιδικάς των τιμάς και ότι άλλη οδός, η οδός της ελαττώσεως των φόρων εξαγωγής και οιοπνεύματος και της μειώσεως των ποικίλων άλλων βαρών, πρέπει να ακολουθηθή δια την άσκησιν εν τω εξωτερικώ συναγωνισμού τιμών. Αν, εννοείται, προκύψει τοιαύτη ανάγκη, διότι επί του παρόντος, όπως ρητώς εδήλωσεν ο υπουργός της Εθνικής Οικονομίας κ. Στεφανόπουλος, η αύξησις της εξαγωγής αντιμετωπίζεται δια της βελτιώσεως της ποιότητος και της διανοίξεως νέων αγορών. Εγιναν δε, ως γνωστόν, μεγάλα βήματα προς την κατεύθυνσιν ταύτην, όπως η εξαγωγή αξιόλογων ποσοτήτων εις την σερβικήν και την γερμανικήν βιομηχανίαν μαρμελάδων και η προστασία της ποιότητος δια της παροχής σταφιδοπάνων και της δια νόμου απαγορεύσεως της επαφής χώματος και σταφίδος κατά την αποξήρανσιν.

Το άλλο μέγα αγαθόν της επικοινωνίας των παραγωγών και των υπευθύνων κύκλων υπήρξεν, ότι έμαθαν οι πρώτοι ποίας κατεθύνσεις χαράσσουν οι δεύτεροι εις το όλον σταφιδικόν ζήτημα. Από την αναγνωσθείσαν έκθεσιν των πεπραγμένων προκύπτει, ότι ολόκληρον των συμβούλιον του ΑΣΟ, πλην των αντιπροσώπων των εξαγωγέων, δηλαδή όλοι οι σύμβουλοι της παραγωγής και του κράτους, θεωρούν πρώτιστον έργον των την οικονομικήν και ηθικήν εξύψωσιν του παραγωγού, μετά την οποίαν θα είνε ούτος εις θέσιν δια του ΑΣΟ να αναλάβη εις χείρας του την βιομηχανίαν των οίνων και οιοπνευμάτων και το εμπόριον της σταφίδος, μέχρι βεβαίως και της εξαγωγής. Και από ιδιαιτέρας συνομιλίας που είχαμε με τους συμβούλους του ΑΣΟ τους εκπροσωπούντας την παραγωγήν και ιδίως τους έχοντας την εγκυρότερον λόγω της ειδικότητός των γνώμην εκπροσώπους του κράτους, φαίνεται, μελετάται και εξετάζεται η ενιαία διαχειρίσις και θα κάμπ πολύ γρήγορα τον παραγωγόν κύριον του οίκου του.

Το σοβαρώτερον όμως και ενδιαφερώτερον σημείον της επικοινωνίας αυτής υπήρξεν η δήλωσις του υπουργού Εσωτερικών κ. Π.

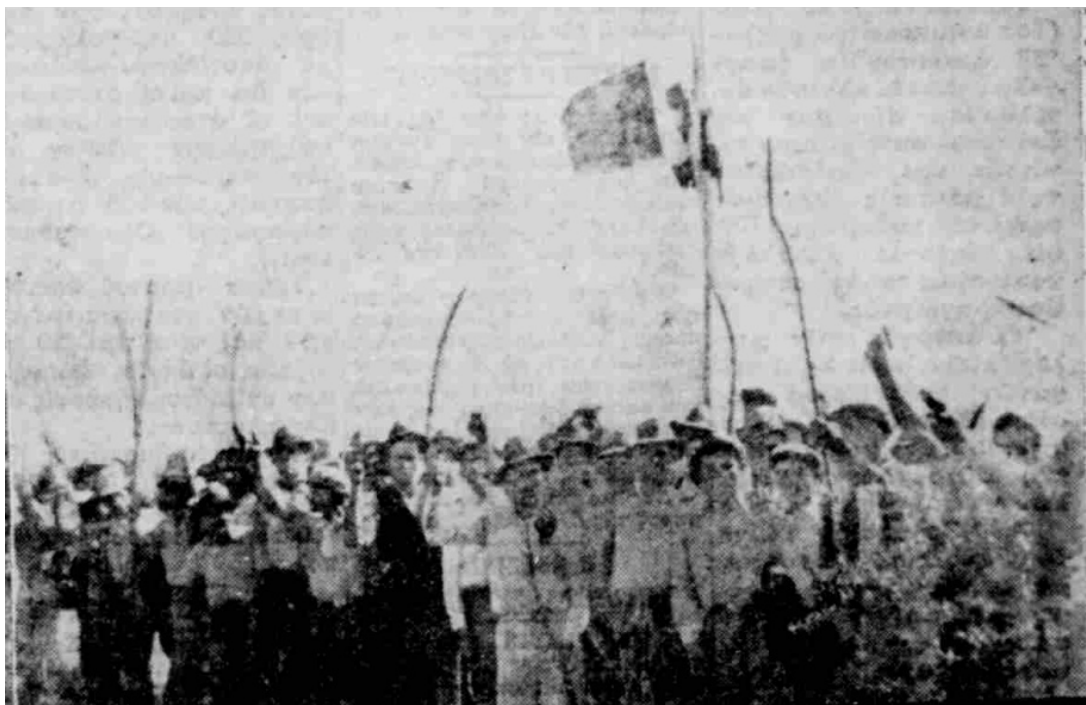
Ράλλη, ότι η άποψίς του επί του σταφιδικού είνε απολύτως σύμφωνος προς την πολιτικήν που ακολουθεί ο αρμόδιος υπουργός κ. Στέφανος Στεφανόπουλος. Εχει μεγίστην σημασίαν η δήλωσις ενισχυομένη μάλιστα από την προσθήκην του κ. Ράλλη, ότι όχι απλώς συναδελφική σχέσεις, αλλά αδελφικός δεσμός και ταυτότης αντιλήψεων και ιδεών μεγάλων συνδέει τους δύο τούτους νέους πολιτικούς άνδρας. Εχει σημασίαν διότι διαπιστούται το μέγα πο-

λιτικό κύρος το οποίον προστατεύει παρά τη κυβερνήσει το ιερόν συμφέρον των αδυνάτων και αδικουμένων σταφιδοπαραγωγών και τους παρέχει το ενδόσημον να πιστεύουν, ότι αν έχουν οι εχθροί των οι κερδοσκόποι την Εθνικήν Τράπεζαν και ωρισμένους, δυστυχώς, πολιτικούς, έχουν όμως και οι αγρόται τους πολιτικούς των προστάτας που αισθάνονται μέχρι μυχίων τον πόνον των και έχουν την δύναμιν να τους προστατεύσουν»⁽³²⁾.

ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ

Η Εκτελεστική Επιτροπή του Σταφιδικού Συνεδρίου αποτελούμενη από τους Τάση Κουλαμπά, Χρήστο Κουβελιώτη, Θόδωρο Κορμά, Σωτήρη Σταυρόπουλο και Στέλιος Διακουμογιανόπουλο πάνει αμέσως δουλειά. Συνεπής στον προσανατολισμό που έχει εξ αρχής, από τη μια πλευρά προσπαθεί να προωθήσει τα αιτήματα στους αρμόδιους και από την άλλη προετοιμάζει τις κινητοποιήσεις καθώς ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θα υπήρχε άρνηση ικανοποίησης των αιτημάτων. Μεταξύ των αγροτικών παραγόντων που συμμετείχαν στο συνέδριο υπάρχει δυσπιστία, γίνονται καταγγελίες για συζητήσεις πίσω από την πλάτη της Εκτελεστικής Επιτροπής, η κυβέρνηση δεν

απαντά στα αιτήματα για συνάντηση και στις 20 Αυγούστου ανακοινώνει τα μέτρα που ξεσπκώνουν τους παραγωγούς. Πραγματοποιούνται παντού κινητοποιήσεις με αίτημα να αποσυρθούν τα μέτρα και να ικανοποιηθούν τα αιτήματα. Το σύνθημα «3.600 ή θάνατος» κυριαρχεί στα μεγάλα συλλαλητήρια των πόλεων στα οποία συρρέουν σταφιδοπαραγωγοί από όλα τα χωριά. Μαύρες σημαίες αλλά και παραγωγοί ένοπλοι με γκράδες και γεωργικά εργαλεία ξεχύνονται στους δρόμους. Το αρχικό σχέδιο των οργανωτών προβλέπει πορεία χιλιάδων σταφιδοπαραγωγών στην Καλαμάτα μέσα από δύο δρόμους: Εφιππιοι και πεζοί θα ξεκινούσαν οδικά από την Πύλο, ενώ οι αγρότες

«Η πορεία των ενόπλων σταφιδοπαραγωγών εκ Γαργαλιάνων εις Φιλιατρά» («Ημερήσιος Κήρυξ» 29/8/1935)

της Τριφυλίας μετακινούμενοι από πόλη θα καταλάμβαναν τα τρένα και θα τα οδηγούσαν στην Καλαμάτα παίρνοντας στη διαδρομή και παραγωγούς από την Ανω Μεσσηνία. Η συγκέντρωση όμως στην Πύλο χτυπιέται από τους χωροφύλακες στις 26 Αυγούστου, υπάρχουν νεκροί, η κοινωνική αγανάκτηση κορυφώνεται, τα συλλαλητήρια πλέον σε όλη τη Δυτική Μεσσηνία είναι ογκώδη και οι συγκρούσεις με τις δυνάμεις καταστολής εντείνονται. Η κυβέρνηση κηρύσσει στρατιωτικό νόμο, κινητοποιεί χωροφυλακή και στρατό από όλη την Πελοπόννησο, στέλνει ακόμη και πολεμικά πλοία. Επιβάλλει λογοκρισία, οι εφημερίδες της Καλαμάτας κυκλοφορούν με λευκά

«μπαλώματα», απαγορεύονται οι ανταποκρίσεις στις αθηναϊκές εφημερίδες. Πρόβα δικτατορίας που ήρθε ένα χρόνο αργότερα, πριν υλοποιηθούν οι αποφάσεις του συνεδρίου του Πύργου που διεξάγεται σε καθεστώς άγριας τρομοκρατίας και ετοιμάζει μεγάλες κινητοποιήσεις.

Η σημασία του Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων στην υπόθεση του σταφιδικού κινήματος είναι μεγάλη. Σηματοδοτεί μια άλλη εποχή σκληρών κοινωνικών συγκρούσεων, βάζει τα θεμέλια για τη συνεργασία ευρύτερων δυνάμεων που αντιστέκονται μαχητικά στην άγρια εκμετάλλευση των σταφιδοπαραγωγών και αποτελεί τον «κρίκο» της αλυσίδας που οδηγεί στη μεγάλη εξέγερση του 1935.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Βιογραφικό Τάση Κουλαμπά από το αρχείο του

2) Λούλης Τσικλητήρας ήταν ηγετική φυσιογνωμία του αγροτικού κινήματος στη Μεσσηνία, ιδρυτής των αγροτικών πολιτικών οργανώσεων σε Πυλία και Τριφυλία και βουλευτής με το Αγροτικό Κόμμα. Στις εκλογές του 1935 απέχουν και οι φιλελεύθεροι αλλά και το Αγροτικό Κόμμα. Τότε γίνεται το απρόσμενο: Ο Τσικλητήρας κατεβαίνει στις εκλογές ως συνεργαζόμενος με το ακροδεξιό βασιλικό κόμμα των Ελευθεροφρόνων του μετέπειτα δικτάτορα Ιωάννη Μεταξά στη Μεσσηνία. Κανένας δεν μπόρεσε να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους πήρε αυτή την απόφαση. Οι φίλοι του στη Μεσσηνία αντίθετα με ό, τι πίστευε τον αποδοκιμάζουν. Πέφτει σε κατάθλιψη λίγες ημέρες πριν τις εκλογές. Και το βράδυ της 9ης Ιουνίου όταν αρχίζουν να φθάνουν τα αποτελέσματα, αυτοκτονεί στο σπίτι που τον φιλοξενούσε στον Χανδρινού».

- (3) “Θάρρος” 4/7/1935
- (4) “Θάρρος” 10/7/1935
- (5) “Θάρρος” 12/7/1935
- (6) “Θάρρος” 14/7/1935
- (7) “Ριζοσπάστης” 17/7/1935
- (8) “Ριζοσπάστης” 18/7/1935
- (9) “Εμπρός” (Καλαμάτα) 18/7/1935
- (10) “Θάρρος” 20/7/1935
- (11) “Θάρρος” 24/7/1935

(12) “Θάρρος” 26/7/1935
(13) «Σημαία» 25/7/
(14) “Ελεύθερος Ανθρωπος” 26/7/1935
(15) “Ανεξάρτητος” 28/7/1935
(16) “Πατρίς” 28/7/1935 – Η εφημερίδα είχε μεγάλη κυκλοφορία στην περιοχή της Τριφυλίας μέχρι τα νεότερα χρόνια καθώς ήταν πιο γρήγορη η προσέγγιση και είχε θεματολογία και ανταποκριτές από την περιοχή. Ως εκ τούτου έπαιζε σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.

- (17) “Σημαία” 26/7/1935
- (18) “Ριζοσπάστης” 27/8/1935
- (19) “Ριζοσπάστης” 27/7/1935
- (20) “Ριζοσπάστης” 31/7/1935
- (21) “Ριζοσπάστης 31/7/1935
- (22) «Πατρίς» 31/7/1935, 1/8/1935
- (23) “Θάρρος” 30/7/1935
- (24) “Ακρόπολις” 30/7/1935
- (25) “Θάρρος” 30/7/1935
- (26) “Νεολόγος” (Πάτρας)” 30/7/1935
- (27) “Σημαία” 30.7.1935
- (28) “Ακρόπολις” 29/7/1935
- (29) “Ελεύθερος Ανθρωπος” 29/7/1935
- (30) ΚΟΜΕΠ αριθ.11 – Θερμές ευχαριστίες στο Δημήτρη Αβαρλή για τον εντοπισμό και την παραχώρηση του σημαντικού αυτού δημοσιεύματος
- (31) “Πατρίς” 30/7/1930
- (32) “Ακρόπολις” 30/7/1930

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ.....	5
ΣΤΑΦΙΔΑ, ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	7
ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ.....	13
• ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΥΡΕΤΑ.....	15
• ΔΙΩΓΜΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ	16
• ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΑΣΟ	16
• ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΑΣΟ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ	17
• ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ».....	17
• Ο ΘΟΔΩΡΟΣ ΚΟΡΜΑΣ ΣΤΟ «ΕΜΠΡΟΣ».....	19
• «ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ»	21
• ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ Γ. ΔΑΛΛΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΣΟ	24
ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ.....	26
• «ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΟ» ΣΕΝΑΡΙΟ.....	27
• ΥΠΕΡ ΑΓΡΟΤΩΝ Ο «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ»	28
• ΝΟΥΘΕΣΙΕΣ ΑΠΟ... ΠΥΡΓΟ	29
• «ΣΦΗΝΑ» ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΣΟ	31
• Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»	32
ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΟΥΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΥΣ ΚΑΙ Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ	34
• ΤΑ «ΠΡΑΚΤΙΚΑ» ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ».....	36
• ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΦΙΛΟΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ «ΠΑΤΡΙΣ»	43
• «ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ» ΓΙΑ ΤΟ «ΘΑΡΡΟΣ»	49
ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΤΥΠΟΣ - ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ	51
ΜΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕ ΠΟΛΛΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	54
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ «ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ» ΣΤΟΝ ΑΣΟ	61
• ΛΥΣΕΙΣ ΜΕ... ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	63
ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ	66

28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1935

Συνέδριο Γαργαλιάνων

Η Εκτελεστική Επιτροπή του Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων στην Αθήνα
(Από το βιβλίο της Βαγγιώς Βουρνά «Οραμα και μνήμες»)

Σταφιδικό κίνημα